

Nr 60

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag med anledning av inrättande av skatterätter, m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återropande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

BERTIL

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås sådana ändringar i skatte- och taxeringsförfattningarna som föranleds av tidigare för riksdagen framlagda förslag om en omorganisation av skatteförvaltningen i länen (prop. 1971: 1 bil. 14, prop. 1971: 14) och av förvaltningsrättskipningen i kammar rätt och regeringsrätt (prop. 1971: 30). Vidare föreslås författningsändringar i syfte att anpassa taxeringsförfarandet och skatteprocessen till föreliggande förslag till lagstiftning om förfarandet hos myndigheter resp. förvaltningsdomstolar (prop. 1971: 30).

De nya bestämmelserna i skatte- och taxeringsförfattningarna avses i princip träda i kraft samtidigt med de nämnda reformerna av den regionala skatteförvaltningen och förvaltningsrättskipningen.

1 Förslag till

Lag med anledning av inrättande av skatterätter, m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Vad i lag eller annan författning föreskrives om prövningsnämnd och om förste taxeringsintendent skall i stället avse skatterätt respektive skattechef.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

2 Förslag till

Lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623)

Härigenom förordnas i fråga om taxeringsförordningen (1956: 623)¹, dels att 11, 12, 77—95, 97 och 112 §§, 129 § 8 mom., 160—163, 175 och 192 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 77, 160 och 192 §§ skall utgå,

dels att i 16 § 1 mom., 26 §, 30 § 2 mom., 33 §, 37 § 2 mom., 46 § och 56 § 3 mom. orden "förste taxeringsintendenten" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "skattechefen" i motsvarande form,

dels att i 39 § 4 mom., 56 § 4 mom. och 124 § ordet "länsstyrelsen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "skatterätten" i motsvarande form,

dels att i 72 a, 99, 115, 116 a, 116 g, 184 och 197 §§ ordet "prövningsnämnden" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "skatterätten" i motsvarande form,

¹ Senaste lydelse av

11 § 1 mom. 1967: 749	37 § 2 mom. 1970: 913	93 § 1970: 913
12 § 1 mom. 1967: 749	46 § 1970: 913	124 § 1961: 340
12 § 2 mom. 1970: 913	56 § 3 mom. 1965: 753	129 § 8 mom. 1960: 174
16 § 1 mom. 1967: 199	66 § 1958: 87	160—163 §§ 1969: 709
26 § 1969: 753	70 § 1970: 913	164 § 1 och 2 mom. 1969: 709
30 § 2 mom. 1965: 753	72 a § 1970: 168	175, 184, 192.
33 § 1967: 548	92 § 1970: 463	197 §§ 1970: 673

Med 115, 116 a och 116 g §§ avses paragrafernas lydelse enligt prop. 1971: 10. Rubriken närmast före 160 § infördes genom 1969: 709 och rubriken närmast före 192 § genom 1970: 673.

dels att i 66 och 70 §§ orden "den mellankommunala prövningsnämnden" skall bytas ut mot "den mellankommunala skatterätten",

dels att i 164 § 1 och 2 mom. samt 165 § 3 mom. ordet "kammarrätten" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "kammarrätt" i motsvarande form,

dels att 3 och 10 §§, 13 § 1 mom., 14 § 1 mom., 15 och 17 §§, 34 § 2 mom., 50 § 1 mom., 51, 53, 57, 59 och 60 §§, 61 § 5 mom., 62 och 67 §§, 69 § 4 mom., 73—76 §§, 96 och 98 §§, 101 § 2 mom., 102—111, 113, 116, 116 i, 117 och 125 §§, 129 § 1, 3 och 5 mom., 164 § 3 och 4 mom., 165 § 1 och 2 mom., 166 §, 167 § 1 och 3 mom., 168, 169 och 172 §§, 173 § 1 mom., 176 och 181 §§, 191 § 1 och 3 mom., 193 och 194 §§, 195 § 3 och 5 mom. och 200 § samt rubrikerna närmast före 96, 164 och 193 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas två nya paragrafer, 59 a och 159 §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

För Stockholms län gäller bestämmelse i denna förordning om landskamrerare landsskamreraren vid prövningsnämndsavdelningen och bestämmelse om förste taxeringsintendent taxeringsdirektören, om annat icke anges. Taxeringsdirektören äger uppdraga åt förste taxeringsintendent, som icke är chef för kontor, att fullgöra uppgift som ankommer på honom enligt denna förordning.

Bestämmelse om länsstyrelse skall, såvitt angår den mellankommunala prövningsnämnden, gälla riksskatteverket.

Med förste taxeringsintendent förstås i denna förordning även, såvitt angår mellankommunala prövningsnämnden, allmänna ombudet hos denna nämnd. Tjänsteman hos riksskatteverket äger, i den mån verket så förordnar, samma befogenhet som förste taxeringsintendent enligt 46, 51, 53 och 54 §§, 56 § 3 mom., 57 § 1 mom. 118 och 124 §§. Under benämningen taxeringsintendent inbegripes, förutom förste taxeringsintendent, taxeringsintendent och

Med skattechef avses i denna förordning chefen för länsstyrelsens skatteavdelning eller, i Stockholms län, chefen för länsstyrelsens taxeringsavdelning, samt, såvitt avser mål som den mellankommunala skatterätten äger pröva, allmänna ombudet för mellankommunala mål. Under benämningen taxeringsintendent inbegripes, förutom nämnda tjänstemän samt chef för taxeringsenhet och taxeringsintendent, jämväl den, åt vilken uppdragits att i sin tjänst utföra göromål som ankomma på taxeringsintendent eller på allmänna ombudet för mellankommunala mål.

Om icke annat föreskrives, får skattechefen uppdraga åt chef för taxeringsenhet eller chef för revisionsenhet att fullgöra uppgift som ankommer på honom enligt denna förordning. I Stockholms län får skattechefen även lämna sådant uppdrag åt sin ställföreträdare.

Bestämmelse om länsstyrelse skall, såvitt angår den mellankommunala skatterätten, gälla riksskatteverket.

Tjänsteman hos riksskattever-

² Senaste lydelse 1970: 913.

Nuvarande lydelse

biträdande taxeringsintendent, jämväl den, åt vilken uppdragits att i sin tjänst utföra göromål som ankomma på taxeringsintendent eller på allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden.

Föreslagen lydelse

ket äger, i den mån verket så förordnar, samma befogenhet som *skattechef eller taxeringsintendent* enligt 46, 51 och 53 §§, 56 § 3 mom., 57 och 124 §§.

10 §³

I taxeringsnämnd, som åtnjuter biträde av taxeringsassistent, skall taxeringsassistenten utföra de åligganden som angivas i 7 § vid 1)–3) samt 9) och 10).

Därjämte åligger det taxeringsassistent huvudsakligen att

- 1) granska deklARATIONER, uppgifter och andra handlingar,
- 2) biträda ordföranden vid införskaffande av felande deklARATIONER, uppgifter och andra handlingar,
- 3) i övrigt med den befogenhet, som i sådant avseende tillkommer honom, utöva kontroll till ledning för en noggrann och tillförlitlig taxering,
- 4) vara föredragande i taxeringsnämnden, i den mån icke ordföranden finner sig böra utföra föredragningen,
- 5) upprätta förslag till de taxeringar som skola beslutas av nämnden, samt
- 6) i övrigt lämna ordföranden det biträde som av honom påkallas.

I taxeringsnämnd, som åtnjuter biträde av flera taxeringsassistenter, ankommer det på förste taxeringsintendenten att utfärda närmare anvisningar angående arbetsuppgifternas fördelning på taxeringsassistenterna.

Taxeringsassistent skall därjämte iakttaga vad länsstyrelsen eller förste taxeringsintendenten i övrigt föreskrivit i avseende å taxeringsarbetets ordnande och ändamålsenliga bedrivande.

Taxeringsassistent skall, i den mån han därtill erhåller uppdrag, utföra taxeringsrevision.

13 §

1 m o m. Till ledamöter och suppleanter i nämnderna böra utses redliga och allmänt aktade personer, som kunna antagas besitta nödig insikt och erfarenhet.

Av kommun må till ledamot eller

1 m o m. Till ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnd skola utses redliga och allmänt aktade personer, som kunna antagas besitta nödig insikt och erfarenhet.

Kommun må till ledamot eller

³ Senaste lydelse 1965: 753.

Nuvarande lydelse

ler suppleant i *taxeringsnämnd väljas allenast* den, som är inom kommunen mantalsskriven. *Av landstingskommunens förvaltningsutskott må till ledamot eller suppleant i särskild taxeringsnämnd väljas allenast* den, som är mantalsskriven i *kommun, belägen inom nämndens verksamhetsområde och tillika inom landstingskommunen.*

Vid val av ledamöter och suppleanter i lokal taxeringsnämnd, så ock vid förordnande av ledamöter i *prövningsnämnd* skall tillses, att om möjligt *personer tillhörande* olika inom distriktet *förekommande* grupper av skattskyldiga komma att tillhöra nämnden *ävensom att såvitt möjligt kännedom* om distriktets olika delar kommer att *förefinnas* inom *densamma.*

Till ledamöter och suppleanter i särskild taxeringsnämnd skola utses personer, som besitta särskild insikt och erfarenhet i de taxeringsfrågor, som ankomma på *dylik nämnds handläggning.* Därjämte bör tillses, att *inom nämnden* kännedom såvitt möjligt kommer att *förefinnas* om olika delar av *nämndens verksamhetsområde.*

Föreslagen lydelse

suppleant *välja endast* den, som är mantalsskriven inom kommunen, *och landstingskommuns förvaltningsutskott endast* den, som är mantalsskriven *inom taxeringsdistriktet.*

Vid val av ledamöter och suppleanter i lokal taxeringsnämnd skall tillses, att *kännedom* om olika grupper av skattskyldiga inom distriktet *och* om distriktets olika delar om möjligt kommer att *finnas* inom *nämnden.*

Till ledamöter och suppleanter i särskild taxeringsnämnd skola utses personer, som besitta särskild insikt och erfarenhet i de taxeringsfrågor, som ankomma på *nämnden.* Därjämte bör tillses, att kännedom såvitt möjligt kommer att *finnas* om olika delar av *distriktet.*

14 §

1 m o m. Av *Kungl. Maj:t* eller länsstyrelse meddelat förordnande såsom ordförande eller ledamot i *prövningsnämnd* eller taxeringsnämnd må återkallas när synnerliga skäl därtill äro.

Avgår ledamot eller suppleant i sådan nämnd, innan tjänstgöringstiden är till ända, skall efterträdare till honom för den återstående tiden utses i den ordning, som gällt beträffande den avgångne.

1 m o m. Av länsstyrelse meddelat förordnande såsom ordförande eller ledamot i taxeringsnämnd må återkallas när synnerliga skäl därtill äro.

15 §⁴

Vid behandling av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap, må taxeringsnämnd *och*

Vid behandling av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap, må taxeringsnämnd efter

⁴ Senaste lydelse 1965: 753.

Nuvarande lydelse

prövningsnämnd anlita biträde av sakkunnig.

Då fråga är om biträde åt taxeringsnämnd, tillkallas sakkunnig av ordföranden efter samråd med förste taxeringsintendenten.

Föreslagen lydelse

samråd med *skattechefen* anlita biträde av sakkunnig. *Sådant samråd skall även ske vid behov av tolk.*

17 §⁵

Förste taxeringsintendenten skall, med iakttagande av bestämmelserna i denna förordning, bevaka det allmännas rätt i taxeringsfrågor samt verka för att taxeringarna bli likformiga och rättvisa. Han skall därvid i erforderlig omfattning granska verkställda taxeringar samt särskilt uppmärksamma ojämnheter mellan taxeringar i olika taxeringsdistrikt.

Förste taxeringsintendenten äger anlita sakkunnig för utredning av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap.

När så finnes erforderligt, äger förste taxeringsintendenten kalla ordförande eller annan ledamot av taxeringsnämnd i prövningsdistriktet för att av denne erhålla upplysningar.

Den som i annan befattning handlagt visst taxeringsärende må icke såsom taxeringsintendent taga befattning med samma ärende.

Skattechefen skall bevaka det allmännas rätt i taxeringsfrågor och verka för att taxeringarna bli likformiga och rättvisa. Han skall i erforderlig omfattning granska taxeringarna och särskilt uppmärksamma ojämnheter mellan olika taxeringsdistrikt.

Skattechefen äger anlita sakkunnig för utredning av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap.

När så finnes erforderligt, äger skattechefen kalla ordförande eller annan ledamot av taxeringsnämnd i länet för att av denne erhålla upplysningar.

34 §

2 m o m.⁶ *På ansökan av deklarationsskyldig, som visar att i följd av hans förvärvskällors särskilda beskaffenhet eller verksamhetens mera betydande omfattning eller annan omständighet av säregen beskaffenhet hinder möter att avlämna självdeklaration inom föreskriven tid, må genom särskilt beslut utsättas annan tid, inom vilken självdeklarationen skall vara avlämnad.*

2 m o m. *Visar någon att hinder på grund av särskilda omständigheter möter att avlämna självdeklaration inom föreskriven tid, må han efter ansökan erhålla annan tid, inom vilken självdeklarationen skall vara avlämnad.*

⁵ Senaste lydelse 1965: 753.

⁶ Senaste lydelse 1967: 749.

Nuvarande lydelse

Ansökan som i första stycket avses göres hos förste taxeringsintendenten i det län, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhets-skatt. *Föreligger* ej sådan skattskyldighet för sökanden, göres ansökningen hos förste taxeringsintendenten i det län, där självdeklarationen skall avlämnas. I Stockholms län göres ansökningen hos förste taxeringsintendenten å vederbörande taxeringskontor.

Mot taxeringsintendentens beslut må talan ej föras.

Föreslagen lydelse

Ansökan göres hos skattechefen i det län, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt, eller, om sådan skattskyldighet ej föreligger, i det län, där självdeklarationen skall avlämnas.

Mot skattechefens beslut må talan ej föras.

50 §

1 m o m.⁷ Granskning av självdeklarationer må verkställas endast av

ämbets- eller tjänsteman, på vilken dylik granskning till följd av bestämmelserna i denna förordning ankommer,

ordföranden och kronoombudet i taxeringsnämnden,

de ledamöter i taxeringsnämnden, som därtill utses av nämnden, samt

ledamöterna i prövningsnämnden.

Sakkunnig må granska självdeklaration, för vars behandling hans biträde påkallas.

Ordningsman i lappby och förste konsulent inom lappväsendet äga verkställa granskning av självdeklaration, som lapp inom vederbörande lappby eller förste konsulents verksamhetsområde avgivit.

Vid taxeringsarbete anlitat biträde, så ock tjänsteman som avses i 16 § 2 mom. må taga del av deklaration i den omfattning, som är erforderlig för arbetets utförande.

För innehållet i självdeklaration må icke inom taxeringsnämnd lämnas vidare redogörelse än som för taxeringen erfordras. Självdeklaration må icke intagas i taxeringsnämnds eller prövningsnämnds protokoll i vidare mån än som oundgängligen erfordras.

1 m o m. Granskning av självdeklarationer må verkställas endast av

tjänsteman, som utför dylik granskning enligt denna förordning eller som eljest utövar taxerings- eller skattekontroll,

ordförande och kronoombud i taxeringsnämnd,

de ledamöter i taxeringsnämnd, som därtill utses av nämnden, samt

domstol, som har att bedöma innehållet i självdeklaration.

För innehållet i självdeklaration må icke inom taxeringsnämnd lämnas vidare redogörelse än som erfordras för taxeringen. Självdeklaration må icke intagas i taxeringsnämnds protokoll i vidare mån än som oundgängligen erfordras.

⁷ Senaste lydelse 1966: 242.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Självdeklaration skall tillhandahållas de myndigheter, vilka i och för sin verksamhet böra erhålla del därav.

Självdeklaration må, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till den ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

Den som har att utföra talan för besvärberättigad kommun i fråga om viss skattskyldigs taxering äger taga del av självdeklaration, som skolat ligga till grund för taxeringen.

Då besvär anförts, skall självdeklaration, som har avseende å taxering-
en i fråga, biläggas besvärshandlingarna, där ej vid delgivning med me-
nighet sådant anses vara för målets utredning obehövt. Handlingarna
skola vid förekommande delgivningar inneslutas i förseglat konvolut,
vilket skall förses med påskrift om innehållet och i obrutet skick tillstäl-
las den förklaringskyldige eller annan vederbörande.

I övrigt må självdeklaration, där ej annat följer av stadgande i all-
män lag, icke vara för någon tillgänglig, utan att den, som avgivit de-
klarationen, lämnat skriftligt medgivande därtill.

51 §^a

Rätt att utfärda anmaning i fall
som avses i 22 § 2 mom., 24 § 2
mom., 31 § 2 mom., 33 och 36 §§,
39 § 1 mom. samt 45 § *tillkommer*
taxeringsnämnd, taxeringsinten-
dent samt *prövningsnämnd*. Sam-
ma rätt tillkommer tjänsteman, *åt*
vilken uppdragits att verkställa
taxeringsrevision, *i den mån så er-*
fordras för uppdragets fullgörande,
dock att tjänsteman *som nu sagts*
icke äger anmana någon att av-
lämna *deklaration*.

Anmaning som avses i 22 § 2
mom., 24 § 2 mom., 31 § 2 mom.,
33 och 36 §§, 39 § 1 mom. samt
45 § *må utfärdas av taxerings-*
nämnd och taxeringsintendent.
Samma rätt tillkommer tjänsteman,
som verkställer taxeringsrevision,
dock att *sådan* tjänsteman icke
äger anmana någon att avlämna
självdeklaration.

Anmaning som avses i 39 § 2
mom. må endast utfärdas av *förste*
taxeringsintendenten i det län, där
den uppgiftsskyldige är bosatt.

Anmaning som avses i 39 § 2
mom. må endast utfärdas av
skattechefen i det län, där den
uppgiftsskyldige är bosatt.

I de fall som avses i 39 § 3 mom., 41 § samt 42 § 2 mom. må anma-
ning göras av taxeringsintendent.

53 §^a

I anmaning, som utfärdas av
taxeringsnämnd, taxeringsinten-
dent eller *prövningsnämnd*, må,
utom i fall som i 31 § 2 mom. and-
ra stycket sägs, vite föreläggas.

I anmaning, som utfärdas av
taxeringsnämnd eller taxeringsin-
tendent, må, utom i fall som i 31 §
2 mom. andra stycket sägs, vite
föreläggas.

^a Senaste lydelse 1965: 753.

^a Senaste lydelse 1961: 340.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

57 §

*1 m o m.*¹⁰ Beslut om taxeringsrevision meddelas av *förste taxeringsintendenten*. I Stockholms län får uppdragas åt *förste revisionsintendenten* att meddela beslut som nu sagts.

Finner *förste taxeringsintendenten* taxeringsrevision böra verkställas i annat län, skall han framställa begäran därom hos *förste taxeringsintendenten* i det länet.

Taxeringsrevision skall verkställas av *förste taxeringsintendenten* eller av tjänsteman, åt vilken han uppdrager revisionens verkställande. Taxeringsrevision må jämväl uppdragas åt annan i bokföring och taxering sakkunnig person, som därtill godkänts av länsstyrelsen.

*2 m o m.*¹¹ Finner taxeringsnämnd taxeringsrevision vara erforderlig, har nämnden att göra framställning därom till *förste taxeringsintendenten*. Därvid skall i förekommande fall skattskyldigs deklaration med tillhörande handlingar överlämnas.

Så snart handläggningen av ärendet slutförts, skall, där så erfordras, underrättelse om utgången meddelas taxeringsnämnden, därvid översänd deklaration skall återställas.

Framkomma vid taxeringsrevision omständigheter av beskaffenhet att kunna antagas inverka å annan taxeringsnämnds taxeringsåtgärd, skall *förste taxeringsintendenten* föranstalta om underrättelse härom till denna nämnd.

59 §¹²

Länsstyrelsen har att vaka över att taxeringsarbetet i första instans inom länet ordnas och bedrivs ändamålsenligt.

Det åligger *förste taxeringsintendenten* att övervaka taxerings-

¹⁰ Senaste lydelse 1967: 749.

¹¹ Senaste lydelse 1965: 753.

¹² Senaste lydelse 1970: 913.

Beslut om taxeringsrevision meddelas av *skattechefen*. Finner han taxeringsrevision böra verkställas i annat län, skall han framställa begäran därom hos *skattechefen* i det länet.

Finner taxeringsnämnd taxeringsrevision vara erforderlig, har nämnden att göra framställning därom till *skattechefen*.

Taxeringsrevision skall verkställas av tjänsteman, som *skattechefen* därtill förordnar. Taxeringsrevision må jämväl uppdragas åt annan i bokföring och taxering sakkunnig person, som därtill godkänts av länsstyrelsen.

Nuvarande lydelse

nämndernas arbete samt att vid behov lämna råd, upplysningar och annat bistånd.

Föreslagen lydelse

59 a §

Länsstyrelsen skall senast den 15 november till riksskatteverket avgiva förslag till anvisningar för följande års taxering. Senast den 20 december året före taxeringsåret skall verket fastställa sådana anvisningar. Länsstyrelsen skall senast den 15 januari under taxeringsåret tillställa taxeringsnämnderna de anvisningar som gälla för länet.

60 §

Länsstyrelsen må då så finnes lämpligt kalla ordföranden och högst två andra ledamöter från varje taxeringsnämnd inom länet eller del därav att å lämplig ort sammanträda inför landskamreren för överläggningar rörande taxeringsarbetet, och må till dylikt sammanträde jämväl särskilda sakkunniga kallas för lämnande av upplysningar. Vid överläggningarna bör uppmärksamhet ägnas åt åtgärder för befordrande av en likformig och rättvis taxering.

Länsstyrelsen kan då den finner lämpligt kalla ordföranden och högst två andra ledamöter från varje taxeringsnämnd inom länet eller del därav att på lämplig ort sammanträda för överläggningar rörande taxeringsarbetet. Till sådant sammanträde kan länsstyrelsen även kalla särskilda sakkunniga för lämnande av upplysningar.

61 §

5 m o m.¹³ Förste taxeringsintendenten eller av honom beordrad tjänsteman äger närvara vid sammanträde med taxeringsnämnd för fullgörande av den i 59 § stadgade skyldigheten.

5 m o m. Skattechefen eller av honom beordrad tjänsteman äger närvara vid sammanträde med taxeringsnämnd.

62 §

I m o m. Ledamot i taxeringsnämnd skall avträda:

då fråga förekommer om taxering, som angår honom själv, hans hustru, föräldrar, barn eller sys-

Är ordförande i taxeringsnämnd jävlig, utser nämnden inom sig viss ledamot att föra ordet vid ärendets behandling.

¹³ Senaste lydelse 1965: 753.

Nuvarande lydelse

kon eller oskift dödsbo, däri han äger del,

då fråga är om taxering av bolag, förening eller stiftelse, vars styrelse eller förvaltning han tillhör, så ock

då fråga är om taxering av någon, för vilken han är förmyndare, god man eller ombud eller vilken han mot ersättning biträtt med upprättande av deklaration, som skall tjäna till ledning vid taxeringen.

Vad nu sagts skall i tillämpliga delar gälla i fråga om taxeringsassistent.

2 m o m. Är ordförande i taxeringsnämnd på grund av vad i 1 mom. stadgats hindrad att delta i behandling av visst taxeringsärende, utser nämnden inom sig viss ledamot att vid behandlingen av ärendet föra ordet.

Föreslagen lydelse

67 §¹⁴

Omräkning av inkomst på grund av 43 § 1 mom. kommunalskattelagen eller taxering till kommunal inkomstskatt på grund av 57 § 3 mom. samma lag må icke verkställas av taxeringsnämnd. Anser sådan nämnd anledning föreligga att beträffande viss skattskyldig tillämpa något av berörda stadganden, skall skriftlig anmälan härom göras hos förste taxeringsintendenten, som, därest besvär över taxeringen skola prövas av prövningsnämnden i länet, äger göra framställning i frågan hos sagda nämnd. Är däremot fråga om skattskyldig, beträffande vilkens taxering besvär skola anföras hos den mellankommunala prövningsnämnden, skall förste taxeringsintendenten skyndsamt med eget yttrande överlämna anmälan till allmänna ombudet hos denna nämnd för sådan åtgärd och sam-

Omräkning av inkomst på grund av 43 § 1 mom. kommunalskattelagen eller taxering till kommunal inkomstskatt på grund av 57 § 3 mom. samma lag må icke verkställas av taxeringsnämnd. Anser nämnden att sådan åtgärd bör vidtagas skall skriftlig anmälan härom göras hos skattechefen. Denne äger göra framställning i frågan hos länsskatterätten. I förekommande fall skall han överlämna anmälan till allmänna ombudet för mellankommunala mål för framställning hos den mellankommunala skatterätten och samtidigt underrätta skattechefen i annat län, där den skattskyldige taxerats till kommunal inkomstskatt.

¹⁴ Senaste lydelse 1965: 753.

Nuvarande lydelse

tidigt härom underrätta förste taxeringsintendenten i annat län, där den skattskyldige, såvitt kunnigt är, blivit taxerad till kommunal inkomstskatt.

Om handläggning av framställning, som avses i första stycket, så ock om fullföljd av talan mot beslut i sådan fråga skall i tillämpliga delar gälla vad i denna förordning är stadgat rörande handläggning av besvär över taxeringsnämnds beslut och om fullföljd av talan mot prövningsnämnds beslut rörande taxering.

Föreslagen lydelse

Om handläggning av framställning enligt första stycket och om fullföljd av talan mot beslut i sådan fråga skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat om besvär rörande taxering.

69 §

4 m o m.¹⁵ Underrättelse som avses i denna paragraf skall undertecknas av taxeringsnämndens ordförande. Underrättelsen skall tillika innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över taxeringsnämndens beslut.

Underrättelsen skall tillställas den skattskyldige i rekommenderat brev. Återkommer försändelsen såsom obeställbar och förekommer anledning att den skattskyldige kan anträffas, bör, där så lämpligen kan ske, underrättelsen delgivas honom.

4 m o m. Underrättelse som avses i denna paragraf skall undertecknas av taxeringsnämndens ordförande.

73 §¹⁶

Talan mot taxeringsnämnds beslut föres genom besvär hos prövningsnämnden i länet.

Är förvärvskälla i fråga om beskattningsort att hänföra till skilda län, skall dock den mellankommunala prövningsnämnden pröva besvär rörande taxering av den skattskyldige och hans hemmavarande barn, som icke fyllt 20 år. Om den skattskyldige varit gift vid ingången av beskattningsåret och under detta år levtt tillsammans med maken, skall den mellankom-

Talan mot taxeringsnämnds beslut föres genom besvär hos läns-skatte-*skatterätten*.

Är förvärvskälla i fråga om beskattningsort att hänföra till skilda län, skall dock den mellankommunala *skatterätten* pröva besvär rörande taxering av den skattskyldige och hans hemmavarande barn, som icke fyllt 20 år. Om den skattskyldige varit gift vid ingången av beskattningsåret och under detta år levtt tillsammans med maken, skall den mellankommunala *skatte-*

¹⁵ Senaste lydelse 1970: 463.

¹⁶ Senaste lydelse 1970: 913.

Nuvarande lydelse

munala *prövningsnämnden* pröva besvär jämväl rörande makens taxering.

Den mellankommunala *prövningsnämnden* prövar likaledes besvär rörande fråga, i vilket län skattskyldig skall taxeras.

Besvär *anförda* av aktiebolag, som tillsammans med annat sådant bolag utgör koncernbolag enligt 221 § lagen (1944: 705) om aktiebolag, prövas av den mellankommunala *prövningsnämnden*, om bolagen avlämnat eller skolat avlämna självdeklaration inom skilda län.

Föreslagen lydelse

rätten pröva besvär jämväl rörande makens taxering.

Den mellankommunala *skatterätten* prövar likaledes besvär rörande fråga, i vilket län skattskyldig skall taxeras.

Besvär *rörande taxering* av aktiebolag, som tillsammans med annat sådant bolag utgör koncernbolag enligt 221 § lagen (1944: 705) om aktiebolag, prövas av den mellankommunala *skatterätten*, om bolagen avlämnat eller skolat avlämna självdeklaration inom skilda län.

74 §

Skattskyldig äger *hos prövningsnämnden* anföra besvär över taxeringsnämnds beslut om *taxering*, så ock över annat dess beslut som *innefattar avgörande i sak*, allt såvitt honom rör.

Kommun må anföra besvär i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt.

Taxeringsintendent äger genom besvär *hos prövningsnämnden* framställa yrkande rörande taxeringsåtgärd, som av taxeringsnämnd vidtagits eller bort vidtagas. *Han må yrka ändring i taxeringsnämnds beslut även till den skattskyldiges förmån.*

Skattskyldig äger anföra besvär över taxeringsnämnds beslut *även om det inte gått honom emot.*

Taxeringsintendent äger genom besvär framställa yrkande rörande taxeringsåtgärd, som av taxeringsnämnd vidtagits eller bort vidtagas.

75 §¹⁷

Besvär enligt 74 § skola ingivas eller insändas till kansliet hos den prövningsnämnd, som har att pröva besvären, eller, om denna nämnd är den mellankommunala prövningsnämnden, till riksskatteverket. Den omständigheten att besvären ingivits eller insänts till annan prövningsnämnd må dock ej utgöra hinder för målets prövning; i sådant fall skola handling-

Ha besvärshandlingarna tillställts annan skatterätt än den som har att pröva besvären, utgör detta ej hinder för målets prövning. Handlingarna skola då omedelbart översändas till den skatterätt som skall pröva besvären.

¹⁷ Senaste lydelse 1970: 913.

Nuvarande lydelse

arna omedelbart översändas till kansliet hos den prövningsnämnd som har att pröva besvärerna.

*Föreslagen lydelse*76 §¹⁸

Besvär av skattskyldig skola hava inkommit senast den 15 augusti under taxeringsåret.

Kommuns besvär skola anföras före utgången av september månad under taxeringsåret.

Taxeringsintendenten äger anföras besvär intill utgången av april månad året efter taxeringsåret. Har prövningsnämnden avgjort besvär över viss skattskyldigs taxering, må taxeringsintendenten dock ej därefter anföras besvär hos prövningsnämnden rörande samma taxering.

Taxeringsintendenten äger anföras besvär intill utgången av april månad året efter taxeringsåret. Han skall inom samma tid ange yrkanden och grunder för besvärstalan, om ej med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl skatterätten medger anstånd, dock längst intill utgången av juni månad samma år.

Inkomma skattskyldigs besvär efter den i första stycket angivna tiden men före utgången av april månad året efter taxeringsåret, får skatterätten pröva besvärerna om taxeringsintendenten helt eller delvis biträder besvärerna i sak.

Har skatterätten avgjort besvär över viss skattskyldigs taxering, må besvär ej anföras hos skatterätten rörande samma taxering.

XI. Om besvär över prövningsnämnds beslut och kammarrättens utslag

XI. Om besvär över skatterätts och kammarrätts beslut

96 §

Besvär till kammarrätten skola ingivas eller insändas till kansliet hos den prövningsnämnd som meddelat det överklagade beslutet. Den omständigheten att besvärerna ingivits eller insänts direkt till kammarrätten må dock ej utgöra hinder för målets prövning; kammarrätten har att i sådant fall

¹⁸ Senaste lydelse 1969: 210.

Nuvarande lydelse

omedelbart översända handlingarna till prövningsnämndens kansli.

Besvärerna skola vara inkomna,

om de anföras av skattskyldig, inom två månader från det han erhållit del av det överklagade beslutet, samt

om de anföras av taxeringsintendent eller kommun, inom två månader från den dag, då prövningsnämndens protokoll justerades.

Föreslagen lydelse

Vid besvär över skatterätts beslut skall besvärshandlingen vara inkommen,

om besvärerna anförts av skattskyldig, inom två månader från det han erhållit del av det överklagade beslutet, samt

om besvärerna anförts av taxeringsintendent eller kommun, inom två månader från den dag, då skatterättens beslut meddelades.

98 §¹⁹

1 m o m. Talan mot kammarrättens utslag i mål rörande taxering föres hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka skola vara inkomna till finansdepartementet inom två månader efter det klaganden erhållit del av kammarrättens utslag.

2 m o m. Talan rörande höjning eller sänkning av skattskyldigs till statlig inkomstskatt eller kommunal inkomstskatt taxerade inkomst må ej, utan att Kungl. Maj:t meddelat klaganden tillstånd därtill, komma under Kungl. Maj:ts prövning, om vad klaganden i sådant hänseende tappat i kammarrätten uppenbarligen icke uppgår antingen till 5 000 kronor eller ock till en tiondedel av den enligt kammarrättens utslag taxerade inkomsten, i senare fallet dock minst till 500 kronor.

Utan tillstånd som i första stycket sägs må ej heller talan rörande höjning eller sänkning av skattskyldigs till statlig förmögenhetskatt beskattningsbara förmögenhet komma under Kungl. Maj:ts prövning, om vad klaganden i sådant hänseende tappat i kammarrätten uppenbarligen icke uppgår till 50 000 kronor.

Prövningstillstånd må meddelas

Vid besvär över kammarrätts beslut i mål rörande taxering skall besvärshandlingen vara inkommen inom två månader från den dag då klaganden erhållit del av beslutet.

¹⁹ Senaste lydelse av 1, 2, 3, 5 och 6 mom. 1958: 85 och av 4 mom. 1970: 168

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

allenast om det för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning är av synnerlig vikt, att besvären prövas av Kungl. Maj:t, eller parten visar, att besvärens prövning eljest skulle hava synnerlig betydelse utöver det mål, varom är fråga. Prövningsstillstånd skall gälla utslaget i dess helhet, såvitt parten anfört besvär däröver. Meddelas ej tillstånd, där sådant skolat erfordras för besvärens prövning, skall utslaget stå fast; erinran härom skall intagas i Kungl. Maj:ts beslut.

3 m o m. Avser vad klaganden tappat i kammarrätten jämväl annat än höjning eller sänkning av skattskyldigs taxerade inkomst eller beskattningsbara förmögenhet eller kan besvärstalan eljest i något hänseende utan prövningsstillstånd komma under Kungl. Maj:ts prövning, skall vad som stadgas i 2 mom. icke utgöra hinder mot att besvären prövas även i övriga delar.

4 m o m. Upptages parts talan till prövning, skola bestämmelserna i 2 mom. icke utgöra hinder mot samtidig prövning av besvär, som anförts av motpart eller av make, om talan fullföljts av make som taxerats med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och 11 § 1 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt.

Återkallas eller förfaller eljest besvärstalan, av vilken prövningen av annan talan enligt första stycket är beroende, skall vad där stadgas icke gälla.

5 m o m. Bestämmelserna i 2—4 mom. skola ej gälla besvär rörande eftertaxering. Vad där stadgas skall vidare icke avse besvär över att taxering med tillämpning av 105 § överflyttats å klaganden, ej heller talan om ändring i kammarrättens utslag

Nuvarande lydelse

på den grund att taxeringen blivit oriktig i något hänseende, varom förmåles i 100 § första stycket under 1)—5).

6 m o m. Kunna besvär över kammarrättens utslag ej komma under Kungl. Maj:ts prövning med mindre prövningstillstånd meddelats, skall kammarrätten i samband med underrättelse om besvärns anförande giva det tillkänna. Därvid skall angivas på vilka grunder sådant tillstånd må meddelas, så ock eljest de villkor, under vilka parts besvärstalan må komma under Kungl. Maj:ts prövning.

Anser klagande, att underrättelse, som kammarrätten enligt första stycket meddelat, är oriktig, äge han i samband med besvär över utslaget påkalla prövning av frågan.

Föreslagen lydelse

101 §

2 m o m.²⁰ Har genom beslut av riksskatteverket eller genom utslag av kammarrätten eller Kungl. Maj:t bestämts, att sjömansskatt icke skall erläggas för viss inkomst, för vilken sådan skatt tidigare erlagts, eller att sjömansskatt på grund av jämkning eller eljest skall erläggas med annat belopp än tidigare fastställts, må taxeringsintendent inom tid, som anges i 100 §, anföra besvär med yrkande om sådan ändring i den skattskyldiges eller makens taxering, som kan föräncas av beslutet eller utslaget.

2 m o m. Har genom beslut av riksskatteverket eller kammarrätt eller regeringsrätten bestämts, att sjömansskatt icke skall erläggas för viss inkomst, för vilken sådan skatt tidigare erlagts, eller att sjömansskatt på grund av jämkning eller eljest skall erläggas med annat belopp än tidigare fastställts, må taxeringsintendent inom tid, som anges i 100 §, anföra besvär med yrkande om sådan ändring i den skattskyldiges eller makens taxering, som kan föräncas av beslutet.

102 §²¹

Har fastighets taxeringsvärde legat till grund för inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering och sker genom utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten eller genom beslut av fastighetspröv-

Har fastighets taxeringsvärde legat till grund för inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering och sker genom beslut av regeringsrätten, kammarrätt eller skatterätt sådan ändring beträffande fastig-

²⁰ Senaste lydelse 1970: 635.

²¹ Senaste lydelse 1970: 673.

Nuvarande lydelse

ningsnämnd eller prövningsnämnd sådan ändring beträffande fastighetstaxeringen att inkomsttaxeringen eller förmögenhetstaxeringen bör bestämmas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen för inkomst eller förmögenhet anföras av den skattskyldige, taxeringsintendent och, såvitt angår taxering till kommunal inkomstskatt, vederbörande kommun.

Besvären skola anföras av skattskyldig eller kommun inom sex månader och av taxeringsintendent inom åtta månader från den dag, då beslutet rörande fastighetstaxeringen meddelades.

Besvär enligt denna paragraf må ej företagas till avgörande, förrän laga kraftägande beslut rörande fastighetstaxeringen föreligger.

Föreslagen lydelse

hetstaxeringen att inkomsttaxeringen eller förmögenhetstaxeringen bör bestämmas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen för inkomst eller förmögenhet anföras av den skattskyldige, taxeringsintendent och, såvitt angår taxering till kommunal inkomstskatt, vederbörande kommun.

103 §

Besvär som anförts i särskild ordning prövas, utom i de fall som nedan sägs, av *prövningsnämnd*, som skolat avgöra besvär över den taxering vari rättelse sökes.

Är taxeringen föremål för prövning av kammarrätten eller har den avgjorts av prövningsnämnd genom laga kraftvunnet beslut, ankommer det på kammarrätten att pröva målet. Har taxeringen prövats av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, skall målet prövas av Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:t och kammarrätten må, om besvär som anförts i särskild ordning finnas böra upptagas till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av i första stycket avsedd prövningsnämnd.

Besvär som anförts i särskild ordning prövas, utom i de fall som nedan sägs, av *den skatterätt*, som skolat avgöra besvär över den taxering vari rättelse sökes.

Har taxeringen prövats av skatterätten, skall kammarrätt pröva målet. Har taxeringen prövats av kammarrätten eller regeringsrätten, skall regeringsrätten pröva målet.

Regeringsrätten och kammarrätten må, om besvär som anförts i särskild ordning finnas böra upptagas till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av skatterätt.

104 §

Skola besvär anföras i särskild ordning hos *prövningsnämnd*, skall vad i 75 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

Skola besvären anföras hos

Skola besvär anföras i särskild ordning hos *skatterätt*, skall vad i 75 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

Nuvvarande lydelse

kammarrätten, gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 96 § första stycket och 97 §.

Föreslagen lydelse

105 §

1 m o m.²² Om kammarrätten eller Kungl. Maj:t vid prövning av anförda besvär i taxeringsmål finner, att taxering verkställdts å orätt ort eller å rätt ort underlåtit eller ej skett till riktigt belopp, äger kammarrätten eller Kungl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, vidtaga erforderlig rättelse i taxeringen å ort som vederbör; dock må skattskyldigs hela taxering i sådant fall icke höjas utöver vad tidigare bestämts, därest besvaren icke innefatta yrkande om sådan höjning. Ändras taxering av kammarrätten eller Kungl. Maj:t på den grund, att inkomst eller utgift bör hänföras till annat beskattningsår än det, vilket taxeringen avser, må härav föranledd ändring vidtagas i den skattskyldiges taxering för det beskattningsår, till vilket inkomsten eller utgiften rätteligen är att hänföra. Jämväl må, om någon av kammarrätten eller Kungl. Maj:t befrias från taxering på den grund, att annan person bort i stället taxeras, kammarrätten eller Kungl. Maj:t överflytta taxeringen å denne.

Äro makar var för sig taxerade, äger kammarrätten eller Kungl. Maj:t, där ändring göres i den enes taxering, även i den andres taxering vidtaga av ändringen påkallad rättelse, såvitt angår tillämpning av 46 § 3 mom. eller 52 § 1 mom. kommunalskattelagen, 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller 12 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava besvär hos kammarrätten eller Kungl. Maj:t anförts rörande

1 m o m. Finner kammarrätt eller regeringsrätten vid prövning av besvär, att taxering verkställdts på orätt ort eller underlåtit på rätt ort eller ej skett till riktigt belopp, må rätten, efter vederbörandes hörande, vidtaga erforderlig rättelse. Skattskyldigs hela taxering må dock icke höjas utöver vad tidigare bestämts, om icke sådan höjning yrkats i besvaren. Ändras taxering av kammarrätten eller regeringsrätten därför att inkomst eller utgift bör hänföras till annat beskattningsår än det som taxeringen avser, må härav föranledd ändring vidtagas i den skattskyldiges taxering för det förstnämnda beskattningsåret. Om någon av kammarrätten eller regeringsrätten befrias från taxering därför att annan person i stället bort taxeras, må rätten överflytta taxeringen på denne.

Äro makar var för sig taxerade, äger kammarrätt eller regeringsrätten vid ändring i den enes taxering vidtaga härav påkallad rättelse i den andres taxering, såvitt angår tillämpning av 46 § 3 mom. eller 52 § 1 mom. kommunalskattelagen, 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller 12 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava besvär anförts hos kammarrätten eller regeringsrätten rörande

²² Senaste lydelse 1970: 168.

Nuvarande lydelse

taxering, som åsatts avliden person eller hans dödsbo, och har dödsboet tidigare befriats från att erlægga skatt på grund av taxeringen, skall vid ändring av taxeringen i anledning av besvären jämväl beslutet om skattebefrielse i erforderlig mån ändras.

Vidtager *kammarrätten* eller *Kungl. Maj:t* sådan ändring i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt inom viss kommun att avdrag enligt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen eller kommunalt grundavdrag icke vidare kan helt utnyttjas inom samma kommun, skall, ändå att yrkande därom icke framställts, sådan ändring vidtagas i taxering inom annan kommun som kan föranledas av bestämmelserna i 46 § 4 mom. eller 50 § 3 mom. andra stycket nämnda lag.

2 m o m.²³ Bestämmelserna i 1 mom. *skola* hava motsvarande tillämpning *å* *prövningsnämnd*; *dock* *skall*, *därest* hos *prövningsnämnd* i *län* fråga uppkommer om *vidtagande* av *här* *ovan* *omförmäld* *åtgärd* beträffande taxering inom annat *prövningsdistrikt* *än* *det*, *som* *besvären* *angå*, *ärendet* i hela dess vidd överlämnas till avgörande av den mellankommunala *prövningsnämnden*.

Föreslagen lydelse

rande taxering, som åsatts avliden person eller hans dödsbo, och har dödsboet tidigare befriats från att erlægga skatt på grund av taxeringen, skall vid ändring av taxeringen i anledning av besvären jämväl beslutet om skattebefrielse i erforderlig mån ändras.

Vidtager *kammarrätt* eller *regeringsrätten* sådan ändring i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt inom viss kommun att avdrag enligt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen eller kommunalt grundavdrag icke vidare kan helt utnyttjas inom samma kommun, skall, ändå att yrkande därom icke framställts, sådan ändring vidtagas i taxering inom annan kommun som kan föranledas av bestämmelserna i 46 § 4 mom. eller 50 § 3 mom. andra stycket nämnda lag.

2 m o m. Bestämmelserna i 1 mom. *åga* motsvarande tillämpning *på* *skatterätt*. *Därest* hos *läns-skatterätt* fråga uppkommer om *åtgärd* enligt 1 mom. beträffande taxering inom annat *län*, *skall* *målet* i hela dess vidd överlämnas till avgörande av den mellankommunala *skatterätten*.

106 §

Skjer *efter* *besvär* *eller* *eljest* *ändring* i fråga om taxering till statlig inkomstskatt, *skall* *samtidigt* *vidtagas* *den* *ändring* i taxering till statlig förmögenhetsskatt, *som* *därav* *må* *föranledas*.

Taxeringsintendent får inom den för honom gällande besvärstiden *anföra* *besvär* till den *skattskyldiges* *förmån*. *Därvid* *har* *han* *samma* *behörighet* *som* *den* *skattskyldige*.

107 §

Angående fullföljd av talan mot beslut i anledning av besvär som anförts i särskild ordning, så ock i fråga, som avses i 105 och 106 §§,

Angående fullföljd av talan mot beslut i anledning av besvär som anförts i särskild ordning, så ock i fråga, som avses i 105 §, skall i

²³ Senaste lydelse 1958: 87.

Nuvarande lydelse

skall i tillämpliga delar gälla vad i denna förordning i övrigt är stadgat angående besvär rörande taxering.

Föreslagen lydelse

tillämpliga delar gälla vad i denna förordning i övrigt är stadgat angående besvär rörande taxering.

108 §

Har part anfört besvär över *prövningsnämnds* beslut eller *kammarrättens utslag* i mål angående inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering, äger även motpart föra talan mot beslutet eller *utslaget*, ehuru den för honom stadgade besvärstiden utgått; dock åligger det honom att inkomma med sådana besvär inom en månad från utgången av den tid inom vilken de först anförda besvären skolat anföras.

Har part anfört besvär över *skatterätts* eller *kammarrätts* beslut i mål angående inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering, äger även motpart föra talan mot beslutet, ehuru den för honom stadgade besvärstiden utgått; dock åligger det honom att inkomma med sådana besvär inom en månad från utgången av den tid inom vilken de först anförda besvären skolat anföras.

Återkallas eller förfaller eljest den första besvärstalan, är ock den senare besvärstalan förfallen.

109 §²⁴

Beträffande sådana skattskyldiga, vilka skola taxeras till statlig inkomstskatt i ett län och därjämte till kommunal inkomstskatt inom annat län, utan att likväl fråga är om sådant fall att besvär över taxeringarna enligt 73 § skola prövas av mellankommunala *prövningsnämnden*, böra *förste taxeringsintendenterna* i de olika länen samråda för att åvägabringa en likformig taxering.

Beträffande sådana skattskyldiga, vilka skola taxeras till statlig inkomstskatt i ett län och därjämte till kommunal inkomstskatt inom annat län, utan att likväl fråga är om sådant fall att besvär över taxeringarna enligt 73 § skola prövas av mellankommunala *skatterätten*, böra *skattecheferna* i de olika länen samråda för att åvägabringa en likformig taxering.

110 §

I fråga om besvär enligt denna förordning skall vad som är stadgat för kommun gälla jämväl för landstingskommun, *municipalsamhälle* och annan menighet, som äger utöva beskattningsrätt.

I fråga om besvär enligt denna förordning skall vad som är stadgat för kommun gälla jämväl för landstingskommun och annan menighet, som äger utöva beskattningsrätt.

111 §²⁵

Den som vill anföras besvär över taxeringsnämnds eller *prövnings-*

Den som vill anföras besvär över taxeringsnämnds eller *skatte-*

²⁴ Senaste lydelse 1965: 753.

²⁵ Senaste lydelse 1965: 753.

Nuvarande lydelse

nämnds beslut är berättigad att av vederbörande myndighet eller tjänsteman kostnadsfritt erhålla erforderligt utdrag av taxeringslängd samt av nämndens protokoll; och må ej heller avgift fordras för andra protokollsutdrag och expeditioner, som till följd av vederbörande nämnders beslut böra utfärdas.

Föreslagen lydelse

rätts beslut är berättigad att av vederbörande myndighet eller tjänsteman kostnadsfritt erhålla erforderligt utdrag av taxeringslängd samt av nämndens eller rättsens protokoll. Ej heller må avgift fordras för andra protokollsutdrag och expeditioner, som böra utfärdas till följd av taxeringsnämnds eller skatterätts beslut.

113 §

Av *prövningsnämnd* behandlad taxeringsfråga må återförvisas till *nämnden* för förnyad behandling.

Av *skatterätt* behandlad taxeringsfråga må återförvisas till *rätten* för förnyad behandling.

116 §

Fråga om eftertaxering prövas, efter framställning från taxeringsintendent eller, i fråga om kommunal inkomstskatt, från kommun, av den *prövningsnämnd*, som haft att upptaga besvär rörande den skattskyldiges taxering det år framställningen avser.

Om handläggning av sådan framställning, så ock om fullföljd av talan mot beslut rörande eftertaxering skall i tillämpliga delar gälla vad förut i denna förordning är stadgat rörande handläggning av besvär över taxeringsnämnds beslut och om fullföljd av talan mot prövningsnämnds beslut rörande taxering.

Fråga om eftertaxering prövas, efter framställning från taxeringsintendent eller, i fråga om kommunal inkomstskatt, från kommun, av den *skatterätt*, som haft att upptaga besvär rörande den skattskyldiges taxering det år framställningen avser. *Sådan framställning skall, med angivande av yrkande och grunder för talan, ha inkommit två månader före utgången av den tid, inom vilken fråga om eftertaxering enligt 115 § senast kan prövas av skatterätt.*

Föreskrifterna i denna förordning om besvär angående taxering skola i tillämpliga delar gälla i fråga om besvär rörande eftertaxering.

116 i §²⁶

Särskild talan rörande avgift som avses i 116 a eller 116 c § må komma under Kungl. Maj:ts prövning endast efter tillstånd som avses i 98 § 2 mom. tredje stycket.

Finnes vid prövning av besvär i taxeringsmål att taxering skall ned sättas, skall därav föranledd ändring av avgift beslutas.

²⁶ Med nuvarande lydelse avses beträffande 116 i och 117 §§ den lydelse som har föreslagits i prop. 1971: 10.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

117 §²⁶

Innehållet i deklaration eller annan i 50 § avsedd handling må, utom i de fall som angivas i nämnda paragraf, icke yppas för annan än den som själv må taga del av handlingen i fråga.

Vad som med stöd av bestämmelserna i denna förordning inhämtats vid taxeringsrevision eller vid granskning av handling, som avses i 43 § 5 mom. eller 46 §, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med revisionen eller granskningen avsedda ändamålet.

<p>Ej heller må för obehörig uppenbaras vad som upplysts eller i övrigt yttrats vid sammanträde med taxeringsnämnd eller sådant sammanträde med prövningsnämnd som icke är offentligt.</p>	<p>Ej heller må för obehörig uppenbaras vad som upplysts eller i övrigt yttrats vid sammanträde med taxeringsnämnd.</p>
--	---

Den som bryter mot föreskrift i första—tredje stycket dömes till böter eller fängelse i högst sex månader, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Allmänt åtal för brott enligt denna paragraf får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal.

125 §²⁷

Över beslut, varigenom vite förelagts, må klagan ej föras.

Talan mot länsstyrelsens beslut i fråga om utdömande av vite må föras genom besvär hos kammarrätten av den som förpliktats utgiva vite, så ock av förste taxeringsintendenten. Besvärerna skola hava inkommit till den länsstyrelse, som meddelat det överklagade beslutet, inom tre veckor från det klaganden jick del därav. Hava besvärerna inom angiven tid inkommit direkt till kammarrätten, må det dock ej utgöra hinder för besvärens prövning; kammarrätten har att i sådant fall omedelbart översända handlingarna till länsstyrelsen.

Sedan besvär, som avses i andra stycket, inkommit till länsstyrelsen, skall denna infordra förklaring över besvärerna från motparten samt översända avskrift av förklaringen till klaganden. Finnes

²⁷ Senaste lydelse 1965: 753.

Nuvarande lydelse

för målets beredande ytterligare skriftväxling böra äga rum, äger länsstyrelsen förordna därom. Handlingarna skola skyndsamt överlämnas till kammarrätten med det yttrande, vartill omständigheterna giva anledning.

Om klagan över kammarrättens utslag i fråga om utdömande av vite skall vad i 98 § stadgas äga motsvarande tillämpning, dock att besvärstiden skall vara tre veckor.

Föreslagen lydelse

129 §

1 m o m.²⁸ Av statsmedel bestridas:

1) ersättning åt ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna,

2) bidrag till kostnader, som kommun åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet genom tillhandahållande av tjänstemän enligt 16 § 2 mom. eller annorledes, därest dessa anstalter finnas äga särskilt värde för det allmänna, samt

3) kostnader för taxeringen, vilka omförmälas i 3 mom. samt 5—8 mom. här nedan.

3 m o m. Sakkunnig erhåller för av honom verkställd utredning eller undersökning gottgörelse, som — med iakttagande av de särskilda föreskrifter rörande disposition av medel för ändamålet, Kungl. Maj:t må finna nödigt meddela — bestämmas av länsstyrelsen eller, då den sakkunnige biträtt den mellankommunala prövningsnämnden eller allmänna ombudet hos nämnden, av denna nämnd.

5 m o m.²⁹ De personer, som jämlikt 60 § inkallats av länsstyrelsen för meddelande av upplysningar eller för överläggningar rörande taxeringsarbetet,

1 m o m. Av statsmedel bestridas:

1) ersättning åt ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna,

2) bidrag till kostnader, som kommun åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet genom tillhandahållande av tjänstemän enligt 16 § 2 mom. eller annorledes, därest dessa anstalter finnas äga särskilt värde för det allmänna, samt

3) kostnader för taxeringen, vilka omförmälas i 3, 5 och 6 mom. här nedan.

3 m o m. Sakkunnig eller tolk erhåller gottgörelse, som bestämmas av länsstyrelsen eller, då den sakkunnige eller tolken biträtt allmänna ombudet för mellankommunala mål, av riksskatteverket.

I fråga om gottgörelse till sakkunnig eller tolk, som anlitats av domstol, finnas särskilda bestämmelser.

²⁸ Senaste lydelse 1966: 242.

²⁹ Senaste lydelse 1965: 753.

Nuvarande lydelse

de ordförande och andra ledamöter i taxeringsnämnd, som inställt sig efter kallelse jämlikt 17 § tredje stycket och 79 § andra stycket, samt

de ordförande och kronoombud i taxeringsnämnd, som på vederbörlig kallelse inställt sig vid instruktionssammanträde, som anordnats genom länsstyrelsens försorg,

äga att för inställelsen åtnjuta ersättning av statsmedel enligt bestämmelser som meddelas av Kungl. Maj:t.

Ersättning efter ovannämnda grunder tillkommer jämväl sakkunnig, som biträtt i taxeringsfrågor.

Föreslagen lydelse

de ordförande och andra ledamöter i taxeringsnämnd, som inställt sig efter kallelse jämlikt 17 § tredje stycket, samt

159 §³⁰

Beslut av fastighetsprövningsnämnd, som till följd av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbi-seende innehåller uppenbar oriktighet, får rättas av länskatte-rätten. Om det ej är obehövt, skall tillfälle lämnas part att yttra sig innan rättelse sker.

VII. Om besvär över fastighetsprövningsnämnds beslut och kammarrättsens utslag

164 §

3 m o m. Besvär till kammarrätten må endast innefatta fullföljande helt eller delvis av yrkande, som klaganden framställt hos fastighetsprövningsnämnden. Har denna ändrat fastighetstaxeringsnämnds beslut utan att yrkande därom framställts av klaganden, må besvären till kammarrätten icke innefatta längre gående yrkande än taxeringens bestämmande i enlighet med fastighetstaxeringsnämndens beslut.

4 m o m.³¹ Vad i 96 och 97 §§ är stadgat skall äga motsvarande tillämpning beträffande besvär över allmän fastighetstaxering.

Vid besvär över fastighetsprövningsnämnds beslut i fråga om

VII. Om besvär över fastighetsprövningsnämnds och kammarrätts beslut

3 m o m. Besvär till kammarrätt må endast innefatta fullföljande helt eller delvis av yrkande, som klaganden framställt hos fastighetsprövningsnämnden. Har denna ändrat fastighetstaxeringsnämnds beslut utan att yrkande därom framställts av klaganden, må besvären till kammarrätten icke innefatta längre gående yrkande än taxeringens bestämmande i enlighet med fastighetstaxeringsnämndens beslut.

4 m o m. Vad i 96 § är stadgat skall äga motsvarande tillämpning beträffande besvär över allmän fastighetstaxering.

³⁰ Förutvarande 159 § upphävd genom 1968: 733.

³¹ Senaste lydelse 1969: 709.

Nuvarande lydelse

fastighetstaxering skall, utöver i 97 § angivna handlingar, fogas utdrag av fastighetslängd beträffande närmast föregående taxering av fastigheten.

I förteckning över anförda besvär skola besvär över allmän fastighetstaxering upptagas för sig utan sammanblandning med övriga besvär.

Föreslagen lydelse

165 §

1 m o m. Vid handläggning i *kammarrätten* av mål angående allmän fastighetstaxering skola deltaga tre av rättens ledamöter, därav minst två ordinarie, av vilka sistnämnda en efter Kungl. Maj:ts förordnande skall föra ordet, samt två av de särskilda ledamöter, om vilka i 2 mom. förmäles; dock må utevaro av en av de särskilda ledamöterna icke hindra måls avgörande, därest tre av kammarrättens ledamöter äro om slutet ense.

Utän hinder av vad i första stycket sägs äger Kungl. Maj:t beträffande vissa grupper av ifrågavarande mål föreskriva, att bestämmelsen om särskilda ledamöters deltagande i målens handläggning ej skall äga tillämpning.

2 m o m. Kungl. Maj:t förordnar för högst fem år i sänder minst nio, högst tjuu i praktiska värv förfarna *män* med god kännedom om fastighetsförhållandena i allmänhet att efter kallelse inträda såsom ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål, som i 1 mom. avses. Av dessa personer skola minst tre äga sakkunskap beträffande värdering av skogsmark och växande skog, minst två beträffande värdering av vattenfallsfastighet, minst två beträffande värdering av jordbruksfastighet i övrigt och minst två beträffande värdering av annan fastighet i övrigt. Avgår sådan person under den tid, för vilken han

1 m o m. Vid handläggning i *kammarrätt* av mål angående allmän fastighetstaxering skola deltaga tre av rättens ledamöter, därav minst två ordinarie, av vilka sistnämnda en efter Kungl. Maj:ts förordnande skall föra ordet, samt två av de särskilda ledamöter, om vilka i 2 mom. förmäles; dock må utevaro av en av de särskilda ledamöterna icke hindra måls avgörande, därest tre av kammarrättens ledamöter äro om slutet ense.

2 m o m. Kungl. Maj:t förordnar för högst fem år i sänder *för varje kammarrätt* minst nio, högst tjuu i praktiska värv förfarna *personer* med god kännedom om fastighetsförhållandena i allmänhet att efter kallelse inträda såsom ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål, som i 1 mom. avses. Av dessa personer skola *i fråga om varje kammarrätt* minst tre äga sakkunskap beträffande värdering av skogsmark och växande skog, minst två beträffande värdering av vattenfallsfastighet, minst två beträffande värdering av jordbruksfastighet i övrigt och minst två beträffande värdering av annan fastighet i öv-

Nuvarande lydelse

blivit utsedd, förordnar Kungl. Maj:t annan person i hans ställe.

Föreslagen lydelse

rigt. Avgår sådan person under den tid, för vilken han blivit utsedd, förordnar Kungl. Maj:t annan person i hans ställe.

Ledamot som här sägs skall vara svensk medborgare. Ej må sådant uppdrag utövas av den, som är omyndig eller försatt i konkurstillstånd.

166 §³²

Talan må ej föras mot kammarrättens utslag i mål angående allmän fastighetstaxering såvitt gäller tillämpning av 6 § 1 mom., 7, 8, 9, 10, 11 eller 12 § kommunal-skattelagen.

Mot kammarrättens utslag i mål angående allmän fastighetstaxering, såvitt angår annan fråga än som avses i första stycket, föres talan hos Kungl. Maj:t genom besvär. Besvären skola vara inkomna till finansdepartementet inom två månader efter det klaganden erhållit del av kammarrättens utslag.

Vid besvär över kammarrätts beslut i mål angående allmän fastighetstaxering skall besvärshandlingen vara inkommen inom två månader från den dag då klaganden erhållit del av beslutet.

167 §

1 m o m.³³ Den som enligt 158 § 1 mom. äger föra talan mot fastighetstaxeringsnämnds beslut må i särskild ordning anföra besvär,

- 1) om fastighet genom förbiseende icke blivit taxerad,
- 2) om taxering ägt rum av annan egendom än som enligt 4 § tredje stycket kommunal-skattelagen är att hänföra till fastighet,
- 3) om fastighet upptagits såsom skattepliktig fastän den är undantagen från skatteplikt, eller undantagits från skatteplikt, trots att så icke bort ske,
- 4) om fastighet taxerats på mer än en ort eller eljest taxerats i fall, där taxering av fastigheten icke bort äga rum,
- 5) om taxeringsbeslut beträffande fastigheten blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende,
- 6) om eljest sådana omständigheter förcligga, som bort föranleda väsentligt annorlunda taxering, och särskilda skäl föreligga för prövning av besvären,
- 7) om underrättelse som avses i 152 § tredje stycket eller 154 § 1 mom. haft felaktigt innehåll.

Besvär enligt denna paragraf prövas av *fastighetsprövningsnämnden eller, om dess arbete avslutats, av prövningsnämnden i lä-*

Besvär enligt denna paragraf prövas av *länsskatterätten*. Har taxeringen prövats av *länsskatterätten*, skall *kammarrätt* pröva

³² Senaste lydelse 1969: 709.

³³ Senaste lydelse 1970: 673.

Nuvarande lydelse

net. Har taxeringen prövats av fastighetsprövningsnämnden, prövningsnämnden eller kammarrätten, skall kammarrätten pröva målet. Har taxeringen i den del besvärerna avser prövats av Kungl. Maj:t skall dock Kungl. Maj:t pröva målet.

Kammarrätten må, om besvär enligt denna paragraf finnas böra upptagas till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av fastighetsprövningsnämnden eller, om dess arbete avslutats, av prövningsnämnden.

3 m o m.³⁴ Anföras besvär i särskild ordning hos fastighetsprövningsnämnd eller prövningsnämnd, äger 75 § motsvarande tillämpning.

Skola besvärerna anföras hos kammarrätten, gälla 96 § första stycket och 97 § i tillämpliga delar.

Föreslagen lydelse

målet. Har taxeringen prövats av kammarrätten eller regeringsrätten, skall regeringsrätten pröva målet.

Regeringsrätten och kammarrätten må, om besvär enligt denna paragraf finnas böra upptagas till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av länsskatterätt.

3 m o m. Anföras besvär i särskild ordning hos länsskatterätt, äger 75 § motsvarande tillämpning.

168 §³⁵

Besvärsmått tillkommer den som vid ingången av taxeringsåret är ägare av fastighet liksom den som därefter, dock senast före ingången av femte året efter taxeringsåret, blivit ägare av fastigheten ävensom arrendator, vilken jämlikt avtal, ingånget efter kommunalskattelagens ikraftträdande, gentemot ägare har att ansvara för skatt för fastighetsgarantibelopp.

Vad i 107, 108 och 110—113 §§ är stadgat rörande besvär över taxering för inkomst eller förmögenhet skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande besvär över allmän fastighetstaxering.

Utslag av kammarrätten eller Kungl. Maj:t beträffande allmän fastighetstaxering skall, därest utslaget innefattar ändring av fastighetsprövningsnämnds beslut, för kännedom tillställas, förutom klaganden, den som äger fastigheten, den kommun, där fastigheten är belägen, förste taxeringsintendenten i det län, där fastigheten är

Vad i 107, 108, 110, 111 och 113 §§ är stadgat rörande besvär över taxering för inkomst eller förmögenhet skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande besvär över allmän fastighetstaxering.

Beslut av kammarrätt eller regeringsrätten beträffande allmän fastighetstaxering skall, därest beslutet innefattar ändring av fastighetsprövningsnämnds eller länsskatterätts beslut, för kännedom tillställas, förutom klaganden, den som äger fastigheten, den kommun, där fastigheten är belägen, skattechefen i det län, där fastigheten är

³⁴ Senaste lydelse 1969: 709.

³⁵ Senaste lydelse 1970: 673.

Nuvarande lydelse

belägen, så ock där fastighetens ägare har sin hemortskommun i annat län, *förste taxeringsintendenten* i det länet.

Vid sådant *utslag eller* beslut beträffande allmän fastighetstaxering, som i 102 § första stycket sägs, skall fogas underrättelse till den skattskyldige om rätt för honom att anföra besvär enligt nämnda paragraf och om vad han därvid har att iakttaga.

Föreslagen lydelse

belägen, så ock, där fastighetens ägare har sin hemortskommun i annat län, *skattechefen* i det länet.

Vid sådant beslut beträffande allmän fastighetstaxering, som i 102 § första stycket sägs, skall fogas underrättelse till den skattskyldige om rätt för honom att anföra besvär enligt nämnda paragraf och om vad han därvid har att iakttaga.

169 §

Om vid prövning av besvär hos *kammarrätten* eller *Kungl. Maj:t* rörande allmän fastighetstaxering *befinnes*, att taxeringen verkställts å orätt ort eller å rätt ort underlåtit, må, efter vederbörandes hörande, *vidtagas* erforderlig rättelse å ort som vederbör; dock må taxeringen icke höjas utöver vad tidigare bestämts, *därest* besvären icke *innefatta yrkande* om sådan höjning.

Beträffande *prövningsnämnds* befogenhet att vidtaga åtgärd som avses i första stycket *skola bestämmelserna* i 105 § 2 mom. gälla i tillämpliga delar.

Finner kammarrätt eller *regeringsrätten* vid prövning av besvär rörande allmän fastighetstaxering, att taxeringen verkställts *på* orätt ort eller underlåtit *på* rätt ort, må *rätten*, efter vederbörandes hörande, *vidtaga* erforderlig rättelse. Taxeringen må dock icke höjas utöver vad tidigare bestämts, *om* icke sådan höjning *yrkats* i besvären.

Beträffande *skatterätts* befogenhet att vidtaga åtgärd som avses i första stycket *skall* 105 § 2 mom. gälla i tillämpliga delar.

172 §⁹⁸

Utöver vad som ovan angivits skola följande bestämmelser rörande taxering för inkomst och förmögenhet äga motsvarande tillämpning eller hava avseende jämväl å allmän fastighetstaxering:

1) 13—15 §§, 16 § 2 och 3 mom. liksom 18 och 19 §§ med för taxeringsnämnder och *prövningsnämnder gemensamma* bestämmelser samt med *föreskrifter* om riksskatteverket m. m.,

2) 46 § angående uppgifter från statlig och kommunal myndighet m. m.,

3) 47—50 §§ angående gemensamma bestämmelser rörande dekla-

Utöver vad som ovan angivits skola följande bestämmelser rörande taxering för inkomst och förmögenhet äga motsvarande tillämpning eller hava avseende jämväl å allmän fastighetstaxering:

1) 13—15 §§, 16 § 2 och 3 mom. liksom 18 och 19 §§ med bestämmelser om taxeringsnämnder, riksskatteverket m. m.,

⁹⁸ Senaste lydelse 1970: 913.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

rationer och andra uppgifter, dock att samtliga ledamöter av fastighetstaxeringsnämnd, så ock konsulent för taxering av vattenfallsfastighet äga deltaga i granskningen av deklARATIONER och uppgifter, som avlämnats till ledning vid allmän fastighetstaxering,

4) 123—125 §§ angående viten, samt

5) 126—128 §§ med särskilda föreskrifter.

Om fastighet inncnaves av någon, som enligt 47 § kommunalskattelagen är att anse såsom ägare eller är i ägarens ställe skyldig att erlægga skatt för garantibelopp för fastigheten, gäller vad som föreskrives beträffande ägare i stället sådan innehavare.

173 §

1 m o m.³⁷ Bestämmelserna i 129 § skola äga motsvarande tillämpning beträffande kostnader för allmän fastighetstaxering, varvid följande skall iakttagas.

1) Vad i 129 § 1 mom. vid 1) stadgas skall hava avseende å ersättning till ordförandena i fastighetstaxeringsnämnderna och de av länsstyrelsen förordnade ledamöterna i dessa nämnder ävensom fastighetstaxeringsombuden och konsulenterna för taxering av vattenfallsfastighet.

2) Vad i 129 § 5 mom. stadgas skall hava avseende å de personer, som jämlikt 143 § 2 mom. inkallats av länsstyrelsen för meddelande av upplysningar,

de personer, som till sammanträde enligt 144 § 1 mom. särskilt inkallats av länsstyrelsen eller till sammanträde enligt 145 § inkallats efter länsstyrelsens medgivande,

de ordförande i fastighetstaxeringsnämnd, som på vederbörlig kallelse inställt sig till sådant sammanträde, som angives i 144 § 1 mom. eller 145 §,

de personer, som inställt sig på vederbörlig kallelse enligt 147 § tredje stycket.

3) Vad i 129 § 8 mom. stadgas skall hava avseende å ledamot i fastighetsprövningsnämnd.

176 §³⁸

Vid behandling av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap, må taxeringsnämnd och prövningsnämnd anlita biträde av sakkunnig.

Då fråga är om biträde åt taxeringsnämnd, tillkallas sakkunnig av ordföranden efter samråd med förste taxeringsintendenten.

Vid behandling av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap, må taxeringsnämnd efter samråd med skattechefen anlita biträde av sakkunnig. Sådant samråd skall även ske vid behov av tolk.

³⁷ Senaste lydelse 1969: 709.

³⁸ Senaste lydelse 1970: 673.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

181 §³⁹

Anmaning må utfärdas av taxeringsnämnd, taxeringsintendent och *prövningsnämnd*.

I anmaning må vite föreläggas, utom i fall då anmaningen gäller skyldighet för ägare av fastighet att lämna uppgift om andra förhållanden än dem som angivas i deklarationsformuläret. Om anmaning gäller i övrigt 52, 54 och 55 §§.

Anmaning må utfärdas av taxeringsnämnd och taxeringsintendent.

191 §⁴⁰

1 m o m. Talan mot taxeringsnämnds beslut må genom besvär hos *prövningsnämnden* föras av ägare av den fastighet beslutet rör samt av vederbörande kommun och taxeringsintendent.

Har *prövningsnämnden* avgjort besvär över viss taxering, må *taxeringsintendenten* ej anföra besvär hos *nämnden* rörande samma taxering.

3 m o m. Bestämmelserna i 75 § äga motsvarande tillämpning på besvär enligt denna paragraf.

1 m o m. Talan mot taxeringsnämnds beslut må genom besvär hos *länsskatterätten* föras av ägare av den fastighet beslutet rör samt av vederbörande kommun och taxeringsintendent.

Har *skatterätten* avgjort besvär över viss taxering, må besvär ej *anföras* hos *skatterätten* rörande samma taxering.

3 m o m. Bestämmelserna i 75 § och 76 § *fjärde stycket* äga motsvarande tillämpning på besvär enligt denna paragraf.

VII. Om besvär över *prövningsnämnds* beslut och *kammarrätts* utslag ⁴¹

VII. Om besvär över *skatterätts* och *kammarrätts* beslut

193 §⁴²

Bestämmelserna i 164 § om besvär över fastighetsprövningsnämnds beslut och *översändande av handlingar från fastighetsprövningsnämnd till kammarrätten* äga motsvarande tillämpning på särskild fastighetstaxering. Därvid skall vad som sägs om fastighetsprövningsnämnd avse *prövningsnämnd*.

Bestämmelserna i 165 § äga motsvarande tillämpning på *kammarrätts* handläggning av mål

Bestämmelserna i 164 § om besvär över fastighetsprövningsnämnds beslut äga motsvarande tillämpning på särskild fastighetstaxering. Därvid skall vad som sägs om fastighetsprövningsnämnd avse *skatterätt*.

Bestämmelserna i 165 § äga motsvarande tillämpning på *kammarrätts* handläggning av mål an-

³⁹ Senaste lydelse 1970: 673.

⁴⁰ Senaste lydelse 1970: 673.

⁴¹ Rubriken införd genom 1970: 673.

⁴² Senaste lydelse 1970: 673.

Nuvarande lydelse

angående särskild fastighetstaxering och därmed sammanhängande frågor.

Föreslagen lydelse

gående särskild fastighetstaxering och därmed sammanhängande frågor.

194 §⁴³

Talan må ej föras mot kammarrättens utslag i mål angående särskild fastighetstaxering såvitt gäller tillämpning av 6 § 1 mom. eller 7—12 § kommunalskattelagen.

Mot kammarrättens utslag i mål angående särskild fastighetstaxering, såvitt angår annan fråga än som avses i första stycket, föres talan hos Kungl. Maj:t genom besvär. Besvären skola vara inkomna till finansdepartementet inom två månader efter det klaganden erhållit del av kammarrättens utslag.

Vid besvär över kammarrätts beslut i mål angående särskild fastighetstaxering skall besvärshandlingen vara inkommen inom två månader från den dag då klaganden erhållit del av beslutet.

195 §⁴⁴

3 m o m. Besvär enligt denna paragraf prövas av *prövningsnämnden*. Har taxeringen prövats av *prövningsnämnden* eller *kammarrätten*, skall *kammarrätten* pröva målet. Har taxeringen i den del besvären avser prövats av *Kungl. Maj:t* skall *dock Kungl. Maj:t* pröva målet.

Kammarrätten må, om besvär enligt denna paragraf finnas böra upptagas till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av *prövningsnämnden*.

5 m o m. Anföras besvär i särskild ordning hos *prövningsnämnd*, äger 75 § motsvarande tillämpning.

Skola besvären anföras hos kammarrätten, gälla 96 § första stycket och 97 § i tillämpliga delar.

3 m o m. Besvär enligt denna paragraf prövas av *länsskatterätten*. Har taxeringen prövats av *länsskatterätten*, skall *kammarrätt* pröva målet. Har taxeringen prövats av *kammarrätten* eller *regeringsrätten*, skall *regeringsrätten* pröva målet.

Regeringsrätten och kammarrätten må, om besvär enligt denna paragraf finnas böra upptagas till prövning, förordna att målet skall upptagas och vidare handläggas av *länsskatterätt*.

5 m o m. Anföras besvär i särskild ordning hos *länsskatterätt*, äger 75 § motsvarande tillämpning.

⁴³ Senaste lydelse 1970: 673.

⁴⁴ Senaste lydelse 1970: 673.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*200 §⁴⁵

Om fastighet innehaves av någon, som enligt 47 § kommunalskattelagen är att anse såsom ägare eller är i ägarens ställe skyldig att erlagga skatt för garantibelopp för fastigheten, gäller vad som föreskrives beträffande ägare i stället sådan innehavare.

Bestämmelserna i denna förordning om taxeringsnämndernas och prövningsnämndernas verksamhet beträffande taxeringen för inkomst och förmögenhet samt för sådan taxering meddelade gemensamma bestämmelser om deklARATIONER och andra uppgifter liksom föreskrifterna om riksskatteverket, de särskilda föreskrifterna om viten i 123—125 §§ och om kostnader för taxeringsarbetet i 129 §, 130 § och 173 § 2 mom. äga motsvarande tillämpning i fråga om handhavandet av särskild fastighetstaxering i den mån ej annat föreskrivits.

Bestämmelserna i denna förordning om taxeringsnämndernas verksamhet beträffande taxeringen för inkomst och förmögenhet samt för sådan taxering meddelade gemensamma bestämmelser om deklARATIONER och andra uppgifter liksom föreskrifterna om riksskatteverket, de särskilda föreskrifterna om viten i 123—125 §§ och om kostnader för taxeringsarbetet i 129 §, 130 § och 173 § 2 mom. äga motsvarande tillämpning i fråga om handhavandet av särskild fastighetstaxering i den mån ej annat föreskrivits.

Ledamot av kammarrätten åtnjuter för tid, varunder han varit in kallad till tjänstgöring enligt 193 § andra stycket, ersättning av statsmedel enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser upphävandet av 89 §, dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och i övrigt den dag Konungen bestämmer. De övergångsbestämmelser som behövs för lagens ikraftträdande meddelas av Konungen.

⁴⁵ Senaste lydelse 1970: 673.

3 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt¹,

dels att 53 § skall upphöra att gälla,

dels att i 52 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskatte-
reten",

dels att 22, 34, 36, 39, 46, 50, 51 och 54—57 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse*²

Föreslagen lydelse

22 §

Skattskyldig som icke är undantagen från redovisningsskyldighet enligt 6 § första stycket skall utan anmaning lämna uppgift (deklaration) för mervärdeskatt för varje verksamhet för vilken särskild registrering skall ske enligt 19 §. Deklaration lämnas för varje redovisningsperiod under vilken verksamheten bedrivs. Redovisningsperiod omfattar två kalendermånader. Redovisningsperioder är januari och februari, mars och april, maj och juni, juli och augusti, september och oktober samt november och december.

Kan det antagas att ingående skatt för viss skattskyldig regelmässigt kommer att överstiga utgående skatt med minst 1 000 kronor varje månad kan länsstyrelsen besluta att redovisningsperiod tills vidare skall vara en kalendermånad. När särskilda skäl föreligger kan länsstyrelsen för viss skattskyldig besluta att redovisningsperioderna tills vidare skall vara perioderna januari—april, maj—augusti och september—december eller att redovisningsperiod tills vidare skall utgöra halvt eller helt kalenderår.

Deklaration skall lämnas till länsstyrelsen i det län, där den skattskyldige registrerats, senast den 5 i andra månaden efter utgången av den redovisningsperiod som deklARATIONEN avser. Om synnerliga skäl föreligger kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer medge att skattskyldig eller grupp av skattskyldiga får lämna deklaration senare än som nu nämnts.

Deklaration skall lämnas till länsstyrelsen i det län, där den skattskyldige registrerats, senast den 5 i andra månaden efter utgången av den redovisningsperiod som deklARATIONEN avser. *Sker inbetalning av skatt enligt 42 § andra stycket i behörig ordning, anses deklARATIONEN ha lämnats till länsstyrelsen den dag inbetalningskort eller försändelse som innehåller gireringshandling kommit in till postanstalt.* Om synnerliga skäl föreligger kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer medge att skattskyldig eller grupp av skattskyldiga får lämna deklaration senare än som nu nämnts.

¹ Förordningen omtryckt 1969: 237.

² Med nuvarande lydelse avses beträffande 22 § den lydelse som har föreslagits i prop. 1971: 10.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Deklaration skall avges på heder och samvete samt avfattas på blankett enligt fastställt formulär.

Efter anmaning skall deklARATION lämnas även av den som icke enligt första stycket är deklARATIONSSKYLDIG.

Bestämmelserna i 47 § taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623) gäller i tillämpliga delar i fråga om deklARATION för mervärdeskatt.

34 §

I annat fall än som avses i 32 § skall preliminärt beslut *delges* den skattskyldige. Beslutet skall innehålla uppgift om den skatt som skall betalas eller återbetalas och skälen för beslutet. Av beslutet skall vidare framgå att skattskyldig kan erhålla slutligt beslut om fastställelse av skatt.

I annat fall än som avses i 32 § skall preliminärt beslut *tillställas* den skattskyldige. Beslutet skall innehålla uppgift om den skatt som skall betalas, *avräknas* eller återbetalas och skälen för beslutet. Av beslutet skall vidare framgå att skattskyldig kan erhålla slutligt beslut om fastställelse av skatt.

36 §

Slutligt beslut om fastställelse av skatt skall meddelas, om den skattskyldige begär sådant beslut, inom en månad från den dag då han fått del av preliminärt beslut.

Slutligt beslut skall *delges den skattskyldige samt* innehålla uppgift om den skatt som skall betalas eller återbetalas, *skälen för beslutet och besvärshänvisning.*

Slutligt beslut skall innehålla uppgift om den skatt som skall betalas, *avräknas* eller återbetalas.

Har slutligt beslut enligt första stycket icke meddelats och har två år förflutit efter utgången av det kalenderår under vilket redovisningsperioden gått till ända, anses skatten fastställd genom slutligt beslut i enlighet med senaste meddelade preliminära beslut eller, om preliminärt beslut icke meddelats, i enlighet med deklARATION.

39 §

Beslut om efterbeskattning skall *delges den skattskyldige samt* innehålla, *förutom* uppgift om den skatt som skall betalas, *skälen för beslutet och besvärshänvisning.*

Beslut om efterbeskattning skall innehålla uppgift om den skatt som skall betalas.

46 §

Har besvär anförts över slutligt beslut om fastställelse av skatt eller beslut om efterbeskattning eller beslut av *prövningsnämnd* eller *utslag av skattedomstol*, kan den skattskyldige av länsstyrelsen få anstånd med betalning av skatt. Bestämmelserna i 49 § 1 mom.

Har besvär anförts över slutligt beslut om fastställelse av skatt eller beslut om efterbeskattning eller beslut av *länskatterätt* eller *kammarrätt*, kan den skattskyldige av länsstyrelsen få anstånd med betalning av skatt. Bestämmelserna i 49 § 1 mom. uppborädsför-

Nuvarande lydelse

uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272) om anstånd vid besvär över beslut rörande taxering äger motsvarande tillämpning.

Föreslagen lydelse

ningen (1953: 272) om anstånd vid besvär över beslut rörande taxering äger motsvarande tillämpning.

50 §

I varje län skall finnas allmänt ombud som för det allmännas talan i mål och ärenden på vilka denna förordning äger tillämpning. Allmänt ombud får föra talan enligt 51 och 54 §§ även till skattskyldigs förmån.

I varje län skall finnas allmänt ombud som för det allmännas talan i mål och ärenden på vilka denna förordning äger tillämpning.

Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, förordnar allmänt ombud och ersättare för denne.

51 §

Talan mot slutligt beslut enligt 36 § första stycket eller mot beslut om efterbeskattning får av den skattskyldige föras genom besvär hos prövningsnämnden i länet.

Talan mot slutligt beslut enligt 36 § första stycket eller mot beslut om efterbeskattning föres hos läns- skatterätten genom besvär.

Om besvär rörande vite gäller bestämmelserna i 69 §.

54 §

Bestämmelserna i 95—97 §§ och 98 § 1 mom. taxeringsförordningen om besvär över prövningsnämnds beslut och kammarrättens utslag gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdeskatt.

Bestämmelserna i 96 och 98 §§ taxeringsförordningen om besvär över läns- skatterätts och kammarrätts beslut gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdeskatt.

55 §

Skattskyldig och allmänt ombud får anföra besvär i särskild ordning om

1) skatt fastställts i strid med bestämmelserna om vem som är skattskyldig eller om vad som är skattepliktigt,

2) skatt fastställts mer än en gång för samma omsättning,

3) beskattningen blivit oriktig på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbi- scende,

Skattskyldig får anföra besvär i särskild ordning om

1) skatt fastställts i strid med bestämmelserna om vem som är skattskyldig eller om vad som är skattepliktigt,

2) skatt fastställts mer än en gång för samma omsättning,

3) beskattningen blivit oriktig på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbi- scende,

Nuvarande lydelse

4) någon till följd av underlåtenhet att lämna deklARATION eller infordrad uppgift, felaktighet i deklARATION eller annan uppgift som han lämnat eller i uppgift eller handling som legat till grund för sådan deklARATION eller uppgift fått skatten för viss redovisningsperiod fastställd till belopp som väsentligt avviker från vad som rätteligen bort fastställas för perioden,

5) någon i annat fall kan åberopa omständighet eller bevis som bort föranleda att skatten fastställts till belopp som väsentligt avviker från vad som fastställts.

Besvär enligt första stycket 4 och 5 får upptagas till prövning endast om besvären kan grundas på omständighet eller bevis, varom kännedom saknats när skatten fastställts, och det framstår som ursäktligt att den som söker rättelse icke i annan ordning åberopat omständigheterna eller beviset för att få rättelse.

Besvär som avses i första stycket får anföras senast under sjätte året efter utgången av det kalenderår under vilket redovisningsperioden gått till ända.

Föreslagen lydelse

4) någon till följd av underlåtenhet att lämna deklARATION eller infordrad uppgift, felaktighet i deklARATION eller annan uppgift som han lämnat eller i uppgift eller handling som legat till grund för sådan deklARATION eller uppgift fått skatten för viss redovisningsperiod fastställd till belopp som väsentligt avviker från vad som rätteligen bort fastställas för perioden,

5) någon i annat fall kan åberopa omständighet eller bevis som bort föranleda att skatten fastställts till belopp som väsentligt avviker från vad som fastställts.

Allmänt ombud får enligt första och tredje styckena anföras besvär till den skattskyldiges förmån och i fall som avses i första stycket 3 även till den skattskyldiges nackdel.

56 §

Bestämmelserna i 103 och 104 §§ taxeringsförordningen om besvär i särskild ordning samt i 105 § 1 mom. första stycket, 107, 108, 112 och 113 §§ samma förordning om besvär gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdesskatt.

Bestämmelserna i 103 och 104 §§ taxeringsförordningen om besvär i särskild ordning samt i 105 § 1 mom. första stycket, 106—108 och 113 §§ samma förordning om besvär gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdesskatt.

57 §

Vad som föreskrives om taxeringsintendent i de bestämmelser i taxeringsförordningen som rör *prövningsnämnds verksamhet samt besvär över prövningsnämnds be-*

Vad som föreskrives om taxeringsintendent i de bestämmelser i taxeringsförordningen som rör *besvär över länskatterätts och kamrarrätts beslut* gäller i fråga om

Nuvarande lydelse

slut och kammarrättens utslag gäller i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdeskatt allmänt ombud.

Föreslagen lydelse

mål eller ärenden rörande mervärdeskatt allmänt ombud.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

De övergångsbestämmelser som behövs för förordningens ikraftträdande meddelas av Konungen.

4 Förslag till**Lag om ändring i förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning**

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning,

dels att 16 och 41—43 §§ skall upphöra att gälla,

dels att i 9 § ordet "länsstyrelsen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "länsstaten" i motsvarande form,

dels att 22, 23, 34, 36, 40, 44 och 45 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Finner beskattningsmyndigheten att slutligt beslut om skatt eller beslut om efterbeskattning blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, skall myndigheten, sedan den skattskyldige beretts tillfälle att yttra sig, meddela beslut om rättelse.

Föreslagen lydelse

22 §

Finner beskattningsmyndigheten att slutligt beslut om skatt eller beslut om efterbeskattning blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, skall myndigheten meddela beslut om rättelse.

23 §

I den mån det icke finnes obehövt, skall beslut, som beskattningsmyndigheten meddelar enligt bestämmelse i detta kapitel, innehålla de skäl, på vilka avgörandet grundas.

Äger part fullfölja talan mot beslut som avses i första stycket, skall beslutet innehålla upplysning om vad han därvid skall iakttaga.

Beslut som avses i 17, 20 och 22 §§ skola delgivas den skattskyldige.

Vad i 17 och 18 §§ förvaltningslagen (1971: 000) föreskrives om beslut, varigenom myndighet avgör ärende, gäller även preliminärt beslut enligt denna förordning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §

Vad i 13 och 14 §§ stadgas om sakkunnig och om upptecknande av uppgifter skall äga motsvarande tillämpning i ärende om förhandsbesked. *Över utredning, som förebragts annorledes än genom sökanden, skall denne erhålla tillfälle att yttra sig.*

Vad i 13 och 14 §§ stadgas om sakkunnig och om upptecknande av uppgifter skall äga motsvarande tillämpning i ärende om förhandsbesked.

36 §

Ärende om förhandsbesked bör handläggas skyndsamt. Avvisas ansökningen, skall beslutet innehålla erinran om att talan icke må föras mot detsamma.

Om beslut skola i övrigt beståmmelserna i 23 § äga motsvarande tillämpning.

Meddelat förhandsbesked skall delgivas den skattskyldige.

40 §

Den som vill anföra besvär över beskattningsmyndighets beslut skall inom två månader eller, såvitt avser förhandsbesked eller beslut om utdömande av vite, inom tre veckor till beskattningsmyndigheten inkomma med besvärinlägga. För skattskyldig, så ock för den som förpliktats utgiva vite skall besvärstiden räknas från det han erhållit del av överklagade beslutet, för annan klagande från beslutets dag. I fall som avses i 19 § andra stycket skall dock tiden även för skattskyldig räknas från där angiven dag.

För annan än skattskyldig eller den som förpliktats utgiva vite skall besvärstiden räknas från beslutets dag. I fall som avses i 19 § andra stycket skall besvärstiden räknas från där angiven dag.

44 §

Mot kammarrättens utslag må talan av part föras genom besvär hos Kungl. Maj:t.

Utslag, som innebär ändring i överklagat beslut om fastställande av skatt eller om förhandsbesked och som därigenom länder någon till väsentlig skada eller förlust, äger denne överklaga, ändå att han icke är part.

Kammarrätts beslut, som innebär ändring i överklagat beslut om fastställande av skatt eller om förhandsbesked och som därigenom länder någon till väsentlig skada eller förlust, äger denne överklaga, ändå att han icke är part.

Nuvarande lydelse

Besvärerna skola vara inkomna till vederbörande statsdepartement inom två månader från det klaganden erhöll del av kammarrättens utslag eller, om klaganden icke varit part i kammarrätten, inom samma tid från utslagets dag. I mål om förhandsbesked och om utdömande av vite skall dock besvärstiden vara tre veckor.

Om innehållet i besvärslaga till Kungl. Maj:t skall i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 41 §.

Föreslagen lydelse

Besvärstiden skall i fråga om klagande, som icke varit part i kammarrätten, räknas från den dag beslutet meddelades.

45 §

Har i mål om fastställande av skatt eller om efterbeskattning talan fullföljts till kammarrätten eller Kungl. Maj:t, må skattskyldig eller allmänt ombud anförda besvär, oaktat den för honom stadgade tiden utgått. Sådana besvär skola vara inkomna inom en månad från det besvärstiden för tidigare klagande utgick. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i mål om förhandsbesked, dock att den tid som sålunda står till buds skall vara en vecka.

Har i mål om fastställande av skatt eller om efterbeskattning talan fullföljts till kammarrätt eller regeringsrätten, må skattskyldig eller allmänt ombud anförda besvär, oaktat den för honom stadgade tiden utgått. Sådana besvär skola vara inkomna inom två veckor från det besvärstiden för tidigare klagande utgick. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i mål om förhandsbesked, dock att den tid som sålunda står till buds skall vara en vecka.

Aterkallas eller förfaller eljest den tidigare klagandes talan, är ock den senare klagandes talan förfallen.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

De övergångsbestämmelser som behövs för lagens ikraftträdande meddelas av Konungen.

5 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobils katt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1922: 260) om automobils katt,

dels att 16 § skall upphöra att gälla,

dels att 15 och 17 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §¹

Är någon missnöjd med länsstyrelsens beslut, som avses i 7 § andra stycket äger han hos kammarrätten anföra besvär, vilka skola ingivas till länsstyrelsen före klockan tolv å trettionde dagen från den, då han erhållit del av beslutet; dock må icke den omständigheten, att besvären i stället för till länsstyrelsen ingivits eller insänts till kammarrätten, utgöra hinder för deras upptagande till prövning, därest besvären dit inkommit inom den stadgade besvärstiden. I sådant fall skola besvären av kammarrätten omedelbart överlämnas till vederbörande länsstyrelse.

Talan mot länsstyrelsens beslut enligt 7 § andra stycket föres hos kammarrätt genom besvär.

Sedan vid inkomna besvär fogats utdrag av automobilregistret, i vad angår den automobil, som avses med beslutet, skall länsstyrelsen skyndsamt till kammarrätten insända handlingarna med de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla.

17 §

Besvär, om vilka i denna förordning förmäles, må jämte tillhörande handlingar kunna, under iakttagande av stadgad tid och ordning, på klagandens eget äventyr i betalt brev med allmänna posten insändas till den myndighet, till vilken besvären skola enligt förordningen ingivas.

¹ Senaste lydelse 1924: 128.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Den omständighet, att skattskyldig anført besvär, befriar honom icke från att i behörig ordning inbetala honom påförd automobilskatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1972.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om talan mot beslut som meddelats före den 1 januari 1972.

6 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas att i 26 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ orden "landskamreraren i länet eller, i Stockholms län, av taxeringsdirektören" skall bytas ut mot "länsstyrelsen".

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

7 Förslag till

Lag om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521)

Härigenom förordnas i fråga om rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521)²,

dels att i 64 § 1 mom., 66 § 2 mom. samt 78 § ordet "kontrollstyrelsen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "riksskatteverket" i motsvarande form,

dels att 61 § och 63 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

61 §³

Över beslut av polismyndighet enligt denna förordning må besvär anföras hos länsstyrelsen inom tre veckor från beslutet.

Talan mot beslut av polismyndighet enligt denna förordning föres hos länsstyrelsen genom besvär.

63 §

1 m o m. Besvär över beslut, som enligt denna förordning meddelats av länsstyrelse, må föras hos Konungen i finansdepartementet i den ordning som är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

1 m o m. Talan mot länsstyrelses beslut enligt denna förordning föres hos Konungen genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om talan mot beslut som meddelats före den 1 januari 1972.

¹ Senaste lydelse 1967: 793.

² Senaste lydelse av 64 § 1 mom. 1970: 740.

³ Senaste lydelse 1970: 740.

8 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse*¹

Föreslagen lydelse

6 §

Har motorfordon, för vilket omsättningsskatt utgått, i samband med fordonets upptagande första gången i bilregister funnits vara skattefritt jämlikt 2 § första stycket a), b) eller c) förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt, skall riksskatteverket, efter ansökan, förordna om återbäring av erlagd omsättningsskatt. Vad nu sagts skall ock gälla motorfordon som, när det första gången upptagits i bilregister, befriats från skatteplikt jämlikt 2 § andra stycket nämnda förordning, såfram icke länsstyrelsen i samband med beslutet om skattebefrielse förordnat att återbäring av erlagd omsättningsskatt ej skall äga rum. Sådant förordnande må meddelas endast om särskilda skäl äro därtill. De närmare föreskrifter, som fordras till ledning för länsstyrelsens prövning i detta hänseende, meddelas av myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer.

I fråga om besvär över länsstyrelsens beslut beträffande återbäring av omsättningsskatt skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i förordningen den 2 juni 1922 om automobilskatt är stadgat om besvär mot beslut i fråga om frihet från sådan skatt.

Talan mot länsstyrelsens beslut beträffande återbäring av omsättningsskatt föres hos kammarrätt genom besvär.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1972.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om talan mot beslut som meddelats före den 1 januari 1972.

¹ Med nuvarande lydelse avses den lydelse som föreslagits i prop. 1971: 73.

9 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse¹

Föreslagen lydelse

4 §

1 m o m. För rätt att tillverka öl eller starköl erfordras tillstånd av riksskatteverket. Tillstånd skall gälla tills vidare. Rätt att tillverka öl och starköl må av riksskatteverket indragas, om den icke längre utövas eller om så finnes påkallat med hänsyn till kontrollen över tillverkningen och över utgörandet av skatt för öl och starköl. *Innan beslut om indragning meddelas, skall tillverkaren beredas tillfälle att yttra sig.*

1 m o m. För rätt att tillverka öl eller starköl erfordras tillstånd av riksskatteverket. Tillstånd skall gälla tills vidare. Rätt att tillverka öl och starköl må av riksskatteverket indragas, om den icke längre utövas eller om så finnes påkallat med hänsyn till kontrollen över tillverkningen och över utgörandet av skatt för öl och starköl.

Den som erhållit tillstånd som i första stycket sägs eller övertager rörelse som där avses skall hos riksskatteverket göra förhandsanmälan om dagen för upptagandet av tillverkningen eller för övertagandet. Sådan anmälan skall även göras om avbrott i och nedläggande av tillverkning och försäljning av öl och starköl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

10 Förslag till

Förordning om ändring i stämpelskatteförordningen (1964: 308)

Härigenom förordnas, att 39, 40 och 46 §§ stämpelskatteförordningen (1964: 308) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse²

Föreslagen lydelse

39 §

I fråga om skatt, som fastställs av sjöfartsverket eller riksskatteverket, skall beskattningsmyndigheten på ansökan av den saken rör, om tillgänglig utredning medger det, meddela förhandsbesked huruvida

¹ Med nuvarande lydelse avses den lydelse som föreslagits i prop. 1971: 73.

² Med nuvarande lydelse avses beträffande 39 och 46 §§ den lydelse som har föreslagits i prop. 1971: 82.

Nuvarande lydelse

stämpelskatt skall erläggas i visst fall och, där skatteplikt finnes föreliggande, med vilket belopp skatten skall utgå.

Förhandsbesked sökes skriftligen. Vid ansökan skall fogas avskrift av eller utkast till den handling, som ansökan avser, eller redogörelse för omständigheterna i fallet. Vid ansökan skall jämväl fogas den ytterligare utredning i ärendet som står sökanden till buds.

Är den i ärendet förebragta utredningen otillräcklig, må beskattningsmyndigheten anmana sökanden att fullständiga denna vid äventyr att förhandsbesked eljest icke meddelas.

Sökanden skall beredas tillfälle att yttra sig över utredning, som förebragts annorledes än genom sökanden.

Föreslagen lydelse

40 §

Ärende om förhandsbesked bör handläggas skyndsamt.

I den mån det icke finnes obehövt, skall beslut i ärende om förhandsbesked innehålla de skäl, på vilka avgörandet grundas. Avvisas ansökan, skall beslutet innehålla erinran om att talan icke må föras mot detta. Äger part fullfölja talan mot beslutet, skall detta tillika innehålla upplysning om vad han därvid skall iakttaga.

Beslut i ärende om förhandsbesked skall delges sökanden.

Avvisas ansökan, skall beslutet innehålla erinran om att talan icke må föras mot detta.

Meddelat förhandsbesked skall delges sökanden.

46 §

I fråga om besvär över sjöfartsstyrelsens eller riksskatteverkets beslut enligt denna förordning skola bestämmelserna i 40—45 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning lända till efterrättelse i tillämpliga delar. I fall, som avses i 30 § 1 mom. tredje stycket andra och tredje punkterna, skall besvärstiden även för skattskyldig räknas från där angiven dag.

I fråga om besvär över sjöfartsstyrelsens eller riksskatteverkets beslut enligt denna förordning skola bestämmelserna i 40, 44 och 45 §§ förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning lända till efterrättelse i tillämpliga delar. I fall, som avses i 30 § 1 mom. tredje stycket andra och tredje punkterna, skall besvärstiden även för skattskyldig räknas från där angiven dag.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1972.

11 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom förordnas i fråga om kommunalskattelagen (1928: 370)¹, dels att i 49 §, 50 § 2 mom., 75 § 1 mom. samt punkterna 3 c och 4 av anvisningarna till 29 § ordet "prövningsnämnden" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "skatterätten" i motsvarande form, dels att 53 § 3 mom. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §

3 m o m.² Avlider skattskyldig, skall för det beskattningsår, då dödsfallet inträffade, oskiftat dödsbo efter honom taxeras såväl för inkomst, vilken den avlidne haft, som för inkomst, vilken ingått till dödsboet efter dödsfallet, och skall därvid för dödsboet tillämpas vad som enligt bestämmelserna i denna lag skolat gälla för den avlidne.

Vad i föregående stycke sägs skall i förekommande fall äga motsvarande tillämpning beträffande garantibelopp för fastighet.

För senare beskattningsår än det, då dödsfallet inträffade, taxeras oskiftat dödsbo, om den avlidne vid sitt frånfalle var bosatt här i riket, som inländsk juridisk person och i annat fall som här i riket icke hemmahörande juridisk person.

Från och med det taxeringsår som följer närmast efter det fjärde kalenderåret efter det kalenderår, då dödsfallet inträffade, tillämpas dock bestämmelserna om handelsbolag på dödsbo efter den som vid sitt frånfalle var bosatt här i riket, om för dödsboet skulle ha beräknats högre till statlig inkomstskatt taxerad inkomst än 10 000 kronor eller större skattepliktig förmögenhet än 100 000 kronor. Dödsbo på vilket bestämmelserna om handelsbolag varit tillämpliga något beskattningsår anses därefter som sådant bolag i beskattningshänseende, oavsett storleken av boets inkomst eller förmögenhet. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas icke på fideikommissbo.

Om särskilda skäl föreligga, må riksskatteverket på ansökan förklara att oskiftat dödsbo, som enligt föregående stycke skall behandlas såsom handelsbolag i beskattningshänseende, må taxeras enligt bestämmelserna i tredje stycket. Ansökan skall för att kunna upptagas till prövning göras hos riksskatteverket senast *den dag*

Om särskilda skäl föreligga, må riksskatteverket på ansökan förklara att oskiftat dödsbo, som enligt föregående stycke skall behandlas såsom handelsbolag i beskattningshänseende, må taxeras enligt bestämmelserna i tredje stycket. Ansökan skall för att kunna upptagas till prövning göras hos riksskatteverket senast *under*

¹ Senaste lydelse av

49 § 1970: 162

50 § 2 mom. 1970: 162

75 § 1 mom. 1957: 59

punkt 3 c av anvisningarna till 29 § 1960: 64

" 4 " " 29 § 1960: 64.

² Senaste lydelse 1970: 915.

Nuvarande lydelse

boet har att avlämna uppgift enligt 38 § taxeringsförrordningen för beskattningsåret. Mot beslut, som riksskatteverket meddelat i sådant ärende, må talan icke föras.

Föreslagen lydelse

året efter det taxeringsår, då oskiftat dödsbo första gången skall behandlas som handelsbolag i beskattningshänseende. Mot beslut, som riksskatteverket meddelat i sådant ärende, må talan icke föras.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 53 § 3 mom., dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och i övrigt den dag Konungen bestämmer.

12 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt**

Härigenom förordnas, att i 9 § 2 mom., 15 § 1 mom. och 27 § förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt¹ ordet "prövningsnämnden" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "skatterätten" i motsvarande form.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

13 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt**

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt²,

dels att i 15 § 1 mom. ordet "prövningsnämnd" skall bytas ut mot "skatterätt",

dels att i 19 § ordet "riksskattenämnden" skall bytas ut mot "riksskatteverket".

Denna förordning träder i kraft, såvitt avser 19 §, dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och i övrigt den dag Konungen bestämmer.

¹ Senaste lydelse av
9 § 2 mom. 1970: 163
15 § 1 mom. 1957: 60
27 § 1966: 730.

² Senaste lydelse av
15 § 1 mom. 1957: 65
19 § 1953: 409.

14 Förslag till

Förordning om ändring i kupongskatteförordningen (1970: 624)

Härigenom förordnas, att 23, 27, 29 och 30 §§ kupongskatteförordningen (1970: 624) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Försummar aktiebolag annan skyldighet enligt denna förordning än skyldigheten att innehålla eller inbetala kupongskatt i föreskriven tid eller ordning, kan *länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte* förelägga bolaget att vid vite fullgöra förstnämnda skyldighet. Försuttet vite utdömes av *länsstyrelsen* efter anmälan av riksskatteverket.

Försummar aktiebolag annan skyldighet enligt denna förordning än skyldigheten att innehålla eller inbetala kupongskatt i föreskriven tid eller ordning, kan *rikskatteverket* förelägga bolaget att vid vite fullgöra förstnämnda skyldighet. Försuttet vite utdömes efter anmälan av riksskatteverket av *länskatterätten i det län där bolagets styrelse har sitt säte*.

I fråga om vite enligt första stycket gäller i övrigt 123—125 §§ taxeringsförordningen (1956: 623) i tillämpliga delar.

27 §

Har i annat fall än som avses i 9 eller 16 § kupongskatt innehållits fastän skattskyldighet ej förelegat eller har kupongskatt innehållits med högre belopp än vad som skall erläggas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till restitution av vad som innehållits för mycket.

Ansökan om restitution skall göras skriftligen hos riksskatteverket senast vid utgången av femte kalenderåret efter utdelningstillfället. Vid ansökningshandlingen skall fogas intyg eller annan utredning om att kupongskatt innehållits för sökanden liksom utredning till styrkande av att skattskyldighet ej föreligger för honom.

Beslut rörande restitution får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt slutligen prövats.

Föreligger de förutsättningar för restitution som anges i första stycket först sedan *prövningsnämnd, kammarrätten* eller *Kungl. Maj:t* meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad åsatts eftertaxering för detsamma, kan ansökan om restitution göras hos riksskatteverket senast inom ett år efter det beslutet meddelades eller eftertaxeringen skedde.

Föreligger de förutsättningar för restitution som anges i första stycket först sedan *skatterätt, kammarrätt* eller *regeringsrätten* meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad åsatts eftertaxering för detsamma, kan ansökan om restitution göras hos riksskatteverket senast inom ett år efter det beslutet meddelades eller eftertaxeringen skedde.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Är den som har rätt till restitution av kupongskatt skyldig att erlægga skatt enligt denna förordning eller uppbördsförordningen (1953: 272), gäller 68 § 3 och 4 mom. uppbördsförordningen i tillämpliga delar.

29 §

Talan mot beslut av riksskatteverket eller länsstyrelse enligt denna förordning utom i fråga om vite får föras av den som beslutet rör och av allmänna ombudet hos riksskatteverket genom besvär hos kammarrätten.

Talan mot beslut av riksskatteverket eller länsstyrelse enligt denna förordning utom i fråga om vite får föras av, *förutom* den som beslutet rör, allmänna ombudet hos riksskatteverket genom besvär hos kammarrätten. Besvärshandlingen skall ha *kommit in* inom två månader från *den dag* då klaganden *fick* del av beslutet.

Besvärshandlingen skall ha *in- kommit till riksskatteverket eller länsstyrelsen* inom två månader från *det* klaganden *fått* del av *det överklagade* beslutet. *Den omständigheten att besvärshandlingen inkommit direkt till kammarrätten utgör dock ej hinder för besvärens upptagande till prövning, om besvärshandlingen inkommit före besvärstidens utgång.*

Mot riksskatteverkets beslut enligt 22 § första stycket eller 24 § får talan ej föras.

30 §

Bestämmelserna i 98 § taxeringsförordningen (1956: 623) om besvär över kammarrättens utslag gäller i tillämpliga delar i fråga om mål eller ärenden rörande kupongskatt.

Vid besvär över kammarrätts beslut skall besvärshandlingen ha kommit in inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer. De bestämmelser som behövs för förordningens ikraftträdande meddelas av Konungen.

15 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1951: 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst

Härigenom förordnas, att 4 och 6—9 §§ förordningen (1951: 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Skattskyldig, som vill åtnjuta förmånen av skatteberäkning enligt 1 §, har att därom göra ansökan hos den *prövningsnämnd*, som har att upptaga besvär rörande den skattskyldiges taxering till statlig inkomstskatt för det taxeringsår, då inkomsten tages till beskattning.

Ansökningen ingives eller insändes till prövningsnämndens kansli och skall, med undantag för fall varom i 8 § sägs, vara till kansliet inkommen före utgången av året efter taxeringsåret. Den omständigheten att ansökningen ingivits eller insänts till kansliet hos annan prövningsnämnd må dock ej utgöra hinder för ärendets prövning; i sådant fall skola handlingarna omedelbart översändas till kansliet hos den prövningsnämnd som har att pröva ansökningen.

Föreslagen lydelse

4 §¹

Skattskyldig, som vill åtnjuta förmånen av skatteberäkning enligt 1 §, har att därom göra ansökan hos den *skatterätt*, som har att upptaga besvär rörande den skattskyldiges taxering till statlig inkomstskatt för det taxeringsår, då inkomsten tages till beskattning.

Ansökningshandlingen skall, med undantag för fall varom i 8 § sägs, ha inkommit före utgången av året efter taxeringsåret. Den omständigheten att ansökningshandlingen ingivits till annan skatterätt utgör ej hinder för ärendets prövning.

6 §

Kan ansökan om skatteberäkning enligt denna förordning icke av *prövningsnämnd* upptagas till avgörande, emedan tidigare taxering, som inverkar på skatteberäkningen, icke vunnit laga kraft, skall *prövningsnämnden* genom särskilt beslut förklara ansökningen vilande. Det ankommer därefter på den skattskyldige att, sedan ifrågavarande taxering vunnit laga

Kan ansökan om skatteberäkning enligt denna förordning icke av *skatterätt* upptagas till avgörande, emedan tidigare taxering, som inverkar på skatteberäkningen, icke vunnit laga kraft, skall *skatterätten* genom särskilt beslut förklara ansökningen vilande. Det ankommer därefter på den skattskyldige att, sedan ifrågavarande taxering vunnit laga kraft, till

¹ Senaste lydelse 1962: 193.

Nuvarande lydelse

kraft, till *prövningsnämnden* inkomma med framställning om ansökningens upptagande till förnyad behandling. Sådan framställning skall göras inom ett år från det slutligt *utslag* meddelades i taxeringsfrågan.

Föreslagen lydelse

skatterätten inkomma med framställning om ansökningens upptagande till förnyad behandling. Sådan framställning skall göras inom ett år från det slutligt *beslut* meddelades i taxeringsfrågan.

7 §

Har skatteberäkning enligt 1 § skett, men ändras den beskattningsbara inkomst, varå skatten beräknats, genom beslut av *prövningsnämnd* eller *utslag* av *kammarrätten* eller *Kungl. Maj:t*, eller åsättes den skattskyldige genom sådant beslut eller *utslag* eftertaxering till statlig inkomstskatt så att grunderna för skatteberäkningen eller förutsättningarna för rätten att komma i åtnjutande därav ändras, skall *prövningsnämnden* vidtaga den ändring av skatteberäkningen, vartill förhållandena kunna föranleda.

Har skatteberäkning enligt 1 § skett, men ändras den beskattningsbara inkomst, varå skatten beräknats, genom beslut av *skatterätt*, *kammarrätt* eller *regeringsrätten*, eller åsättes den skattskyldige genom sådant beslut eftertaxering till statlig inkomstskatt så att grunderna för skatteberäkningen eller förutsättningarna för rätten att komma i åtnjutande därav ändras, skall *skatterätten* vidtaga den ändring av skatteberäkningen, vartill förhållandena kunna föranleda.

8 §²

Föreligga förutsättningar för skatteberäkning enligt 1 § först efter meddelandet av sådant beslut av *prövningsnämnd* eller *utslag* av *kammarrätten* eller *Kungl. Maj:t*, som i 7 § sägs, eller har den beräknade ackumulerade inkomsten höjts genom sådant beslut eller *utslag*, äger den skattskyldige inkomma med ansökan enligt 4 § inom ett år från det ifrågavarande beslut eller *utslag* meddelades.

Föreligga förutsättningar för skatteberäkning enligt 1 § först efter meddelandet av sådant beslut av *skatterätt*, *kammarrätt* eller *regeringsrätten*, som i 7 § sägs, eller har den beräknade ackumulerade inkomsten höjts genom sådant beslut, äger den skattskyldige inkomma med ansökan enligt 4 § inom ett år från det ifrågavarande beslut meddelades.

Äger skattskyldig enligt 99 § taxeringsförordningen i särskild ordning anföra besvär hos *prövningsnämnd*, må han tillika inom där angiven tid inkomma med ansökan enligt 4 §.

Äger skattskyldig enligt 99 § taxeringsförordningen i särskild ordning anföra besvär hos *skatterätt*, må han tillika inom där angiven tid inkomma med ansökan enligt 4 §.

Har skatteberäkning enligt 1 § skett och visas att skatteberäkningen med hänsyn till sedermera framkomna omständigheter grundats på oriktiga förutsättningar,

Har skatteberäkning enligt 1 § skett och visas att skatteberäkningen med hänsyn till sedermera framkomna omständigheter grundats på oriktiga förutsättningar,

² Senaste lydelse 1962: 193.

Nuvarande lydelse

äger vederbörande taxeringsintendent i särskild ordning anföra besvär rörande skatteberäkningen, och skall angående dylika besvär vad i 103 § andra och tredje styckena taxeringsförordningen föreskrives äga motsvarande tillämpning. Ny skatteberäkning i anledning av besvär som nu sagts må icke verkställas med mindre fråga därom prövats inom fem år efter utgången av det kalenderår, under vilket den ansökan, som föranlett skatteberäkning enligt 1 §, inkommit till *prövningsnämnden*. Har den skattskyldige avlidit, må sådan ny skatteberäkning som här avses icke verkställas med mindre fråga därom prövats inom två år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering.

Föreslagen lydelse

äger vederbörande taxeringsintendent i särskild ordning anföra besvär rörande skatteberäkningen, och skall angående dylika besvär vad i 103 § andra och tredje styckena taxeringsförordningen föreskrives äga motsvarande tillämpning. Ny skatteberäkning i anledning av besvär som nu sagts må icke verkställas med mindre fråga därom prövats inom fem år efter utgången av det kalenderår, under vilket den ansökan, som föranlett skatteberäkning enligt 1 §, inkommit till *skatterätten*. Har den skattskyldige avlidit, må sådan ny skatteberäkning som här avses icke verkställas med mindre fråga därom prövats inom två år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering.

9 §

Beträffande *underrättelse om beslut av prövningsnämnd enligt denna förordning ävensom beträffande rätt att föra talan* över dylikt beslut skola de i taxeringsförordningen givna bestämmelserna i fråga om taxering för inkomst äga motsvarande tillämpning; dock att besvär över *prövningsnämnds* beslut att förklara ansökan vilande enligt 6 § icke må föras.

Beträffande rätt att föra talan över skatterätts beslut skola de i taxeringsförordningen givna bestämmelserna i fråga om taxering för inkomst äga motsvarande tillämpning; dock att besvär över *skatterätts* beslut att förklara ansökan vilande enligt 6 § icke må föras.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer. De bestämmelser som behövs för förordningens ikraftträdande meddelas av Konungen.

16 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961: 332) om handräckning vid taxeringsrevision

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1961: 332) om handräckning vid taxeringsrevision,

dels att i 7 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "länskatte-rätten",

dels att 2, 8 och 11 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Beslut om handräckning meddelas av *länsstyrelsen* och verkställs av *utmätningssmannen*. Denne skall skriftligen underrättas om beslutets innehåll.

Beslut om handräckning meddelas av *länskatte rätt* och verkställs av *utmätningssman*. *Utmätningssmannen* skall skriftligen underrättas om beslutets innehåll.

8 §

Är någon missnöjd med utmätningssmannens förfarande vid förrättningen i annat hänseende än i fråga om handlings undantagande från taxeringsrevision, gäller om klagan däröver vad i utsökningslagen är stadgat.

Talan mot länsstyrelsens beslut om handräckning samt om undantagande från taxeringsrevision av handling, som omhändertages vid förrättningen, må utan hinder av vad eljest är stadgat föras hos Konungen genom besvär, vilka skola ingivas till finansdepartementet.

Länsstyrelsens beslut länder omedelbart till efterrättelse, där ej annorlunda förordnas.

Utän hinder av vad eljest är stadgat må talan föras mot länskatte rätts beslut om handräckning och undantagande från taxeringsrevision av handling, som omhändertages vid förrättningen.

Beslut enligt denna lag länder omedelbart till efterrättelse, där ej annorlunda förordnas.

11 §¹

Vad i denna lag stadgas om taxeringsrevision skall även äga tillämpning i fråga om skatterevision enligt 28 § förordningen om mervärdeskatt, granskning enligt 9—11 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning samt kontroll enligt 78 § 1 mom. uppbördsförordningen och 7 § tredje stycket förordningen

Vad i denna lag stadgas om taxeringsrevision skall även äga tillämpning i fråga om skatterevision enligt 28 § förordningen om mervärdeskatt och 24 § *kupongskatteförordningen*, granskning enligt 9—11 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning samt kontroll enligt 78 § 1 mom. uppbördsförordning-

¹ Senaste lydelse 1968: 724.

Nuvarande lydelse

angående uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension, m. m.

Föreslagen lydelse

en, 19 § förordningen om sjömansskatt och 7 § tredje stycket förordningen angående uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension, m. m.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

De bestämmelser som behövs för lagens ikraftträdande meddelas av Konungen.

17 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1908: 128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter**

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen (1908: 128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Talan mot länsstyrelsens beslut om fastställande av bevilningsavgift enligt denna förordning föres hos kammarrätten genom besvär. *Besvärshandlingen skall ha inkommit till länsstyrelsen inom en månad från den dag då klaganden fick del av beslutet. Över besvären infor drar länsstyrelsen i förekommande fall vederbörandes yttrande och insänder till kammarrätten samtliga till målet hörande handlingar jämte de upplysningar och erinringar som besvären anses påkalla.*

Talan mot kammarrättens utslag i mål om fastställande av bevilningsavgift föres hos Kungl. Maj:t genom besvär. Besvärshandlingen skall vara inkommen till finansdepartementet inom två månader från den dag då klaganden fick del av utslaget.

*Föreslagen lydelse*6 §¹

Talan mot länsstyrelsens beslut om fastställande av bevilningsavgift enligt denna förordning föres hos kammarrätten genom besvär.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1972.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om talan mot beslut som meddelats före förordningens ikraftträdande.

¹ Senaste lydelse 1969: 791.

18 Förslag till**Lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272)**

Härigenom förordnas i fråga om uppbördsförordningen (1953: 272)¹ att 72 a och 83 §§, 85 § 1 mom. samt 86 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

72 a §

Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, förordnar i varje län ett allmänt ombud med behörighet som nedan sägs samt ersättare för sådant ombud.

Allmänt ombud äger hos lokal skattemyndighet yrka att arbetsgivare åläggas ansvarighet för arbetstagares skatt och må höras över ansökan eller besvär hos länsstyrelsen enligt denna förordning. Ombudet skall yttra sig över besvär i mål enligt förordningen hos kammarrätten och Kungl. Maj:t.

Allmänt ombud skall föra det allmännas talan och må anföra besvär till skattskyldigs eller arbetsgivares förmån. Om allmänt ombuds besvärsmått föreskrives i 85 och 86 §§.

Allmänt ombud äger hos lokal skattemyndighet yrka att arbetsgivare åläggas ansvarighet för arbetstagares skatt.

Allmänt ombud skall föra det allmännas talan i mål enligt denna förordning och må anföra besvär till skattskyldigs eller arbetsgivares förmån. Om begränsning av allmänt ombuds rätt att anföra besvär över lokal skattemyndighets beslut föreskrives i 85 §.

83 §²

Hörsammar icke skattskyldig anmaning att avlämna preliminär självdeklaration eller att fullständiga sådan deklaration eller att för jämkning inkomma med för den skattskyldige utfärdad debetsedel å preliminär skatt, eller

underlåter någon att hörsamma anmaning enligt 19 §, eller

underlåter arbetsgivare, som är skyldig verkställa skatteavdrag, att fullgöra sådan skyldighet eller verkställer han skatteavdrag med för lågt belopp, eller

fullgör arbetsgivare icke vad honom åligger enligt 43 eller 78 §,

äger den lokala skattemyndigheten eller länsstyrelsen förelägga den försumlige vite. Vite må ej bestämmas under etthundra eller över femtusen kronor.

Vite må icke föreläggas staten, kommun eller annan menighet och ej heller tjänsteman i tjänsten.

¹ Förordningen omtryckt 1967: 625.

² Senaste lydelse 1969: 238.

Nuvarande lydelse

Om uttagande av förelagt vite förordnar länsstyrelsen efter anmälan av vederbörande föredragande i uppbörsärenden hos länsstyrelsen eller av lokal skattemyndighet.

Har ändamålet med vitet förfallit, när fråga uppkommer om utdömande därav, må vitet ej utdömas. Har vitesföreläggande iakttagits först efter det anmälan enligt tredje stycket inkommit, skall ändamålet med vitet icke anses hava förfallit därigenom.

Vid prövning av anmälan enligt tredje stycket må även bedömas fråga, huruvida och med vilket belopp vitet bort föreläggas.

85 §

1 m o m. Den, som icke åtnöjes med beslut enligt denna förordning av lokal skattemyndighet, äger i beslutet söka ändring hos länsstyrelsen genom besvär, vilka skola hava inkommit till länsstyrelsen inom en månad från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet.

Allmänt ombud äger anföra besvär över lokal skattemyndighets beslut rörande arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt. Besvären skola hava inkommit till länsstyrelsen inom två månader från den dag beslutet meddelades.

Talan må ej föras mot beslut varigenom vite förelagts.

Föreslagen lydelse

Om uttagande av förelagt vite förordnar länsstyrelsen efter anmälan av länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten.

1 m o m. Den, som icke åtnöjes med beslut enligt denna förordning av lokal skattemyndighet, äger i beslutet söka ändring hos länsstyrelsen genom besvär.

I fråga om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt föres dock talan hos länsstyrelsen.

Allmänt ombud äger anföra besvär över lokal skattemyndighets beslut endast vad avser arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt.

Talan må ej föras mot lokal skattemyndighets beslut varigenom vite förelagts.

Har besvärshandling före besvärstidens utgång inkommit till annan skatterätt eller länsstyrelse än den som har att pröva besvären, skola de ändå upptagas till prövning. Handlingarna skola då omedelbart översändas till den skatterätt eller länsstyrelse som skall pröva besvären.

86 §³

Över länsstyrelsens beslut enligt denna förordning må besvär anföras hos kammarrätten. Talan får dock icke föras över länsstyrelsens

Talan får ej föras mot länsstyrelsens beslut enligt 85 § 1 mom. andra stycket. Ej heller får talan föras mot annat beslut av länsstyrelsen.

* Senaste lydelse 1970: 918.

Nuvarande lydelse

beslut rörande preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag, anstånd med inbetalning av skatt, framställning om försättande i konkurs, ackordsförslag, avskrivning av skatt eller föreläggande av vite.

Besvärerna skola hava inkommit till länsstyrelsen inom en månad från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet vid påföljd att de icke upptagas till prövning. Den omständigheten att besvärerna ingivits till kammarrätten i stället för till länsstyrelsen utgör ej hinder för deras prövning, om de inkommit till kammarrätten före utgången av besvärstiden. I sådant fall skall kammarrätten omedelbart sända besvärerna till vederbörande länsstyrelse.

Sedan besvärerna inkommit till länsstyrelsen, har länsstyrelsen att infordra förklaringar och, där förklaringarna därtill föranleda, påminnelser från vederbörande samt därefter skyndsamt överlämna handlingarna till kammarrätten med det yttrande, vartill omständigheterna giva anledning.

Över kammarrättens utslag får talan föras hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka med bevis om dagen då utslaget delgivits klaganden skola hava inkommit till finansdepartementet inom två månader från delgivningsdagen vid påföljd att besvärerna icke upptagas till prövning.

Besvärsrätt tillkommer den som beslutet eller utslaget avser.

Allmänt ombud äger anföra besvär över länsstyrelses beslut rörande arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt, restavgift, ränta å kvarstående skatt eller iakttagelse vid riksskatteverkets granskning av verkställd debite-

Föreslagen lydelse

relse i fråga om anstånd med inbetalning av skatt eller mot länsstyrelses beslut rörande framställning om försättande i konkurs, ackordsförslag, avskrivning av skatt eller föreläggande av vite.

Mot annat beslut av länsstyrelse än som avses i första stycket föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Nuvarande lydelse

ring. Ombudet över föra talan mot kammarrättens utslag i mål enligt denna förordning utan den begränsning som nu sagts.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer. De övergångsbestämmelser som behövs för lagens ikraftträdande meddelas av Konungen.

19 Förslag till**Förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt**

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1958: 295) om sjömansskatt¹,

dels att 32 a § skall upphöra att gälla,

dels att 24, 30, 32 och 33 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas en ny paragraf, 34 §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

24 §

Riksskatteverket förordnar ett allmänt ombud att i *kammarrätten* och *hos Kungl. Maj:t* föra det allmännas talan i mål *angående sjömansskatt* samt ersättare för sådant ombud.

Riksskatteverket förordnar ett allmänt ombud att i *kammarrätt* och *regeringsrätten* föra det allmännas talan i mål *enligt denna förordning* samt ersättare för sådant ombud.

30 §

Underlåter redare att hörsamma anmaning enligt 16 eller 19 §, eller underlåter redare, som är skyldig verkställa avdrag för sjömansskatt, att fullgöra sådan skyldighet, eller verkställer han avdrag med för lågt belopp, eller

redovisar redare icke sjömansskatt i den ordning som stadgas i 14 § 1 mom., eller

fullgör redare icke vad honom åligger enligt 11 §,

äger sjömansskattekontoret förelägga den försumlige lämpligt vite. Vite må ej bestämmas under 100 kronor eller över 5 000 kronor.

Om uttagande av förelagt vite förordnar *vederbörande länsstyrelse* efter anmälan av sjömansskattekontoret.

Om uttagande av förelagt vite förordnar *skatterätten i Göteborgs och Bohus län* efter anmälan av sjömansskattekontoret.

Länsstyrelsens beslut om utdömande av vite skall delgivas den som därigenom förpliktas och det allmänna ombudet.

Förordningen omtryckt 1970: 933.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i 83 § andra, fjärde och femte styckena uppbördsförordningen äga motsvarande tillämpning i fråga om vite som avses i denna paragraf.

Föreslagen lydelse

32 §

1 m o m. Besvär över sjömansskattenämndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 3), 4) och 5), ävensom över nämndens beslut angående befrielse från erläggande av restavgift må anföras hos kammarrätten av vederbörande sjöman eller det allmänna ombudet, så ock, då fråga är om revisionskrav eller om befrielse från skyldighet att erlägga restavgift, av redare, som ålagt betalningsskyldighet eller vars framställning om befrielse icke bifallits.

Besvären skola vara inkomna till sjömansskattekontoret, om de anföras av sjöman, inom sex månader och eljest inom två månader från det klaganden erhållit del av det överklagade beslutet.

Ej må den omständigheten, att besvären i stället för till sjömansskattekontoret ingivits till kammarrätten, utgöra hinder för deras upptagande till prövning. I sådant fall skola besvären av kammarrätten omedelbart överlämnas till sjömansskattekontoret.

2 m o m. Sedan besvären inkommit till sjömansskattekontoret, skola vid besvären fogas de handlingar, som legat till grund för sjömansskattenämndens beslut. Hava besvär anförts av sjöman eller redare, skall yttrande avgivas av det allmänna ombudet. Över besvär, som anförts av ombudet, skall sjöman eller redare, som därav beröres, erhålla tillfälle att — om hinder härför ej möter — avgiva förklaring.

När så finnes påkallat, skola påminnelser eller nytt yttrande införas.

Skriftväxlingen sker genom sjömansskattekontoret.

Talan mot sjömansskattenämndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 3), 4) och 5), ävensom över nämndens beslut angående befrielse från erläggande av restavgift föres hos kammarrätten genom besvär.

Besvärshandling skall vara inkommen inom sex månader, om besvären anföras av sjöman, och eljest inom två månader från det klaganden erhållit del av det överklagade beslutet.

Nuvarande lydelse

Handlingarna skola därefter
översändas till kammarrätten.

3 m o m. Över beslut i ärenden,
som avses i 21 § 1 mom. vid 1)
och 2), samt över beslut att förelägga vite må klagan icke föras.

Föreslagen lydelse

33 §

Över kammarrättens utslag må
klagan föras hos Kungl. Maj:t ge-
nom besvär, vilka skola vara in-
komna till finansdepartementet
inom två månader från den dag,
då klaganden erhöill del av utslaget.

Talan får icke föras mot sjö-
mansskattenämndens beslut i ären-
den, som avses i 21 § 1 mom.
vid 1) och 2), och sjömansskatte-
kontorets beslut att förelägga vite.

34 §²

Vid besvär över kammarrätts be-
slut i mål enligt denna förordning
skall besvärshandlingen vara in-
kommen senast två månader efter
det klaganden erhöillit del av kam-
marrättens beslut.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen bestämmer.
De övergångsbestämmelser som behövs för förordningens ikraftträdande
meddelas av Konungen.

* Förutvarande 34 § upphävd genom 1970: 410.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 19 mars 1971.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *vissa bestämmelser med anledning av länsstyrelsereformen och inrättande av skatterätter m. m.* och anför.

Inledning

1970 års riksdag har beslutat riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen (prop. 1970: 103. SU 132, KU 34, rskr 248 och 308). Reformen har avsetts bli genomförd den 1 juli 1971. Beslutet innebär bl. a. att länsstyrelsens nuvarande avdelningsindelning i landskansli och landskontor upphör och att man inom länsstyrelsens ram genomför en organisatorisk åtskillnad mellan den fiskaliska verksamheten och dömandet i skattemål. Vid samtliga länsstyrelser, utom länsstyrelsen i Stockholms län, där en sådan åtskillnad redan har genomförts, inrättas en skatteavdelning, som skall svara för uppgifter på bl. a. taxerings- och uppbörsområdena. Vidare ombildas prövningsnämnderna i länen till domstolar, benämnda länskskatterätter. En ny förvaltningsdomstol, benämnd länsrätt, inrättas också i varje län. Både länskskatterätten och länsrätten knyts organisatoriskt till länsstyrelsen.

Organisationen vid dessa domstolar föreslås bli reglerad i en lag om skatterätt och länsrätt. Förslag i detta ämne har förelagts riksdagen i prop. 1971: 14. Riksdagen har denna dag i huvudsak antagit förslaget. Lagen gäller även den mellankommunala skatterätten, vilken ersätter den mellankommunala prövningsnämnden.

I prop. 1971: 30 föreslås en genomgripande omdaning av förvaltningsrättskipningen i kammarrätt och regeringsrätt. Denna reform, som avses träda i kraft den 1 januari 1972, innebär bl. a. att regeringsrätten blir en huvudsakligen prejudikatbildande instans och att kammarrättsorganisationen byggs ut, bl. a. genom att en ny kammarrätt inrättas i

Göteborg. I sistnämnda proposition föreslås förfarandet hos förvaltningsmyndigheter och förvaltningsdomstolar bli reglerat i två lagar, förvaltningslagen resp. förvaltningsprocesslagen. Sistnämnda lag skall tillämpas vid rättskipning i skatterätterna, länsrätterna, kammarrätterna och regeringsrätten.

Omorganisationen i länen, reformen av den högre förvaltningsrättskipningen och förslagen till förvaltningslag och förvaltningsprocesslag föranleder ändringar i åtskilliga författningar. Nyssnämnda prop. 1971: 30 innehåller förslag till ändring i bl. a. folkbokföringsförordningen (1967: 198). Jag avser här att framlägga förslag dels till en särskild lag föranledd av skatterätternas inrättande m. m., dels till vissa författningsändringar på skatteväsendets område som de berörda reformerna aktualiserar.

Reformerna har, såvitt gäller skatteförvaltningen och skatterättskipningen i länen, i huvudsak sin grund i landskontorsutredningens förslag i betänkandet (1967: 22) Skatteförvaltningen. Utredningens förslag och remissyttranden har redovisats i prop. 1970: 103. De förslag till ändring i taxeringsförordningen (1956: 623) (TF) som jag nu framlägger bygger också delvis på vad utredningen föreslår. Vissa reformförslag grundar sig på förslaget till Lag om skatterätt (SOU 1967: 24), vilket lämnades och remissbehandlades tillsammans med landskontorsutredningens betänkande.

Nuvarande förhållanden

Skatteförvaltningen i länen

Skatteförvaltningen handhas i varje län av länsstyrelsen. Uppgifterna utförs på landskontoret, som i flertalet län är indelat i fyra sektioner, nämligen kameralsektionen, taxeringssektionen, uppborndssektionen och datasektionen. Landskontorets chef är landskamreraren. En speciell ställning på länsplanet har prövningsnämnden. Den har till främsta uppgift att som andra instans pröva besvär över taxeringsnämndernas beslut. Landskamreraren är ordförande i prövningsnämnden, som biträds av ett kansli vilket organisatoriskt hör till kameralsektionen. Denna sektion har i övrigt till skillnad från landskontorets övriga sektioner huvudsakligen arbetsuppgifter som inte är hänförliga till skatteförvaltningen. På kameralsektionen handläggs emellertid ärenden rörande taxeringsorganisationen i första instans, såsom indelning av länet i taxeringsdistrikt och fastighetstaxeringsdistrikt, förordnande av ordförande och kronoombud i taxeringsnämnd m. fl. taxeringsfunktionärer och bestämmande av ersättningar för taxeringsarbetet. Ärenden rörande utdömande av viten, som förelagts enligt bl. a. TF, förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt och uppborndsförordningen (1953: 272), handläggs också på denna sek-

tion, likaså ärenden om gåvoskatt, för vilka länsstyrelsen är beskattnings- och uppbördsmyndighet, samt ärenden om arvsskatt, för vilka länsstyrelsen är uppbördsmyndighet.

Taxeringssektionen kan anses vara indelad i tre arbetsenheter, en "allmän detalj" för processföring o. d., en "revisionsdetalj" för i första hand taxeringsrevisioner och en "mervärdeskattedetalj" (mervärdeskattekontoret). Till sektionen hör taxeringsassistentorganisationen. Arbetsuppgifterna på taxeringssektionerna anges i TF och förordningen om mervärdeskatt samt vissa andra skatte- och taxeringsförfattningar. Såvitt gäller taxeringsverksamheten är de funktioner som ankommer på länsstyrelsen som sådan begränsade. Till länsstyrelsens uppgifter hör emellertid enligt 59 § TF att vaka över att taxeringsarbetet i första instans inom länet ordnas och bedrivs ändamålsenligt. Länsstyrelsen har däremot inte beslutanderätt när det gäller uppgifter som enligt skatte- och taxeringsförfattningarna ankommer på taxeringsintendent. Sektionens chef, förste taxeringsintendenten, skall enligt 17 § TF bevaka det allmännas rätt i taxeringsfrågor och verka för att taxeringarna blir likformiga och rättvisa. Uppgiften att föra det allmännas talan i taxeringsmål delegeras regelmässigt i stor utsträckning till annan personal, främst på den allmänna detaljen. Det förekommer dock också i varierande omfattning att revisionspersonal sysslar med processföring. Huvuduppgiften för sådan personal är dock att utföra taxeringsrevisioner. Beslut härom får, utom i Stockholms län, endast fattas av förste taxeringsintendenten.

Taxeringsassistenterna biträder de särskilda taxeringsnämnderna, dvs. de taxeringsnämnder som taxerar skattskyldiga med mera invecklade inkomstförhållanden, t. ex. rörelseidkare. Under tiden mellan taxeringsperioderna deltar taxeringsassistenterna i arbetet på taxeringssektionerna, bl. a. med revisionsarbete.

Uppbördssektionens arbetsuppgifter kan i huvudsak hänföras till områdena uppbörd och indrivning. Till uppgifterna hör sålunda tillsyn över de lokala skattemyndigheterna och kronofogdemyndigheterna. På sektionen handläggs vidare besvär över lokal skattemyndighets beslut i uppbörds- och mantalsskrivningsärenden. Fr. o. m. den 1 januari 1968 finns allmänt ombud i varje län på uppbördsområdet. Ombudet har rätt att hos lokal skattemyndighet yrka att arbetsgivare åläggs ansvarighet för arbetstagares skatt och kan hos länsstyrelsen anföra besvär över lokal skattemyndighets beslut i fråga om sådant arbetsgivaransvar. Ombudet får också anföra besvär över länsstyrelsens beslut i sådana ärenden samt beslut rörande restavgift, ränta på kvarstående skatt och debitering av skatt i vissa fall liksom över kammarrättens utslag i uppbördsområden.

Datasektionen slutligen svarar främst för bearbetningar inom ADB-systemet för folkbokförings-, taxerings- och uppbördsområdena. Dataanläggningarna används dock också i växlande utsträckning för annan serviceverksamhet. I fem län, nämligen Uppsala, Gotlands, Blekinge, Hal-

lands och Jämtlands län, finns dock ingen datasektion. Där har man i stället datadetalj, som går in i uppbördssektionen.

Stockholms län har en från övriga län avvikande länsstyrelseorganisation. I detta län har de uppgifter, som i andra län samlats i landskontoret, fördelats på skilda avdelningar. Länsstyrelsen där har således en taxeringsavdelning som i princip har samma funktioner som taxeringssektionen i andra län. Chef för denna avdelning är en taxeringsdirektör. Taxeringsavdelningen är indelad i sex taxeringskontor, två revisionskontor och ett mervärdeskattekontor. Länsstyrelsen i Stockholms län har vidare en särskild prövningsnämndsavdelning och en kameral- och uppbördsavdelning. I den sistnämnda ingår bl. a. en uppbördssektion och en data-sektion.

Förvaltningsrättskipningen

Länsstyrelserna och prövningsnämnderna handhar praktiskt taget all förvaltningsrättskipning på den regionala nivån. De mål som fullföljs i kammarrätten och regeringsrätten har också med ganska få undantag handlagts av länsstyrelse eller prövningsnämnd. Hos länsstyrelsen utövas förvaltningsrättskipningen både på landskansliet och på landskontoret. I detta sammanhang behandlas dock inte de mål som hänför sig till landskansliets verksamhetsområde.

Prövningsnämnden är, som nyss nämnts, besvärinstans i skatte- och taxeringsmål, dvs. i första hand mål som rör talan mot taxeringsnämnds beslut. Nämnden prövar emellertid också besvär över länsstyrelsens beslut om mervärdeskatt. I åtskilliga fall är prövningsnämnden första instans. Som sådan prövar den bl. a. framställningar om avdrag för nedsatt skatteförmåga, befrielse för dödsbo att erlagga kvarstående eller tillkommande skatt, eftertaxering och tillämpning av bestämmelserna om ackumulerad inkomst.

Prövningsnämnden beslutar också i mål rörande fastighetstaxering under löpande taxeringsperiod. I mål som rör den vart femte år återkommande allmänna fastighetstaxeringen beslutar däremot som regel fastighetsprövningsnämnden.

Det finns också en för landet gemensam prövningsnämnd, den mellankommunala prövningsnämnden. Dess kompetens anges i 73 § TF. Nämnden har sitt kansli hos riksskatteverket. Allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden är sedan den 1 januari 1971 tjänsteman hos detta verk.

Till förvaltningsrättskipning inom landskontorets verksamhetsområde är främst att hänföra uppbörds- och folkbokföringsmål och vitesmål. Med uppbörds- och folkbokföringsmål avses i första hand besvär över lokal skattemyndighets beslut enligt 85 § 1 mom. uppbördsförordningen. Som första instans prövar länsstyrelsen bl. a. ansökningar om befrielse från s. k. respitavgift

(54 §), från restavgift (58 § 2 mom.) och från ränta på kvarstående skatt (85 § 2 mom.) samt, i vissa fall, ansökningar om anstånd med inbetalning av skatt (49 § 2 mom.). I folkbokföringsprocessen prövar länsstyrelsen efter besvär eller underställning lokal skattemyndighets beslut om mantalsskrivning och pastorsämbetes beslut om kyrkobokföring.

Talan mot prövningsnämnds beslut förs hos kammarrätten (95 § TF). Denna domstol är också besvärinstans i flertalet folkbokföringsmål och är därvid även sista instans (49 och 52 §§ folkbokföringsförordningen). Rätten att föra talan mot länsstyrelsens beslut i uppbörds-mål är däremot begränsad (86 § uppbördsförordningen).

Kammarrättens utslag i skattemål kan efter besvär prövas av regeringsrätten. Vissa begränsningar i besvärsrätten gäller enligt 98 § TF. Bl. a. anges ett visst minsta belopp, s. k. summa revisibilis, som klaganden skall ha tappat i kammarrätten för att talan i regeringsrätten skall prövas. Regeringsrätten kan dock meddela prövningstillstånd även om summa revisibilis inte nås under förutsättning att det för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning är av synnerlig vikt att besvären prövas (prejudikatdispens) eller parten visar, att besvarens prövning eljest skulle ha synnerlig betydelse utöver målet (intressedispens). I de fastighets-taxeringsmål som avser tillämpning av 6 § 1 mom., 7—12 §§ kommunalskattelagen (1928: 370) är kammarrätten enligt 166 och 199 §§ TF alltid sista instans. De uppbörds-mål som får överklagas till kammarrätten kan däremot fullföljas till regeringsrätten.

Beslutade och föreslagna reformer

Skatteförvaltningen

Den 1 januari 1971 koncentrerades den centrala skatteförvaltningen till en myndighet, riksskatteverket. Detta verk ersatte bl. a. förutvarande riksskattenämnden, centrala folkbokförings- och uppbörds-nämnden samt kontrollstyrelsen.

Enligt landskontorsutredningens förslag skulle den centrala skatte-myndigheten fungera som chefsmyndighet för den regionala skatteförvaltningen. Det förutsattes därvid att de skatteförvaltande funktionerna bröts ut från länsstyrelserna och lades på särskilda regionala myndigheter, skatteverk. Frågan om en sådan utbrytning har hänskjutits till länsberedningen, som skall överväga hela den regionala samhällsförvaltningens organisation på längre sikt. Den regionala skatteförvaltningen kommer dock att omorganiseras inom länsstyrelsens ram i samband med den länsstyrelserreform som 1970 års vårriksdag antog riktlinjer för (prop. 1970: 103, SU 132, KU 34, rskr 248 och 308). Förslag rörande organisationens närmare utformning har förelagts riksdagen i prop. 1971: 1, bil. 14.

Omorganisationen av länsstyrelserna innebär bl. a. att de fiskaliska och dömande funktionerna, som nu är samlade i landskontoret, förs till skilda avdelningar. Vidare ombildas prövningsnämnderna i länen till länskatteätter. Omorganisationen blir mindre genomgripande i Stockholms län än i andra län. Taxeringsavdelningen och kameral- och uppborndsavdelningen i detta län kommer således att finnas kvar med i huvudsak oförändrade arbetsuppgifter, medan prövningsnämndsavdelningen blir länskatteättsavdelning.

I övriga län bildas en skatteavdelning som övertar de uppgifter som nu ligger på taxerings-, uppbornds- och datasektionerna. I allmänhet organiseras avdelningen på fem underenheter, nämligen en taxeringsenhet för bl.a. processförande uppgifter, en revisionsenhet för främst taxerings- och skatterevisjoner, en mervärdeskatteenhet, en uppbornds-enhet och en dataenhet. Särskilda dataenheter kommer att inrättas hos länsstyrelserna i Uppsala, Blekinge, Hallands och Jämtlands län, i vilka län datakontoret nu ingår i uppborndssektionen. I Gotlands län kommer skatteavdelningen dock att bestå av endast två enheter, en revisionsenhet och en enhet för övriga ärenden.

Skatteavdelningen kommer också att överta vissa ärenden som nu i huvudsak bereds och handläggs på länsstyrelsens kameralsektion. Det gäller arvs- och gåvoskatteärenden samt ärenden som rör taxeringsorganisationen i första instans, t. ex. indelning i taxeringsdistrikt och förordnande av taxeringsfunktionärer.

Förvaltningsrättskipningen

Länsförvaltningsreformen innebär, som nyss antytts, bl. a. att prövningsnämnderna omvandlas till skatteätter. Vidare inrättas länsrätter för vissa dömande uppgifter inom det verksamhetsområde som f. n. hör till länsstyrelsens landskansli. Länskatteätten och länsrätten blir organisatoriskt knutna till den nya länsstyrelsens förvaltningsavdelning.

Bestämmelser om skatteätternas och länsrätternas organisation m. m. finns i den lag om skatterätt och länsrätt som antagits av riksdagen. Lagen innebär också att den mellankommunala prövningsnämnden ombildas till skatterätt, den mellankommunala skatteätten. Den blir, liksom nu är fallet med den mellankommunala prövningsnämnden, organisatoriskt knuten till riksskatteverket. Beteckningen skatterätt används i lagen som en gemensam beteckning på länskatteätterna och den mellankommunala skatteätten. I lagen finns föreskrifter om domstolarnas domkretsar och kompetensområden, om ordförande och nämndemän, hur dessa skall utses, valbarhets- och behörighetsvillkor, domförhet, omröstning m. m.

Det har dock av praktiska skäl inte varit möjligt att i lagen om skatterätt och länsrätt exakt ange skatteätts kompetensområde, utan lagen

innehåller en bestämmelse (3 §), att vid skatterätt handläggs mål enligt skatte-, taxerings-, uppbörds- och folkbokföringsförfattningarna i den utsträckning som anges i dessa författningar. Det förutsätts alltså att specialförfattningarna skall ange vilka mål som skall handläggas vid skatterätt. Som framgår av den åberopade bestämmelsen kommer dock skatterättens kompetens att bli mera omfattande än prövningsnämndens. Skatterätt kommer sålunda att från länsstyrelsen överta rättskipningen i vissa uppbörds- och folkbokföringsmål. Mål om utdömande av vite, handräkning vid taxeringsrevision, handlings undantagande från taxeringsrevision och befrielse från skyldighet att lämna kontrolluppgift, i vilka mål länsstyrelsen nu beslutar, skall också prövas av skatterätt.

Den högsta förvaltningsrättskipningen föreslås också bli föremål för en genomgripande omorganisation. Förslag härom har lagts fram i prop. 1971: 30. Denna reform, som avses träda i kraft den 1 januari 1972, innebär att tyngdpunkten i besvärsprövningen av förvaltningsmål förskjuts från regeringsrätten till kammarrätt. Mål som enligt gällande ordning fullföljs från förvaltningsmyndighet till regeringsrätten skall i allmänhet i stället prövas av kammarrätt. Möjligheterna att fullfölja talan till regeringsrätten begränsas samtidigt till att i princip gälla endast prejudikatfall. Regeringsrätten omvandlas härigenom till huvudsakligen en prejudikatinstans. I samband härmed förstärks kammarrätsorganisationen, bl. a. genom inrättande av en ny kammarrätt i Göteborg.

Prop. 1971: 30 innehåller också förslag till regler om förfarandet hos förvaltningsmyndigheter och förvaltningsdomstolar. De innefattas i två lagar, nämligen en förvaltningslag, som skall gälla vid handläggning av ärende hos förvaltningsmyndighet, och en förvaltningsprocesslag, som skall gälla vid rättskipning såväl i de allmänna förvaltningsdomstolarna, dvs. regeringsrätten och kammarrätten, som i skatterätt och länsrätt. Om det finns en specialregel om förfarandet i lag eller i annan författning som har beslutats av Kungl. Maj:t eller, vad gäller förvaltningslagen, Kungl. Maj:t eller riksdagen skall dock den regeln gälla framför det som är föreskrivet i dessa lagar (1 § andra stycket förvaltningslagen, 2 § förvaltningsprocesslagen). Förvaltningsprocesslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1971, såvitt gäller skatterätt och länsrätt. I övrigt avses dessa två lagar komma att gälla fr. o. m. den 1 januari 1972.

Departementschefen

De reformer som enligt den nyss lämnade redogörelsen föreslås på förvaltningsrättskipningens och skatteförvaltningens områden förutsätter omfattande ändringar i den berörda lagstiftningen. Delvis är det fråga om att tekniskt anpassa bestämmelserna i författningarna till vad som redan beslutats eller föreslås i andra sammanhang. En fullständig harmo-

nisering är dock inte möjlig och har heller inte varit avsedd. De föreslagna bestämmelserna i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen är avsedda att vara grundregler, som skall vika för bestämmelser av annat innehåll i andra författningar.

Förvaltningslagen gäller vid handläggning av ärende hos förvaltningsmyndighet med vissa angivna undantag. Lagens regler är relativt få, och de måste av naturliga skäl vara allmänt hållna. De representerar en minimistandard i fråga om handläggningen av förvaltningsärenden. Taxeringsförfarandet är utförligt reglerat i TF, och den regleringen måste i huvudsak finnas kvar. Detsamma gäller också om andra författningar som innehåller detaljerade och för sitt ändamål utformade förfaranderegler, såsom förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Vissa bestämmelser i dessa författningar kan dock lämpligen ersättas av bestämmelser i förvaltningslagen. Denna skall givetvis också gälla, när någon avvikande regel inte finns i tillämplig specialförfattning.

I fråga om förslaget till förvaltningsprocesslag är förhållandet ett annat. Denna lag skall uttryckligen gälla vid rättskipning i regeringsrätten, kammarrätt, skatterätt och länsrätt. Lagen innehåller också betydligt utförligare förfaranderegler än förvaltningslagen. Det är därför naturligt att förvaltningsprocesslagen får en mera genomgripande giltighet inom sitt område, och de avvikelser från denna lag som jag i det följande kommer att föreslå för skatteprocessens del är ganska få.

Generell bestämmelse

Bestämmelser om vad som ankommer på prövningsnämnden och på chefen för länsstyrelsens taxeringssektion, förste taxeringsintendenten, finns i åtskilliga författningar. Prövningsnämndens uppgifter kommer, som nyss sagts, att övertas av skatterätt, och de uppgifter som nu vilar på förste taxeringsintendenten bör i den nya länsstyrelseorganisationen i princip ankomma på chefen för skatteavdelningen. Det torde inte vara nödvändigt att göra redaktionella ändringar i alla de författningar som berörs av dessa reformer. Jag föreslår i stället att en generell bestämmelse ges i lag av innebörd att vad som i lag eller annan författning föreskrivs om prövningsnämnd i stället skall avse skatterätt och vad som föreskrivs om förste taxeringsintendent skall avse skattechef. Jag återkommer till benämningen skattechef i specialmotiveringen till 3 § TF. Det bör nämnas att begreppet skatterätt i lagen om skatterätt och länsrätt innefattar både länskatte rätt och den mellankommunala skatterätten.

Den nya lagen föreslås i likhet med lagen om skatterätt och länsrätt träda i kraft den dag Konungen bestämmer.

Jag övergår nu till de författningsändringar som enligt min mening bör

vidtas i detta sammanhang. I den mån ändringarna är av redaktionell natur eller endast avser språkliga omformuleringar har någon kommentar i allmänhet inte gjorts.

I övrigt får jag beträffande de olika författningarna anföra följande.

Taxeringsförordningen (1956: 623)

Ändringarna i TF blir mycket omfattande, och det har därför övervägts att utarbeta en ny förordning. Förslag till ny sådan förordning finns också i landskontorsutredningens betänkande, som dock byggde på att skatteförvaltningen skulle brytas ut från länsstyrelserna till fristående regionala skatteverk och att skatterätterna skulle bli fristående domstolar. Så blir inte fallet nu, och en omarbetning skulle därför få ske under andra förutsättningar. En omarbetning bör emellertid syfta till en genomgripande omredigering av TF i systematiskt och språkligt avseende, och det har inte varit möjligt att göra en sådan samtidigt med den anpassning till förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen som i första hand måste ske.

Ett annat skäl att inte göra en ny TF i detta sammanhang är att de partier i förordningen som rör fastighetstaxering är avsedda att omarbetas i redaktionellt avseende. 1971 års fastighetstaxeringsutredning, som skall göra fortsatt översyn av fastighetstaxeringsreglerna, skall enligt sina direktiv överväga om det är lämpligt att sammanföra de bestämmelser om fastighetstaxering som nu finns i skilda författningar till ett författningskomplex (jfr riksdagsberättelsen år 1971 Fi 6). Med hänsyn härtill synes en mera fullständig översyn av TF böra anstå tills frågan hur man skall förfara med bestämmelserna om fastighetstaxeringen blivit utredd.

I samband med de ändringsförslag som föranleds av de nya reformerna har beaktats åtskilligt av vad landskontorsutredningen har föreslagit. Språkliga förenklingar har skett i de paragrafer som måste ändras, i den mån det har varit möjligt. Vidare har vissa bestämmelser i TF som är av arbetsordningsnatur eller eljest bör regleras i administrativ ordning föreslagits utgå.

3 §

Gällande bestämmelser. Inom taxeringssektionen handläggs både länsstyrelseärenden och ärenden som enligt skatte- och taxeringsförfattningarna ankommer på taxeringsintendent. De senare hänför sig främst till de uppgifter som åligger förste taxeringsintendenten enligt 17 § TF, nämligen att bevaka det allmännas rätt i taxeringsfrågor och verka för likformiga och rättvisa taxeringar. De uppgifter som anknyter till denna funktion är alltså inte länsstyrelseuppgifter i vanlig mening utan sådana uppgifter där beslutanderätten ankommer uteslutande på taxeringsintendenten.

Taxeringsintendentsuppgifterna kan i sin tur uppdelas i sådana som endast får utföras av förste taxeringsintendenten och sådana som kan delegeras till vissa andra tjänstemän. TF:s bestämmelser om vad som ankommer på förste taxeringsintendent gäller alltså uppgifter som inte kan delegeras utan skall utföras av taxeringssektionens chef. I Stockholms län, där man har en annan organisation än i andra län, syftar benämningen förste taxeringsintendent på taxeringsavdelningens chef, taxeringsdirektören. Denne har till skillnad mot vad som gäller i andra län möjlighet att delegera hithörande uppgifter på sin närmaste man, dvs. den förste taxeringsintendent som inte är chef för kontor. Benämningen förste taxeringsintendent innefattar också allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden.

Med taxeringsintendent förstås i TF, utom taxeringsintendenter i olika tjänsteställning, också andra tjänstemän som fått i uppdrag att i sin tjänst utföra göromål som ankommer på taxeringsintendent eller på allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden.

Departementschefen. I den nya länsstyrelscorganisationen kommer skatteavdelningen att överta bl. a. de arbetsuppgifter som nu utförs inom taxeringssektionen. Vidare är det meningen att vissa arbetsuppgifter skall föras över från den nuvarande kameralsektionen till denna avdelning, bl. a. ärenden rörande taxeringsorganisationen, såsom indelning i taxeringsdistrikt, förordnande av taxeringsfunktionärer och ersättningar till dessa. De uppgifter som enligt TF ankommer på landskamreraren och som inte avser dömandet i skattemål och vad därmed sammanhänger hänförs också till skatteavdelningen. Det gäller bl. a. sammanträden med taxeringsfunktionärer och förberedelser för taxeringsarbetet, t. ex. arbetet med de s. k. länsanvisningarna.

Den nuvarande uppgiftsfördelningen mellan länsstyrelse och taxeringsintendent torde i princip böra behållas. Länsstyrelsen som sådan bör nämligen ej agera som part i taxeringsprocessen eller ha uppgifter som anknyter till taxeringskontrollen.

I den nya organisationen bör chefen för skatteavdelningen i princip överta de uppgifter som nu åvilar förste taxeringsintendenten. Han bör dock, om inte annat föreskrivs, kunna delegera arbetsuppgifter enligt TF till cheferna för taxerings- och revisionsenheterna, dvs. de enheter som svarar för processföring resp. taxeringsrevisioner. Det bör t. ex. regelmässigt vara chefen för revisionsenheten som beslutar om taxeringsrevision och vad därmed sammanhänger. Begreppet taxeringsenhet inbegriper taxeringskontoren hos länsstyrelsen i Stockholms län och enheten för övriga ärenden på skatteavdelningen hos länsstyrelsen i Gotlands län. I begreppet revisionsenhet innefattas revisionskontoren hos länsstyrelsen i Stockholms län.

I Stockholms län bör chefen för taxeringsavdelningen ha samma

uppgifter enligt TF som chefen för skatteavdelningen i övriga län. Chefen för taxeringsavdelningen bör, liksom hittills, kunna uppdra åt sin ställföreträdare, dvs. f. n. den förste taxeringsintendent som inte är chef för kontor, att fullgöra uppgift som ankommer på honom. Av praktiska skäl bör avdelningschefernas befogenheter inte knytas till deras tjänstetitel. Jag förordar i stället att benämningen "skattechef" används för att beteckna såväl chef för skatteavdelning som chefen för taxeringsavdelningen i Stockholms län.

Det nuvarande allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden, som efter nämndens ombildning till skatterätt bör benämnas allmänna ombudet för mellankommunala mål, bör ha samma befogenheter som skattechef såvitt gäller de ärenden som faller inom den mellankommunala skatterättens kompetens. Benämningen skattechef bör alltså med angiven begränsning avse också detta allmänna ombud.

I övrigt förordas ändringar av huvudsakligen redaktionell natur. Hänvisningen i sista stycket till 54 § bör med hänsyn till denna paragrafs nuvarande innehåll utgå. Bestämmelsen i 118 § TF skall enligt prop. 1971: 10 med förslag till skattebrottslag m. m. upphöra att gälla den 31 december 1971. Övergångsvis bör dock hänvisningen till 118 § gälla.

10 §

I denna paragraf anges taxeringsassistentens huvudsakliga arbetsuppgifter. Taxeringsassistentens arbete är under taxeringsperioden inriktat på att biträda särskild taxeringsnämnd, medan han under resten av året utför annat taxeringsarbete, bl. a. taxeringsrevisioner.

I den nya länsstyrelseorganisationen kommer taxeringsassistenterna att ingå i länsstyrelsens skatteavdelning. Därav följer att de skall iaktta anvisningar om arbetsuppgifternas fördelning och vad som eljest föreskrives av länsstyrelsen, chefen för avdelningen eller annan behörig överordnad. Särskilda bestämmelser härom torde inte erfordras i TF. Bestämmelserna i tredje och fjärde styckena bör därför utgå.

Bestämmelsen i femte stycket, att taxeringsassistent skall utföra taxeringsrevision i den mån han därtill erhåller uppdrag, bör likaledes utgå. Skyldigheten för tjänsteman att utföra taxeringsrevision regleras nämligen generellt i 57 §.

11 och 12 §§

I dessa paragrafer finns bestämmelser om prövningsnämnd i län och om den mellankommunala prövningsnämnden. Här regleras frågor om nämndernas organisation, såsom när prövningsnämnd skall sammanträda på avdelningar, vem som är ordförande, nämndernas sammansätt-

ning och kansli. Motsvarigheten till dessa bestämmelser för skatterätternas vidkommande finns i lagen om skatterätt och länsrätt. Paragraferna bör därför upphöra att gälla.

13 §

Bestämmelserna i denna paragraf om valbarhets- och behörighetsvillkor gäller ledamot och suppleant i såväl taxeringsnämnd som prövningsnämnd. För skatterätternas del finns bestämmelser härom i lagen om skatterätt och länsrätt. Denna paragraf bör därför endast lämna regler för ledamot och suppleant i taxeringsnämnd.

I 1928 års taxeringsförordning betraktades taxeringsnämndernas valda ledamöter som representanter för olika grupper av skattskyldiga. Samma betraktelsesätt kvarstår i denna paragraf men har i bestämmelserna i 6 § 4 mom. om besvär över val av ledamot avlösts av det för moderna förhållanden naturligare synsättet, att de valda ledamöterna skall företräda *känedom* om olika grupper av skattskyldiga. Landskontorsutredningen föreslår att 13 § utformas med ledning av detta synsätt. Jag biträder detta förslag.

Övriga ändringar avser endast omformuleringar i förenklingssyfte.

15 §

Paragrafen innehåller regler om prövningsnämnds och taxeringsnämnds rätt att anlita sakkunnig. För skatterättens del avses denna rätt bli reglerad i 24 § förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30). Föreskrifterna i 15 § TF bör därför begränsas till att gälla taxeringsnämnd.

Enligt 9 § förslaget till förvaltningslag (prop. 1971: 30) får myndighet vid behov anlita tolk, när myndigheten har att göra med någon som ej behärskar svenska språket eller är allvarligt hörsel- eller talskadad. Denna regel torde också någon gång kunna bli tillämplig på taxeringsnämnd. Liksom hittills bör taxeringsnämnd få anlita sakkunnig vid behandling av taxeringsfråga som kräver särskild sakkunskap. Beslut om att anlita tolk eller sakkunnig får enligt vad som följer av 63 § andra stycket TF fattas av taxeringsnämndens ordförande. Denne bör dock först samråda med skattechefen. En föreskrift härom bör införas i paragrafen.

17 §

Förste taxeringsintendentens åligganden enligt denna paragraf bör övertas av skattechefen. Enligt första stycket skall förste taxeringsintendenten i erforderlig omfattning granska verkställda taxeringar. Det är en viktig uppgift att se till att sådan granskning sker. Av praktiska skäl

är det dock i regel knappast möjligt för honom, och blir det än mindre för skattechefen, att själv granska taxeringarna, utan uppgiften kommer, liksom f. n., i huvudsak att utföras av underordnad personal.

Begreppet prövningsdistrikt, som anger prövningsnämnds domkrets och enligt 11 § 1 mom. är liktydigt med län, bör inte finnas kvar. Skatterätts domkrets regleras nämligen i lagen om skatterätt och länsrätt. I tredje stycket bör därför ordet prövningsdistriktet bytas ut mot länet.

Enligt fjärde stycket får den som i annan befattning handlagt visst taxeringsärende inte som taxeringsintendent taga befattning med samma ärende. Förslaget till förvaltningslag (prop. 1971: 30) innehåller jävsregler som enligt min mening bör tillämpas också på taxeringsområdet. Dessa jävsregler innefattar bl. a. s. k. tvåinstansjäv och s. k. grannlagenhetsjäv. Jag avser att senare under 62 § närmare behandla hit hörande frågor, och vill med hänvisning till vad jag då kommer att anföra förorda att den speciella jävsregeln i detta stycke utgår.

34 § 2 mom.

Gällande bestämmelser. Skattskyldig skall enligt paragrafens första moment normalt avge självdeklaration den 15 februari under taxeringsåret. Vissa skattskyldiga åtnjuter dock anstånd med att lämna deklaration till den 31 mars. Enligt andra momentet kan deklarationsskyldig på ansökan få anstånd med att lämna deklaration. Sådant anstånd kan dock beviljas honom endast om hinder möter att lämna deklaration på grund av hans förvärvskällors särskilda beskaffenhet eller verksamhetens mera betydande omfattning eller annan omständighet av säregen beskaffenhet. Beslut om anstånd meddelas av förste taxeringsintendenten, och beslutet får inte överklagas.

Utredningar m. m. *Landskontorsutredningen* föreslår att anstånd skall kunna medges den som visar att det på grund av särskilda omständigheter möter hinder att lämna självdeklaration inom föreskriven tid. Utredningen framhåller att den föreslagna lydelsen visserligen avviker väsentligt från nuvarande bestämmelser, men att man endast syftar till att närmare anpassa reglerna till nu allmänt tillämpad praxis. Remissinstanserna har ingen erinran mot förslaget.

I *skattestrafflagutredningens* betänkande Skattebrotten (1969: 42) föreslås skattetillägg vid deklarationsförsummelse. I denna fråga berör flera remissinstanser möjligheten att få anstånd med avgivandet av deklaration. Enligt *länsstyrelsen i Örebro län* förekommer olika bedömningar av grunderna för anstånd. Sålunda medges inom vissa län anstånd ytterst generöst medan man i andra län tillämpar bestämmelserna mera restriktivt. Länsstyrelsen anser det därför önskvärt att i samband med tillskapandet av bestämmelser om skattetillägg en översyn görs av bestämmelserna om anstånd med deklaration eller att i vart fall centra-

la anvisningar utfärdas så att man når en likformig tillämpning av de gällande bestämmelserna. Andra remissinstanser pekar på svårigheterna för olika grupper av deklarationsmedhjälpare att inom föreskriven tid kunna biträda alla de skattskyldiga som anser sig behöva hjälp med deklARATIONERNA.

Departementschefen. I prop. 1971: 10 med förslag till skattebrottslag m. m. förordas att en särskild avgift, förseningsavgift, påförs skattskyldig, som underlåtit att avlämna självdeklaration, eller avlämnat sådan deklaration först efter utgången av den i 34 § 1 mom. eller med stöd av 34 § 2 mom. föreskrivna tiden. Jag understryker i denna proposition att det ligger i sakens natur att anstånd inte bör medges annat än när det verkligen är av behovet påkallat, men framhåller också att någon påföljd inte bör inträffa när skäl för anstånd är för handen.

Gällande bestämmelser om anstånd är ganska rigorösa, och avsikten är givetvis att anstånd skall förekomma endast i undantagsfall. I praktiken har emellertid anstånd beviljats i större utsträckning än vad författningens ordalydelse egentligen medger. Praxis härvidlag växlar också från län till län. Enligt min mening är detta ett område där riksskatteverket genom anvisningar bör kunna åstadkomma större enhetlighet. Anståndsreglerna bör dock, som landskontorsutredningen föreslår, anpassas till rådande praxis. Anstånd bör således kunna medges den som visar att hinder på grund av särskilda omständigheter möter att avlämna självdeklaration inom föreskriven tid. Uttrycket "särskilda omständigheter" markerar att anståndsfrågan alltjämt skall bedömas restriktivt. Självfallet skall anståndsfrågan bedömas efter de speciella omständigheter som föreligger det aktuella året. Den omständigheten att en skattskyldig fått anstånd ett år är i och för sig inget skäl att han skall medges anstånd också i fortsättningen.

Ansökan görs f. n. hos förste taxeringsintendenten. I den nya organisationen bör ansökan göras hos skattechefen.

39 § 4 mom.

Länsstyrelsen kan, om i detta moment angivna förutsättningar är för handen, på framställning befria skattskyldig från skyldighet att lämna kontrolluppgift. Som framgår av prop. 1971: 14 (s. 57) med förslag till lag om skatterätt och länsrätt är det meningen att skatterätten skall besluta i sådana mål. Ordet "länsstyrelsen" bör därför bytas ut mot "skatterätten".

50 § 1 mom.

Gällande bestämmelser. Paragrafen, som innehåller sekretessbestämmelser, lämnar bl. a. föreskrifter om vilka som får granska självdeklaration och andra uppgifter och handlingar för taxering. Sådan granskning

får göras av ordföranden och kronombudet i taxeringsnämnd samt de ledamöter i nämnden som utses därtill, vidare av ämbets- eller tjänsteman på vilken sådan granskning ankommer till följd av bestämmelserna i TF och ledamöterna i prövningsnämnden. Vidare föreskrivs i paragrafen bl. a. att självdeklaration inte får tas in i taxeringsnämnds eller prövningsnämnds protokoll i vidare mån än som oundgängligen erfordras.

Landskontorsutredningen. I anslutning till förslaget att inrätta skatterätter föreslår utredningen att granskning av deklaration får göras av domstol. Principen om att olika myndigheter och funktioner som är verksamma med skattekontroll skall få ta del av varandras material föreslås vidare bli uttryckligen lagfäst. Remissinstanserna har ingen erinran mot utredningens förslag i dessa delar.

Departementschefen. I enlighet med landskontorsutredningens förslag förordar jag att det uttryckligen föreskrivs att självdeklarationer och andra i paragrafen avsedda uppgifter och handlingar får granskas av domstol och tjänstemän som utövar taxerings- eller skattekontroll. Med domstol avses givetvis inte enbart förvaltningsdomstol, t. ex. skatterätt, utan även allmän domstol.

Bestämmelsen att självdeklaration inte får tas in i protokoll i vidare mån än som erfordras bör endast avse taxeringsnämnds protokoll.

51 och 53 §§

I dessa paragrafer anges vilka som har behörighet att utfärda anmaning och när vite får föreläggas i anmaning.

F. n. har prövningsnämnderna anmaningsrätt. Motivet till detta är att prövningsnämnderna skall kunna använda anmaningsförfarandet för att fullständiga utredningen i besvärsmål. Det torde emellertid sällan eller aldrig förekomma att prövningsnämnderna begagnar sig av denna rätt. Uppgiften att svara för utredningen i skattemål kommer i princip att ligga på parterna själva och inte på skatterätten, som har att leda parternas utredning. Skatterätterna får andra och mera effektiva utredningsmedel än anmaningsrätten, bl. a. rätt att höra vittne eller sakkunnig under ed eller försäkran. Anledning torde därför saknas att låta dessa domstolar ha den anmaningsrätt som här avses.

Anmaning enligt 51 § andra stycket får endast utfärdas av förste taxeringsintendent. Här åsyftas anmaning beträffande uppgifter som avses i 39 § 2 mom., dvs. uppgifter från rörelseidkare m. fl. om utbetalningar och försäljningar till icke namngivna mottagare. I detta fall bör delegering enligt 3 § inte komma i fråga, eftersom sådan anmaning kan få mycket vidsträckt räckvidd. Anmaning enligt detta stycke bör därför i

den nya organisationen få utfärdas endast av skattechefen i det län, där den uppgiftsskyldige är bosatt.

Jag förordar att 51 och 53 §§ ändras i enlighet med vad jag nu har anfört. Vissa redaktionella ändringar bör också göras i 51 §.

56 § 4 mom.

Beslut om handlings undantagande från taxeringsrevision fattas f. n. av länsstyrelsen, men skall enligt lagen om skatterätt och länsrätt meddelas av skatterätten. Ordet "länsstyrelse" bör därför bytas ut mot "skatterätten".

Någon uttrycklig bestämmelse om hos vilken skatterätt man skall göra framställning om handlings undantagande från taxeringsrevision torde inte behövas. Framställningen bör regelmässigt ges in till skatterätten i det län där revisionen sker, vilket i det stora flertalet fall är liktydigt med det län där den skattskyldiges hemortskommun är belägen.

57 §

Gällande bestämmelser. Enligt 1 mom. får beslut om taxeringsrevision i länen endast fattas av förste taxeringsintendent. I Stockholms län kan dock uppdras åt förste revisionsintendent att meddela sådant beslut. Av 3 § framgår att taxeringsrevision också kan beslutas av allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden och av annan därtill förordnad tjänsteman hos riksskatteverket. Om en förste taxeringsintendent anser att taxeringsrevision bör göras i annat län, skall han begära detta hos sin kollega i det länet. I tredje stycket anges vilka som får utföra taxeringsrevision.

Eftersom taxeringsnämnd, som framgår av första momentet, inte får besluta om taxeringsrevision, måste nämnden vända sig till förste taxeringsintendenten när den vill ha sådan revision utförd. Detta framgår av andra momentet, som också lämnar regler för överlämnandet av vissa handlingar och underrättelser.

Departementschefen. Uppgiften att besluta om taxeringsrevision i länen bör i den nya organisationen ankomma på skattechefen. Som redan har nämnts under 3 § förutsätts dock att denna uppgift och vad därmed sammanhänger, såsom att bestämma tid och plats för revisionen, regelmässigt delegeras till chefen för revisionsenheten. Därmed blir den särskilda bestämmelsen om delegering till förste revisionsintendent i Stockholms län överflödigt. Paragrafen bör i övrigt förenklas, varvid andra momentet bör utgå. Föreskrifterna i detta moment om överlämnande av vissa handlingar och uppgifter kan nämligen regleras i administrativ ordning, och den kvarstående bestämmelsen, att taxeringsnämnd har att göra framställning om taxeringsrevision, bör efter omredigering tas in i paragrafens andra stycke.

59 §

Enligt första stycket skall länsstyrelsen vaka över att taxeringsarbetet i första instans ordnas och bedrivs ändamålsenligt. I andra stycket föreskrivs att förste taxeringsintendenten skall övervaka taxeringsnämndernas arbete och vid behov lämna råd, upplysningar och annat bistånd.

Det ligger i sakens natur att i den nya organisationen ansvaret för övervakningen av taxeringsnämndernas arbete i realiteten kommer att ligga på skattechefen. Övervakningen bör emellertid, som hittills, vara en uppgift som ankommer på länsstyrelsen. Hur därmed sammanhängande arbete skall utföras och fördelas på olika tjänstemän, bör på vanligt sätt regleras i instruktion och arbetsordning. Den nuvarande distinktionen mellan vad som enligt första stycket åligger länsstyrelsen och enligt andra stycket förste taxeringsintendenten bör därför inte finnas kvar. Eftersom föreskriften i första stycket får anses innefatta skyldighet att vid behov lämna råd, upplysningar och annat bistånd förordar jag att andra stycket utgår.

59 a §

Enligt beslut av 1970 års höstriksdag skall s. k. länsanvisningar för taxeringen numera fastställas av riksskatteverket. Tidigare fastställdes de av prövningsnämnden. Bestämmelsen återfinns i 93 § under kapitelrubriken Om prövningsnämndernas verksamhet. Enligt vad jag förordar i det följande kommer hela detta avsnitt att utgå. Bestämmelsen bör härvid lämpligen överföras till en ny paragraf, 59 a §.

60 §

Länsstyrelsen har enligt denna paragraf rätt att kalla ledamöter i taxeringsnämnd till sammanträde inför landskamreraren för överläggningar om taxeringsarbetet. Uttrycket "inför landskamreraren" bör utgå. Dessa sammanträden syftar enligt sakens natur bl. a. till att främja en likformig och rättvis taxering. Bestämmelsen i sista punkten att man vid överläggningarna bör ägna uppmärksamhet åt åtgärder i detta syfte bör därför utgå såsom överflödiga.

62 §

Gällande bestämmelser. Denna paragraf reglerar jäv i taxeringsnämnd. Enligt första momentet skall ledamot i taxeringsnämnd avträda vid taxering som angår honom själv, hans hustru, föräldrar, barn eller syskon eller oskift dödsbo, som han har del i, vidare vid taxering av bolag, förening eller stiftelse, vars styrelse eller förvaltning han tillhör, eller vid taxering av någon, för vilken han är förmyndare, god man eller ombud eller vilken han mot ersättning biträtt med att upprätta deklARATION till ledning vid taxeringen. Vad som sägs om ledamot gäller i tillämpliga delar också taxeringsassistent. Andra momentet innehåller en

bestämmelse om hur man skall förfara när ordföranden i nämnden är jävig. Nämnden utser då inom sig en ledamot att föra ordet vid behandlingen av ärendet.

Förslaget till förvaltningslag m. m. Enligt 4 § i förslaget till förvaltningslag (prop. 1971: 30) är den som har att handlägga ärende jävig,

1. om saken angår honom själv eller hans make, föräldrar, barn eller syskon eller annan honom närstående eller ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon honom närstående,

2. om han eller någon honom närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,

3. om ärendet blivit anhängigt hos myndigheten efter klagan eller underställning eller på grund av tillsyn över annan myndighet och han tidigare hos den underordnade myndigheten deltagit i den slutliga handläggningen av ärende som rör saken,

4. om han i saken fört talan som ombud eller mot ersättning biträdd någon, eller

5. om eljest särskild omständighet föreligger som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet.

I 5 § lagförslaget föreskrivs bl. a. att den som är jävig ej får handlägga ärendet.

I detta sammanhang bör anmälas att JO med skrivelse till chefen för finansdepartementet har överlämnat sitt beslut i ett ärende som ansetts kunna bli av intresse vid en översyn av TF. JO:s beslut hänför sig till den speciella jävssituation som uppkommer, när en tjänsteman, som har intagit eller intar partsställning i högre instans gentemot en skattskyldig, fungerar som ordförande hos taxeringsnämnd som skall bedöma den skattskyldiges taxering. JO erinrar om att bland jävsgrunderna i 62 § TF inte särskilt nämns det allmänna jävet att "särskild omständighet föreligger, som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i målet". Härav bör dock inte motsättningsvis dras den slutsatsen att sådant grannlagenhetsjäv inte behöver beaktas. Enligt JO:s mening kräver den allmänna jävsgrundsatsen att en ordförande i taxeringsnämnd avträder och inte deltar i handläggningen av fråga om taxering, om sådan särskild omständighet som nyss sagts föreligger. I annat fall skulle allmänhetens förtroende för taxeringsnämnden äventyras.

JO ifrågasätter om inte reglerna om jäv hos taxeringsnämnd bör byggas ut så att det uttryckligen görs klart att en ordförande är jävig i ett sådant fall. Han anser dock att frågan kan anstå till den allmänna översyn av TF:s jävsregler som väntas komma till stånd i samband med genomförandet av förslaget till förvaltningslag.

JO berör också frågan om jäv för tjänsteman hos länsstyrelse som

fullgör taxeringsintendents funktion och hänvisar härvidlag till regeln i 17 § fjärde stycket TF. Denna blir enligt lydelsen dock tillämplig endast när tjänstemannen ställs inför ett visst bestämt taxeringsärende, som han handlagt förut i annan befattning, t. ex. som taxeringsnämndens ordförande. Tvåinstansjävet i fråga gäller däremot inte fall då han haft att göra med ett annat taxeringsärende rörande samma skattskyldig för ett tidigare år eller kommer att få befattning med ett taxeringsärende, som angår den skattskyldige, för ett senare år. JO påpekar att frågan om jäv fördenskull inte står öppen, eftersom den allmänna jävsbestämmelsen i 37 § länsstyrelseinstruktionen, som hänvisar till reglerna om domarjäv, är tillämplig också på länsstyrelsetjänsteman som fullgör taxeringsintendents funktion. Den jävsgrund bland domarjävsreglerna, till vilken instruktion bestämmelsen hänvisar och som närmast aktualiseras, är det förut beskrivna grannlagenhetsjävet.

JO påpekar att det förhållandet att en tjänsteman i taxeringsintendents ställning i egenskap av taxeringsnämndsordförande haft att göra med annan taxering av den skattskyldige generellt sett inte torde kunna anses grunda jäv för honom. Sistnämnda taxering kan ju ha varit helt okontroversiell och inte föranlett någon skriftväxling eller diskussion med den skattskyldige och därför inte ha lämnat något spår i någonderas minne. Det torde därmed förhålla sig så att befattningen med annat taxeringsärende rörande samma skattskyldig kan men inte behöver rubba förtroendet till en taxeringsintendent på det sättet att den skattskyldige befarar en förutfattad eller eljest partisk mening från tjänstemannens sida.

Departementschefen. Jävsreglerna i 4 § förslaget till förvaltningslag är i flera avseenden mera långtgående än motsvarande regler i 62 § 1 mom. TF. Å andra sidan är några av de i TF angivna jävsfallen inte uttryckligen nämnda i förvaltningslagen.

Släktskapsjäven avser i förvaltningslagen inte bara de fall då saken angår eget jäv eller jäv för make, föräldrar, barn eller syskon utan också, i motsats till regeln i TF, annan närstående. I prop. 1971: 30 anför föredragande departementschefen att bedömningen av om en person skall räknas som "närstående" eller ej kan utfalla olika i olika fall allt efter omständigheterna. Det påpekas att uttrycket "närstående" formellt täcker såväl situationer då släktskap eller svågerlag föreligger som fall då någon av annan anledning är att karakterisera som närstående, t. ex. en person som stadigvarande sammanbor med den som har att handlägga ett ärende. TF anger däremot jäv för delägare i oskift dödsbo. Detta jävsfall nämns ej i förvaltningslagen, men innefattas i lagens mer allmänt hållna jävstyper, ställföreträdarjävet i 4 § 2 eller grannlagenhetsjävet i 4 § 5. Jäv föreligger också enligt 4 § 1, om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för den som har att handlägga ett ärende eller honom närstående.

Den andra jävspunkten i 62 § 1 mom. TF gäller vid taxering av bolag, förening eller stiftelse, vars styrelse eller förvaltning taxeringsnämndsledamoten tillhör. Den närmaste motsvarigheten till detta jäv i förslaget till förvaltningslag är ställföreträdarjävet, som dock har en delvis annan innebörd. Det gäller nämligen den som är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång. Jävet gäller också när sådan ställföreträdarsituation föreligger för närstående till den som har att handlägga ärendet. Sätillvida föreligger en utvidgning jämfört med TF. Däremot gäller ställföreträdarjävet till skillnad från regeln i TF inte styrelseledamot. Enligt motiven till 4 § förvaltningslagen har det inte ansetts behövt med någon särskild jävsregel för det fallet att handläggaren av ett ärende är ledamot av styrelsen för ett samfund eller en inrättning. I den mån sådana situationer inte faller under 4 § 2 förvaltningslagen, vilket är fallet om vederbörande tillika är behörig att företräda samfundet eller inrättningen, får situationerna bedömas enligt den allmänna jävsbestämmelsen i 4 § 5. För egen del får jag tillfoga att styrelseledamot i aktiebolag eller ekonomisk förening regelmässigt bör anses jävig vid behandling av fråga om taxering av bolaget eller föreningen.

Den tredje jävspunkten i 62 § 1 mom. TF gäller för taxeringsnämndsledamot vid taxering av någon, för vilken han är förmyndare, god man eller ombud eller vilken han mot ersättning biträtt med att upprätta deklARATION till ledning vid taxeringen. Situationen för förmyndare och god man faller under regeln om ställföreträdarjäv i 4 § 2 förvaltningslagen. För övriga här berörda fall finns i lagen en särskild jävsregel i 4 § 4. Där anges jäv för den som i saken fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon.

Som redan antytts innehåller förslaget till förvaltningslag också ett allmänt jäv, s. k. grannlagenhetsjäv. Enligt 4 § 5 är nämligen den som har att handlägga ett ärende jävig om särskild omständighet föreligger som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet. I 4 § 3 förvaltningslagen finns ytterligare en jävsregel som saknar motsvarighet i 62 § 1 mom. TF. Där regleras s. k. tvåinstansjäv, dvs. det fall då det blir aktuellt för någon att handlägga ett ärende, som han tidigare handlagt hos underordnad myndighet. Dessa bestämmelser reglerar de jävssituationer, som berörs i JO:s tidigare återgivna uttalande. I de fall, då en tjänsteman som intagit eller intar partsställning i högre instans gentemot en skattskyldig fungerar som ordförande hos taxeringsnämnd som skall bedöma den skattskyldiges taxering, blir 4 § 5 tillämplig. I den omvända situationen, dvs. då en tjänsteman som tidigare har handlagt ett taxeringsärende, t. ex. som ordförande hos taxeringsnämnd, ställs inför samma ärende, t. ex. som taxeringsintendent, är fallet att bedöma enligt

regeln om tvåinstansjäv (4 § 3) eller enligt den allmänna regeln om grannlagenhetsjäv (4 § 5).

Som JO framhåller kan dock situationen vara sådan att jäv inte kan anses föreligga. Taxeringsintendenten eller taxeringsnämnsordföranden kan sålunda ha glömt att han haft med den skattskyldiges taxering att skaffa, vilket kan vara förklarligt t. ex. om flera år förflutit eller om den skattskyldige flyttat till annat taxeringsdistrikt eller om det tidigare ärendet varit helt okontroversiellt. Frågan kommer dock givetvis i ett annat läge om den skattskyldige anmäler att han anser jäv föreligga. Det bör i anslutning härtill framhållas att, i andra fall än de här berörda, jäv inte kan anses föreligga enbart på den grunden att en skattskyldig uttalar misstro mot taxeringsnämndens ordförande eller hela nämnden.

Genomgången av gällande jävsregler och de i förvaltningslagen föreslagna visar enligt min mening att de senare reglerna bör ersätta TF:s. För denna ståndpunkt talar inte enbart det förhållandet att en särbehandling för taxeringsförfarandets del skulle försvåra den enhetlighet i handläggning av förvaltningsärenden som lagförslaget syftar till. Reglerna i förvaltningslagen täcker också på viktiga punkter luckor i TF:s jävsregler. Jag syftar härvid bl. a. på de fall som JO har behandlat och på att jäv enligt TF saknas för personer som stadigvarande sammanbor med varandra. De jävsfall som nu regleras i TF som inte uttryckligen nämns i förvaltningslagen omfattas samtliga av mera allmänt hållna jävsregler i lagen.

Enligt 62 § 1 mom. sista stycket TF gäller jävsreglerna i tillämpliga delar taxeringsassistent. Jävsbestämmelserna i 4 § förvaltningslagen anknyter till den som har att handlägga ärende. Härmed avses både beslutande och annan handläggare. Med hänsyn till taxeringsassistentens uppgifter enligt 10 § TF fordras inte någon särskild föreskrift om jäv för sådan tjänsteman.

62 § 1 mom. TF innehåller en uttrycklig bestämmelse om att ledamot av taxeringsnämnd skall avträda när han är jävig. Någon sådan uttrycklig föreskrift finns inte i förvaltningslagen, men samma regel innefattas i 5 § nämnda lag. Enligt 61 § 4 mom. TF skall sammanträde med taxeringsnämnd hållas inom slutna dörrar. Härav torde följa att den som på grund av jäv inte får deltaga i handläggningen av ett ärende skall lämna sammanträdet när ärendet behandlas.

Med hänsyn till det anförda kan bestämmelserna i 62 § 1 mom. TF utgå. Innehållet i paragrafens andra moment bör kvarstå med vissa ändringar av i huvudsak redaktionell natur. I samband därmed bör paragrafens indelning i moment slopas.

Enligt 1 § taxeringskungörelsen (1957: 513) hör jävsbestämmelserna i 62 § 1 mom. TF till dem som skall läsas upp vid första sammanträdet med taxeringsnämnd, fastighetstaxeringsnämnd eller särskild fastighetstaxeringsnämnd. Detta markerar vikten av att nämnderna iakttar jävs-

reglerna. Bestämmelsen i taxeringskungörelsen bör vid bifall till vad jag här förordar ändras så att hänvisning i stället sker till jävsreglerna i förvaltningslagen.

67 §

Jag förordar ändringar av redaktionell natur, föranledda av den nya organisationen och förslaget till förvaltningsprocesslag, och vissa språkliga omformuleringar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

69 § 4 mom.

Enligt 18 § förslaget till förvaltningslag (prop. 1971: 30) skall underrättelse om beslut bl. a. förses med besvärshänvisning och upplysning om skiljaktig mening, som antecknas i protokoll eller annan handling. Denna regel kommer också att gälla underrättelse om beslut av taxeringsnämnd.

73 §

Enligt 73 § sista stycket faller inom den mellankommunala skatterättsens kompetensområde bl. a. besvär anförda av koncernbolag som avlämnat eller skolat avlämna självdeklaration inom skilda län. Bestämmelsen bör ändras så att det framgår att den mellankommunala skatterätten också skall pröva besvär som anføres av allmänna ombudet rörande sådana bolags taxering.

I övrigt innefattar den föreslagna lydelsen vissa följdändringar.

74 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skattskyldigs, kommuns och taxeringsintendents besvärsmätt. I första och tredje styckena sägs att besvaren skall föras hos prövningsnämnden, dvs. i framtiden skatterätten. Då detta framgår redan av 73 §, kan bestämmelsen härom i 74 § utgå.

Av 11 § förvaltningslagen framgår att besvär får anföras av den som beslutet angår, om det gått emot honom. I taxeringsprocessen bör liksom hittills gälla att skattskyldig kan yrka ändring i taxeringsnämndens beslut även när deklarationen följts. Paragrafens första stycke bör ge uttryck för denna regel.

Enligt sista stycket andra punkten får taxeringsintendent yrka ändring i taxeringsnämnds beslut även till den skattskyldiges förmån. En motsvarighet till denna bestämmelse och till bestämmelsen i 95 §, som innehåller regler om taxeringsintendents rätt att anföra besvär hos kammarrätten till den skattskyldiges förmån, förordas bli intagen i 106 §. Bestämmelsen bör därför utgå ur 74 §.

75 §

Enligt 7 § förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30) skall rättidiga besvär som getts in till beslutsmyndigheten i stället för besvärsmätt myndigheten inte avvisas. Denna regel kommer också att gälla på taxe-

ringsområdet, och besvär skall alltså inte avvisas av det skälet att de har tillställts taxeringsnämnden i stället för skatterätten.

76 §

Gällande bestämmelser. Enligt denna paragraf skall besvär över taxeringsnämnds beslut senast ha inkommit, från skattskyldig den 15 augusti under taxeringsåret, från kommun den 30 september samma år och från taxeringsintendent den 30 april året efter taxeringsåret. Har prövningsnämnd avgjort besvär över viss skattskyldigs taxering, får taxeringsintendenten dock ej därefter anföra besvär hos prövningsnämnden rörande samma taxering.

Landskontorsutredningens förslag och remissyttrandena. Utredningen erinrar om att det i förarbetena till gällande TF uttalades, att taxeringsintendenten inom den för honom gällande besvärstiden borde ange den beloppsmässiga ramen för sin talan och att det borde eftersträvas att även grunderna för besvärstalan redovisades. Någon uttrycklig bestämmelse av denna innebörd meddelades dock ej i TF, och taxeringsintendenten har därför i praxis ansetts kunna anföra besvär reservationsvis intill den 30 april utan att beloppsmässigt precisera sin talan. Enligt utredningen bör möjligheten att anföra sådana reservationsbesvär begränsas till rena undantagsfall. Man föreslår därför att yrkande och grund för talan skall anges senast den 30 april. Om det med hänsyn till utredningens vidlyftighet, den skattskyldiges uppträdande eller andra synnerliga skäl finnes nödvändigt, föreslås dock möjlighet till uppskov intill utgången av juni efter prövning av skatterätten i varje enskilt fall.

Utredningens förslag till begränsning av möjligheten att anföra reservationsbesvär godtas i allmänhet av remissinstanserna. *Sveriges industriförbund* föreslår att taxeringsintendentens besvärstid skall förkortas och utgå den 31 januari året efter taxeringsåret. Reservationsbesvär från taxeringsintendentens sida bör enligt förbundet, i enlighet med vad riksdagen torde ha förutsatt då den nuvarande tidsgränsen sattes, inte tolereras i framtiden. Förbundet anser det erforderligt med en uttrycklig bestämmelse om att reservationsbesvär inte får anföras av taxeringsintendent *Lantbrukets skattedelegation* erinrar om att JO anmärkt mot den tendens som föreligger att använda reservationsbesvär i stor utsträckning. Det sätt på vilket nuvarande regler tillämpas uppges ha vållat stor irritation bland de skattskyldiga, eftersom definitiva yrkanden ofta inte framställs förrän omkring 1 juni året efter taxeringsåret eller ännu senare. Irritationen har blivit än starkare genom att de skattskyldiga praktiskt taget aldrig delges reservationsbesvaren. Detta leder dem lätt till uppfattningen att sådana besvär aldrig anförts eller anförts för sent. Enligt delegationens uppfattning bör en framställning om uppskov med yrkande och grund för talan till skatterätten göras före den 30 april och rätten om möjligt avgöra frågan före samma tidpunkt. Den skattskyldige bör under

alla omständigheter omedelbart erhålla kännedom om att sådan framställning gjorts. Såvitt *länsstyrelsen i Norrbottens län* har sig bekant har taxeringsintendenterna inte missbrukat sin möjlighet att anföra besvär utan har lojalt följt 76 § TF med förarbeten. Från den synpunkten finns enligt länsstyrelsen inte skäl för den skärpning av bestämmelserna som föreslagits. Det erinras om att någon begränsning i rätten att anföra besvär reservationsvis inte har föreskrivits för enskild part.

Förslaget till lag om skatterätt och remissyttrandena. I anslutning till landskontorsutredningens förslag lämnades ett inom finansdepartementet utarbetat lagförslag, "Lag om skatterätt" (SOU 1967: 24). Detta lagförslag remissbehandlades tillsammans med landskontorsutredningens betänkande och ligger jämte andra utredningsförslag till grund för det framlagda förslaget till förvaltningsprocesslag och lagen om skatterätt och länsrätt.

I förslaget till lag om skatterätt har 15 § denna lydelse: Har ansökan eller besvär ej kommit in i rätt tid, får talan ej tas upp till prövning. I motiven framhålls att det är en mycket omdebatterad fråga om det ex officio skall kontrolleras huruvida en skattskyldigs besvär kommit in i rätt tid eller ej. Frågeställningen kompliceras av att reglerna om skattskyldigs klagan över sin taxering bildar ett synnerligen invecklat mönster med en ordinär besvärstid och därutöver särskilda tider för extraordinära besvär. Till detta kommer att taxeringsintendent kan göra skattskyldigs för sent anförda besvär till sina och klaga till förmån för honom. Det kunde konstateras att prövningsnämndernas praxis i fråga om avvissande av för sent anförda besvär blivit oenhetlig. I motiven framhålls mot bakgrund härav att, om man väljer en ordning med författningsstadgade besvärstider, den ordningen också bör följas och tillämpas lika inom hela landet. Att författningsmässigt hålla fast vid viss ordning, men i praktiken tillämpa en annan, betecknas som en dubbelmoral vilken inte borde få leva vidare hos skatterätterna.

I remissvaren tillstyrkes förslaget om officialprövning av *kammarrätten, länsstyrelserna i Blekinge, Örebro och Gävleborgs län* samt *förvaltningsdomstolskommittén*. Kammarrätten gör emellertid en reservation med hänsyn till att varken det förslag till lag om regeringsrätten som utarbetats av förvaltningsdomstolskommittén eller kommitténs förslag till lag om rikets kammarrätter innehåller någon bestämmelse om att för sent anförda besvär skall avvisas ex officio. Kammarrätten förklarar sig därför godta den föreslagna bestämmelsen endast under förutsättning att tiden är mogen för en enahanda regel i samtliga instanser och över huvud taget inom förvaltningsrättskipningen.

Bestämmelsen avstyrkes av *riksskattenämnden, länsstyrelserna i Uppsala, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus* samt *Värmlands län, Sveriges industriförbund* och *Sveriges köpmannaförbund*. *Riksskatte-*

nämnden medger att principiella skäl talar för bestämmelsen men fäster större vikt vid att det bör vara möjligt att i ömmande fall och i samförstånd med taxeringsintendenten ta upp för sent anförda besvär och skipa materiell rättvisa. *Länsstyrelsen i Uppsala län* citerar ett uttalande i motiven till förslaget till lag om skatterätt att det skulle vara mycket olyckligt om processen hos skatterätterna skulle utveckla sig därhän att allmänheten fick det intrycket att skatterätterna lade ner mycken möda på att finna hinder mot sakprövning för att slippa verkställa en sådan. Länsstyrelsen förklarar sig hysa den uppfattningen att den föreslagna bestämmelsen skulle få just den sålunda befarade konsekvensen. *Länsstyrelsen i Hallands län* säger sig inte kunna finna annat än att förslaget in- tar en onödigt formalistisk ståndpunkt och att det dessutom skulle förorsaka merarbete jämfört med den ordning som f. n. tillämpas. Enhetlighet borde kunna erhållas — utan att någon onödig skärpning behöver inträda — genom en omformulering till "Har ansökan - - - till prövning, dock att skattskyldigs besvär enligt 76 § eller 149 § taxeringsförordningen må prövas därest de inkommit före utgången av april månad året efter taxeringsåret och motparten underlåter att göra invändning". Länsstyrelsen framhåller särskilt den arbetsbesparing det innebär att taxeringsintendenten i stället för att anföra besvär till den skattskyldiges förmån med samma resultat kan underlåta att göra invändning om att den skattskyldiges besvär anförts för sent. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* finner det föga tilltalande för rättskänslan att behårt kräva tillämpning av regeln om att för sent anförda men i sak befogade besvär skall avvisas ex officio. Man bör visa både förståelse och respekt för den mildhet praxis visar i frågan om sådana besvär skall prövas eller ej. *Sveriges industriförbund* menar att bestämmelserna om besvärstid bör ses som ordningsföreskrifter och att den omständigheten att någon som fått en materiellt sett för hög taxering inte iakttagit denna ordningsföreskrift inte bör hindra prövning i sak. Det är viktigare att allmänheten inte ges det intrycket att skatterätterna lägger ner möda på att finna hinder mot sakprövning för att slippa verkställa en sådan än att tillgodose de önskemål om perfektionism som framskyntar i betänkandet. *Sveriges köpmannaförbund* betonar också att bestämmelsen är för sträng och kan få materiellt stötande konsekvenser.

Departementschefen. Jag vill först ta upp frågan om inskränkning i taxeringsintendentens möjlighet att anföra s. k. reservationsbesvär.

Anledningen till att taxeringsintendenten har längre besvärstid än de skattskyldiga och kommunerna är givetvis svårigheten att på kort tid överblicka det omfattande taxeringsmaterialet och göra behövliga utredningar, t. ex. i form av taxeringsrevisioner. Granskningsarbetet leder också i betydande utsträckning till att taxeringsintendenten anför besvär till skattskyldigs förmån. Jag kan av dessa skäl inte biträda industriför-

bundets förslag om att taxeringsintendentens besvärstid förkortas. Å andra sidan bör den föreskrivna besvärstiden respekteras. Avsikten med nu gällande regler är att den beloppsmässiga ramen för taxeringsintendentens talan skall anges före besvärstidens utgång, den 30 april året efter taxeringsåret. I praxis har dock prövningsnämnden ansetts vara skyldig att pröva reservationsbesvär, i vilka talan inte har blivit preciserad före besvärstidens utgång.

Landskontorsutredningen föreslår att den offentliga parten inom den för honom gällande besvärstiden skall ange yrkanden och grunder för besvärstalan, om ej, med hänsyn till utredningens vidlyftighet, den skattskyldiges uppträdande eller andra synnerliga skäl, skatterätten medger anstånd. Anståndet avses dock inte få vara längre än till utgången av juni månad samma år. Remissinstanserna har i allmänhet varit positiva till detta förslag, och jag förordar en regel av samma innebörd. Villkoren för anstånd bör vara utformade så att anstånd förbehålls rena undantagsfall. Det torde dock vara tillräckligt att föreskriva att anstånd kan medges med hänsyn till utredningens vidlyftighet eller andra synnerliga skäl. Om taxeringsintendenten blir förhindrad att precisera sin talan till följd av den skattskyldiges uppträdande, t. ex. om denne underlåtit att lämna begärd utredning eller på annat sätt förhalat målet, får nämligen synnerliga skäl för anstånd anses föreligga.

Med anledning av vad lantbrukets skattedelegation anför i denna fråga vill jag uttala, att den skattskyldige enligt 10 § förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30) skall underrättas om taxeringsintendentens reservationsbesvär liksom hans begäran om anstånd med angivande av yrkanden och grunder för besvärstalan.

Jag övergår så till frågan om skatterätt skall ex officio pröva om skattskyldig har anfört besvär i rätt tid. Prövningsnämndernas praxis härvidlag torde inte vara enhetlig, men i regel lär skattskyldigs för sent inkomna besvär tas upp till prövning, om inte taxeringsintendenten gör invändning häremot, s. k. desertionsinvändning. Samma praxis tillämpas för övrigt också kammarrätten och regeringsrätten.

Enligt 6 § förslaget till förvaltningsprocesslag skall för sent inkomna besvär inte tas upp till prövning. Föreskriften skall beaktas ex officio. Det förutsätts dock i motiven att frågan om en avvikande ordning är motiverad i vissa typer av mål, t. ex. taxeringsmålen skall prövas särskilt vid den författningsöversyn som förslaget till förvaltningsprocesslag aktualiserar.

Taxeringsförfarandet och taxeringsprocessen är på många sätt speciella och utan motsvarighet inom den övriga förvaltningen. Själva taxeringsförfarandet berör praktiskt taget alla vuxna i landet, antalet deklARATIONER som varje år ändras uppgår till ca 2 miljoner och antalet mål i prövningsnämnderna utgör årligen närmare 150 000 varav den övervägande delen är besvär från skattskyldiga. En mycket stor del av de skatt-

skyldigas besvär inkommer efter den ordinarie besvärstidens utgång den 15 augusti. Flertalet av dessa upptas av olika skäl till sakprövning. Sålunda föreligger i många fall extraordinär besvärsmått enligt 99 § eller 100 § TF. Det kan bero på att underrättelsen om avvikelse från deklara-tionen kommit den skattskyldige tillhanda efter den 15 juli, att han inte alls fått sådan underrättelse, att denna inte innehåller de uppgifter som krävs enligt 69 § eller att besvärgrund som anges i 100 § föreligger.

En betydande del av besvärerna från de skattskyldiga är också sakligt grundade. I närmare 2/3 tillstyrks sålunda bifall helt eller delvis av taxeringsintendenten. I dylika fall är det vanligt att taxeringsintendenten inte närmare undersöker den formella sidan. Taxeringsintendenten är nämligen skyldig att se till att taxeringarna är materiellt riktiga och måste alltså själv anföra besvär om en oriktig taxering blir känd för honom.

Som framgått av det anförda skulle den allmänna förvaltningsrättsliga regeln att för sent anförda besvär inte får prövas medföra en ändring av rådande praxis vid besvärspövningen i taxeringsmål. Regeln skulle dessutom innebära att det i ett stort antal mål blev nödvändigt att undersöka huruvida besvärsmått enligt 99 § TF föreligger eller ej. Det bör här framhållas att de skattskyldiga i många fall inte med tillräcklig tydlighet åberopar omständigheter som grundar besvärsmått enligt nämnda paragraf. Först efter en sådan undersökning skulle besvär som inkommit efter den 15 augusti kunna avvisas eller sakprövas.

Enligt min mening bör tidsödande undersökningar av detta slag såvitt möjligt undvikas. Det synes inte heller böra ge anledning till principiella betänkligheter om skatterätten ges rätt att sakpröva besvär som biträts av taxeringsintendenten. Erfarenhetsmässigt rör det sig här om ett betydande antal för sena besvär. En tillstyrkan från taxeringsintendentens sida skulle med en sådan regel ges samma verkan som om han hade anført formliga besvär till den skattskyldiges förmån. Även i det fallet att taxeringsintendenten endast delvis biträder besvärerna bör skatterätten vara oförhindrad att pröva målet i hela dess vidd. Rätten synes nämligen i dessa fall inte böra vara bunden till fråga eller belopp som omfattas av taxeringsintendentens tillstyrkan. Jag förordar därför en bestämmelse av innebörd att skatterätten får pröva skattskyldigs besvär även om de kommit in efter den 15 augusti under taxeringsåret under förutsättning att taxeringsintendenten helt eller delvis tillstyrkt besvärerna i sak. En förutsättning bör dock vara att besvärerna kommit in senast den 30 april året efter taxeringsåret, dvs. den dag då taxeringsintendentens besvärstid utgår. Den omständigheten att taxeringsintendenten lämnar sitt yttrande senare bör däremot inte hindra att skatterätten ingår i sakprövning av besvärerna. Om handlingarna inte ger taxeringsintendenten anledning tillstyrka besvärerna helt eller delvis och enligt hans utredning och bedömning rätt till besvär i särskild ordning inte föreligger, kan han yrka att besvärerna avvisas. Sedan skatterät-

ten förvissat sig om att det saknas förutsättningar för prövning av besvärerna i extraordinär ordning; kan rätten meddela avvsningsbeslut. Har rätten en annan mening än taxeringsintendenten om förutsättningarna för extraordinära besvär och har denne inte yttrat sig i sak, bör rätten normalt begära sådant yttrande.

Har taxeringsintendenten endast yttrat sig i sakfrågan trots att besvären har kommit in efter den 15 augusti och har han därvid avstyrkt besvärerna, bör det vara rättens sak att utreda frågan om förutsättningar för prövning av besvärerna föreligger enligt 99 §, dvs. om och när underrättelse om avvikelse från deklarationen kommit den skattskyldige till handa och om underrättelsen innehåller vad som föreskrivs i 69 §. Däremot bör det inte ankomma på rätten att ex officio undersöka om den skattskyldige har extraordinär besvärsmätt enligt 100 §, om det inte uppenbarligen framgår av handlingarna att sådan besvärsmätt föreligger. Jag vill i anslutning härtill framhålla att den omständigheten, att rätten avvisat besvär på den grund att de inkommit efter den 15 augusti, inte betager den skattskyldige möjlighet att åter väcka frågan om sin taxering och få den prövd om sådan särskild anledning föreligger som anges i 100 §. Besvär enligt 100 § får anföras inom fem år efter taxeringsåret och risken för rättsförluster på grund av omständighet som avses i denna paragraf är därför små.

Jag vill också erinra om att yrkanden från de skattskyldigas sida ofta utgörs av framställningar. Särskilt vanliga är framställningar om avdrag för nedsatt skatteförmåga enligt 50 § 2 mom. andra och tredje styckena kommunalskattelagen (1928: 370) och 9 § 2 mom. andra stycket förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt. Dyliga framställningar skall ha kommit in till prövningsnämnden, dvs. i framtiden skatterätten, senast den 30 juni året efter taxeringsåret. Sådana fatalietider för framställningar av olika slag bör gälla ovillkorligt. Om tiden har försuttits, skall rätten alltså avvisa framställningen.

Som jag redan har antytt brukar både kammarrätten och regeringsrätten pröva skattemål som anhängiggjorts för sent, om taxeringsintendenten ej gjort desertionsinvändning. De skäl som jag tidigare har åberopat för en särskild ordning i skatterätt kan inte på samma sätt åberopas när det gäller prövningen i de högsta instanserna, och jag är inte beredd att förorda något avsteg från den föreslagna officialprövningsprincipen i dessa domstolar.

77—92 och 94 §§

Gällande bestämmelser och den nya lagstiftningen. Ifrågavarande paragrafer står under rubriken Om prövningsnämndernas verksamhet. Prövningsnämnderna skall ersättas av skatterätter, och bestämmelser om dessa domstolar finns, som tidigare nämnts, dels i lagen om skatterätt och länsrätt (prop. 1971: 14), dels i förslaget till förvaltningspro-

cesslag (prop. 1971: 30). De bestämmelser som finns intagna i 77—92 och 94 §§ har i huvudsak sin motsvarighet i denna lagstiftning. Regeln om länsanvisningar i 93 § har i den tidigare redogörelsen föreslagits infördd som ny 59 a §.

Den nya lagstiftningen har en annan systematik och utformning än TF:s processuella regler. Förvaltningsprocesslagen blir, som framgår av namnet, en motsvarighet på förvaltningsrättskipningens område till rättegångsbalken. I viss utsträckning görs bestämmelser i rättegångsbalken tillämpliga i förvaltningsprocessen. För att underlätta en jämförelse mellan bestämmelserna i TF om prövningsnämndernas verksamhet och deras närmaste motsvarighet i de nya lagarna lämnas här en kort redogörelse för bestämmelsernas huvudsakliga innehåll.

77 § TF reglerar det skriftliga förfarandet vid besvär, inhämtande av yttrande från taxeringsnämndens ordförande och skriftväxlingen mellan parterna. Regler av motsvarande slag finns i 8, 10—13 och 18 §§ förvaltningsprocesslagen. Bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen måste dock av naturliga skäl hållas i mera allmänna ordalag. När t. ex. 77 § reglerar yttrande från taxeringsnämndens ordförande, talar 13 § förvaltningsprocesslagen om yttrande från förvaltningsmyndighet som tidigare beslutat i saken. Terminologin är också en annan. I stället för TF:s begrepp "förklaring" som beteckning på en infordrad partsinlägga använder förvaltningsprocesslagen begreppet "svar".

I 78 § TF finns regler om tid och plats för sammanträde, om hinder för ledamot att inställa sig och om föredragande i nämnden. I 2 § lagen om skatterätt och länsrätt finns bestämmelser om sammanträdesort. Övriga bestämmelser i 78 § saknar motsvarighet i lagen. Det förutsätts emellertid att Kungl. Maj:t skall meddela föreskrifter av administrativ natur.

79 § TF innehåller bestämmelser om vilka som får närvara vid sammanträde med prövningsnämnd. Regeln är att sammanträde sker inom stängda dörrar. Detta gäller också muntlig förhandling, men vid sådan kan den skattskyldige enligt 82 § begära offentlig handläggning. Enligt förvaltningsprocesslagen gäller i princip motsatsen. 16 § denna lag hänvisar till 5 kap. 1—5 och 9 §§ rättegångsbalken, där grundsatsen om domstolsförhandlingars offentlighet är fastslagen. Utöver vad som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får rätten dock enligt 16 § förvaltningsprocesslagen förordna om handläggning inom stängda dörrar, om det behövs av hänsyn till privatlivets helgd eller enskilda behöriga ekonomiska intresse. Bestämmelsen i 79 § andra stycket om att taxeringsintendent eller taxeringsfunktionär i vissa fall får vara närvarande vid prövningsnämnds sammanträde för att lämna upplysningar eller när taxeringsintendent inte är part saknar motsvarighet i den nya lagstiftningen.

I 80—84 §§ TF finns bestämmelser om muntlig förhandling. Regler härom finns i 9 § andra och tredje styckena samt 14—17 §§ förvaltnings-

processlagen. Det bör nämnas att, till skillnad från vad som nu gäller, enskild part enligt 15 § får tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för resa och uppehälle, om rätten finner att han skäligen bör ersättas för sin inställelse. Bestämmelser om syn, vilket utredningsmedel inte är reglerat i TF, har tagits in i 23 § förvaltningsprocesslagen. Lagens 25 § innehåller bestämmelser om rätt att höra vittne eller sakkunnig under ed eller försäkran, något som prövningsnämnden saknar befogenhet att göra. Prövningsnämnden får dock enligt 81 § TF till muntlig förhandling kalla, utom parterna, även annan person som är uppgiftsskyldig enligt TF.

Jävsreglerna i 85 § TF motsvaras av regeln i 41 § förvaltningsprocesslagen, som föreskriver att bestämmelserna i 4 kap. rättegångsbalken om jäv mot domare gäller den som handlägger mål enligt lagen.

Enligt 86 § TF får prövningsnämnd icke bestämma taxering till högre men väl till lägre belopp än part yrkat. I 29 § förvaltningsprocesslagen sägs att rättens avgörande ej får gå utöver vad som yrkats i målet. Om det föreligger särskilda skäl får dock rätten även utan yrkande besluta till det bättre för enskild, när det kan ske utan men för motstående enskilt intresse.

87 § TF innehåller bestämmelser om beslutförhet och om beslut som kan fattas av ordföranden ensam. Omröstningsregel finns i 88 § TF. För skatterätt finns motsvarande bestämmelser i lagen om skatterätt och länsrätt. I 5 § denna lag regleras domförheten, i 6 § när ordföranden ensam får besluta och i 13 § hur omröstning skall ske.

I 89 § TF finns en tidsgräns för prövningsnämnden. Där föreskrivs att besvär av skattskyldig eller kommun, som inkommit under taxeringsåret, liksom besvär av taxeringsintendent rörande samma års taxering, som inkommit före utgången av därpå följande april månad, skall vara avgjorda senast den 30 juni året efter taxeringsåret. Den nya lagstiftningen innehåller däremot inte någon liknande föreskrift.

90 § TF innehåller bestämmelser om att protokoll skall föras hos prövningsnämnd, hur protokollet skall justeras och om vissa anteckningar i taxeringslängd. I förvaltningsprocesslagen finns bestämmelser endast om protokoll vid muntlig förhandling i 17 §, som närmast motsvarar 83 § TF.

Regeln om självrättelse i 91 § TF har motsvarighet i 32 § förvaltningsprocesslagen.

Enligt 92 § TF skall underrättelse om prövningsnämndens beslut med angivande av skälen inom två veckor efter det nämndens protokoll justerats tillställas parterna, taxeringsintendenten dock endast om beslutet gått honom emot. Underrättelse skall delgivas skattskyldig, om det inte är känt att han ej kan anträffas. Underrättelse skall innehålla upplysning om vad som skall iakttas vid besvär över beslutet. I 30 § förvaltningsprocesslagen föreskrivs att rättens avgörande av mål skall grundas på vad

handlingarna innehåller och vad i övrigt förekommit i målet. Av beslutet skall framgå vilka skäl som bestämt utgången. Den nya lagstiftningen innehåller inte någon regel om när domstols beslut skall tillställas part. 31 § nämnda lag föreskriver i detta hänseende endast att beslut, varigenom rätten avgör målet, skall tillställas part genom handling som fullständigt återger beslutet och skiljaktig mening, där sådan förekommit. Beslutet skall dessutom innehålla upplysning om vad den skall iakttas som vill anföra besvär över beslutet.

94 § TF slutligen innehåller en regel om att Kungl. Maj:t äger meddela närmare föreskrifter om prövningsnämnds arbete. Bestämmelser av samma innebörd finns i 14 § lagen om skatterätt och länsrätt.

Landskontorsutredningen och förslaget till lag om skatterätt. Bland de bestämmelser om prövningsnämndernas verksamhet som saknar motsvarighet i den föreslagna nya lagstiftningen märks regeln i 89 § om när prövningsnämnd skall avsluta sitt arbete. I förslaget till lag om skatterätt finns en sådan regel, baserad på förslag från landskontorsutredningen. Utredningen framhåller att den i 89 § stadgade tidsgränsen för prövningsnämndsarbetet vanligen leder till en anhopning av besvärliga mål mot slutet av arbetsåret, framför allt månaderna maj och juni. De ojämnheter i arbetet som följer härav medför organisatoriska olägenheter av skilda slag. Tidsgränsen orsakar också att den tid, som kan anslås till skriftväxling mellan parterna och till prövning av målen, ofta blir otillräcklig med brister i handläggningen av målet som en ofrånkomlig följd. Utredningen har övervägt om det över huvud taget bör finnas någon tidsgräns för skatterätten men stannar för en modifiering av nuvarande bestämmelser. Nuvarande tidsgräns vid den 30 juni behålls således enligt förslaget som huvudregel, men skatterätten föreslås få rätt att uppskjuta avgörandet till senast den 31 oktober, om målets vidlyftighet eller andra särskilda förhållanden gör det nödvändigt för att utredningen och behandlingen skall bli betryggande. Om taxeringsintendenten fått uppskov med att utveckla sin talan, föreslås skatterätten också kunna skjuta på handläggningen av målet till den 31 oktober.

Remissyttrandena. Landskontorsutredningens förslag av länsskatterätt i vissa fall skall få uppskjuta avgörandet till senast den 31 oktober tillstyrks av bl. a. *statskontoret, kammarrätten, riksskattenämnden, länsstyrelserna i Stockholms, Blekinge, Skaraborgs, Örebro och Jämtlands län, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund och lantbrukets skattedelegation.*

Sveriges köpmannaförbund kan från sin verksamhet vitsorda behovet av en sådan utsträckning av arbetsåret. F. n. kommer, anför förbundet, alltför många mål upp i senare hälften av juni och avgörs trots att utredningen på grund av tidsnöd inte är tillfredsställande. Den föreslagna möjligheten till uppskov med avgörandet betecknas därför som ett viktigt

steg i rättssäkerhetens intresse och anses med stor sannolikhet komma att minska antalet besvär i kammarrätten och regeringsrätten.

Lantbrukets skattedelegation anser att det i och för sig kan ifrågasättas, som utredningen också gjort, huruvida någon tidsgräns för avgörande av mål i skatterätt skall förekomma. Delegationen delar emellertid utredningens mening att det från de skattskyldigas synpunkt i det stora flertalet skattemål är angeläget att en domstolsinstans beslut snabbt kan erhållas. Delegationen förklarar sig således biträda utredningens förslag men framhåller som ett starkt önskemål, att skatterätt inte annat än i undantagsfall medger anstånd för skatteverket att avge besvärssyrkande och ange grunden härför. Om så ej sker kommer sannolikt den nuvarande anhopningen av komplicerade mål i maj och juni att i stället förskjutas till september och oktober. *Kammarrätten* och *riksskattenämnden* understryker också att ändringen inte får innebära en allmän förskjutning av målen. Riksskattenämnden förklarar sig i likhet med utredningen anse att nuvarande tidsgräns den 30 juni bör behållas som huvudregel.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län ifrågasätter om inte de föreslagna reglerna fått en väl snäv utformning. Det framhålls att en av nackdelarna med nuvarande tidsgräns är att arbetet på prövningsnämndens kansli blir mycket ojämnt fördelat. Denna ojämna arbetsfrekvens är från arbetsekonomiska synpunkter till stort förfång, och det framstår därför som i hög grad önskvärt att man vid en omorganisation skapar tillräckliga förutsättningar för att nå en i tiden någorlunda jämn arbetsfördelning. Över huvud taget synes en förskjutning böra tillåtas om så anses angeläget med hänsyn till arbetsläget i skatterätten.

Ett par remissmyndigheter avstyrker förslaget om ändrad tidsgräns. *Föreningen auktoriserade revisorer* framhåller, att det för de skattskyldiga innebär stora svårigheter att ett tidigare års taxering inte är avgjord ens vid tiden för överklagande av påföljande års taxering. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* avstyrker förslaget med motivering att strävandena bör gå ut på att alla mål i prövningsnämnden regelmässigt skall vara avgjorda inom viss tid från det de inkommit.

Departementschefen. Flertalet bestämmelser i TF om prövningsnämndernas verksamhet har sin motsvarighet i förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30) och lagen om skatterätt och länsrätt. Den nya lagstiftningen ger också skatterätt befogenheter som prövningsnämnden saknar, såsom rätt att höra vittne och sakkunnig under ed eller försäkran och möjlighet att bevilja part ersättning för kostnader för inställelse till muntlig förhandling.

Vissa bestämmelser i TF om förfarandet i prövningsnämnd saknar emellertid motsvarighet i den nya lagstiftningen. Det har därför undersökts om särbestämmelser för taxeringsprocessen behövs och, i så fall, hur de bör utformas. Förvaltningsprocesslagen äger tillämpning på rätt-

skipningen i bl. a. skatterätt. För att särskilda regler skall gälla för taxeringsprocessen, som är den utan jämförelse mest omfattande inom förvaltningsrättskipningen, måste det uppenbarligen finnas alldeles speciella skäl. Därvid bör också uppmärksammas att skatterätten får ett mera vidsträckt kompetensområde än prövningsnämnden. Skatterätten avses ju komma att handlägga bl. a. mål enligt uppboräds- och folkbokföringsförordningarna. Det bör därför så långt som möjligt undvikas att skatterätten får tillämpa skilda förfaranderegler vid handläggning av olika måltyper.

När jag i det följande går in på de bestämmelser i TF om prövningsnämndernas verksamhet som saknar motsvarighet i den nya lagstiftningen, kommer jag inte att behandla avvikelser i fråga om terminologi eller andra olikheter av i huvudsak språklig natur. Jag uppehåller mig alltså endast vid sådant som innebär eller kan innebära ändringar i själva förfarandet i skatterätt jämfört med det nu tillämpade förfarandet i prövningsnämnd.

Jag vill först beröra den av landskontorsutredningen behandlade frågan om man skall ha någon regel som anger när skatterätt senast skall avgöra mål. Enligt 89 § TF skall prövningsnämnd avgöra mål och ärenden så snart ske kan. Besvär av skattskyldig eller kommun som inkommit under taxeringsåret och besvär av taxeringsintendent som inkommit före utgången av april året efter taxeringsåret, skall avgöras senast den 30 juni året efter taxeringsåret. Landskontorsutredningen föreslår ändring av innebörd att skatterätten i särskilda fall skall få avgöra sådana mål senast den 31 oktober året efter taxeringsåret. Förslaget har mottagits positivt av remissinstanserna.

Att en domstol skall avgöra mål så snart det kan ske uttrycker en självklar grundsats som inte torde behöva lagfästas. Någon bestämmelse av denna innebörd finns inte heller i förvaltningsprocesslagen, som också saknar andra föreskrifter om när mål skall avgöras. Betydelsen av ett snabbt avgörande är för övrigt i åtskilliga förvaltningsmål större än i taxeringsprocessen, t. ex. i mål som angår administrativa frihetsberövanden och körkortsmål. Några regler om när sådana mål skall avgöras finns dock inte i specialförfattningarna i fråga.

I och för sig finns det vissa skäl som talar för att skatterätten skall ha en tidsgräns för avgörande av mål, främst det förhållandet att varje år har sin taxering, och att mål rörande ett års taxering i möjligaste mån bör avgöras innan prövningen av ett kommande års taxering aktualiseras. Som landskontorsutredningen visar har emellertid bestämmelsen i 89 § lett till allvarliga olägenheter. Den medför sålunda ojämnheter i arbetsbördan till följd av att svårbedömda mål i stor utsträckning förskjuts till månaderna maj och juni. Detta leder i sin tur till brister i utredningen och handläggningen av målen.

Jag har förståelse för landskontorsutredningens förslag att visserligen

ha en tidsgräns för skatterättens avgörande av mål men göra gränsen mer elastisk. Bestämmelsen i 89 § är emellertid att uppfatta som en ordningsföreskrift. Om sålunda en prövningsnämnd inte har möjlighet att avgöra mål inom den tid som anges i denna paragraf, saknar dess beslut inte fördens skull rättslig verkan. En motsvarande ordningsregel för skatterätt har enligt min mening inte sin plats i TF. I den mån uttrycklig reglering härav anses nödvändig, bör den därför ske i administrativ ordning.

Jag övergår nu till att beröra vissa andra bestämmelser i TF som ej återfinns i den nya lagstiftningen.

Enligt 77 § TF skall yttrande över skattskyldigs eller kommuns besvär inhämtas från taxeringsnämndens ordförande, när det inte finnes överflödigt. Normalt skall alltså yttrande inhämtas, om ordföranden väntas tillföra målet något av värde i fråga om fakta eller synpunkter på de uppskattningar eller värderingar som kommer under bedömning. Förvaltningsprocesslagen föreskriver i 13 § att rätten skall inhämta yttrande från förvaltningsmyndighet som tidigare beslutat i saken, om det behövs. Bedömningen enligt förvaltningslagen blir således enligt ordalagen en annan och mera restriktiv. I praktiken blir det dock knappast någon skillnad, eftersom en prövning redan nu måste göras om behovet av att höra ordföranden. Praxis har i flera län också utvecklat sig därhän att man mera sällan inhämtar yttrande från denne.

Stundom förekommer det att taxeringsintendenten vill att taxeringsnämndens ordförande skall avge yttrande, t. ex. när denne äger person- och lokalkännedom eller fackkunskap av betydelse för målet. Taxeringsintendenten kan då inhämta sådant yttrande utan att behöva vända sig till skatterätten med en begäran härom (jfr 10 § förvaltningslagen). Skatterätten skall självfallet se till att motparten får tillfälle att bemöta vad taxeringsnämndens ordförande anfört.

Taxeringsintendent får enligt 79 § andra stycket vara närvarande vid prövningsnämnds sammanträde, när det gäller handläggning av ärende i vilket han inte är part. Här åsyftas främst prövningsnämndens behandling av s. k. länsanvisningar. Fr. o. m. innevarande år kommer emellertid dessa anvisningar att fastställas av riksskatteverket på förslag av länsstyrelsen, och skatterätten kommer alltså inte att ta befattning med denna uppgift. Med hänsyn härtill och till att bestämmelsen i övrigt inte fyller någon väsentlig funktion kan den undvaras. Också i andra fall kan prövningsnämnden enligt 79 § kalla taxeringsintendent, taxeringsnämndsordförande eller annan ledamot i taxeringsnämnd för att lämna upplysningar. Denna bestämmelse torde sällan tillämpas, och något behov av en motsvarande regel för skatterätt finns inte. Om skatterätten önskar särskilda upplysningar utöver dem som framgår av handlingarna i målet, bör dessa på vanligt sätt inhämtas genom skriftligt ytt-

rande, som motparten får yttra sig över, eller genom muntlig förhandling.

Prövningnämnden får enligt 81 § till muntlig förhandling kalla inte bara part utan också annan person om han är uppgiftsskyldig enligt TF. En uppgiftsskyldig kan föreläggas vid vite att komma personligen, men förhör under ed eller försäkran kan inte hållas. Enligt 25 § förslaget till förvaltningsprocesslag får däremot förvaltningsdomstol hålla förhör med vittne och sakkunnig under ed eller försäkran. Under förarbetena till lagförslaget diskuterades om rätten att hålla förhör skulle begränsas.

Den departementspromemoria som ligger till grund för lagförslaget (Ds Ju 1970: 11) innehåller en bestämmelse att rätten, om i lag eller annan författning särskilt föreskrivits om uppgiftsskyldighet, inte får höra någon mot hans vilja om annat än det varom han enligt föreskriften är uppgiftsskyldig. En liknande begränsning föreslås i promemorian beträffande skyldigheten att förete handling eller föremål som åberopas till bevis, s. k. editionsplikt. I förvaltningsprocesslagen har emellertid inte föreskrivits någon sådan begränsning av vittnes- eller editionsplikten. I den mån särreglering behövs på något område, anses den böra flyta in i specialförfattning.

Möjligheten att höra vittne under ed eller försäkran ger skatterätten utredningsmöjligheter som f. n. inte står prövningnämnden till buds. Det är också angeläget att skatterätten liksom övriga förvaltningsdomstolar inte ställs i sämre läge än de allmänna domstolarna i fråga om att genom bevisning skapa klarhet i målet och därmed förutsättningar för ett riktigt avgörande. En begränsning av vittnesplikten av den art som varit under övervägande under förarbetena till förvaltningsprocesslagen skulle uppenbarligen försvåra möjligheten att få målet allsidigt utrett. Bevisläget skulle i taxeringsprocessen bli skevt till den skattskyldiges förmån, eftersom frivilligt, icke uppgiftsskyldigt, vittne i praktiken endast torde framträda för att hjälpa skattskyldig. Den omständigheten, att skyldigheten att lämna uppgifter till taxeringsmyndigheterna är begränsad enligt TF, kan inte anses utgöra ett tillräckligt skäl att behålla en motsvarande begränsning i fråga om skyldigheten att vittna inför förvaltningsdomstol när förvaltningsrättskipningen nu reformeras på ett genomgripande sätt. I likhet med vad Svea hovrätt anför i sitt yttrande över den nyssnämnda departementspromemorian anser jag att inför förvaltningsdomstol liksom inför allmän domstol förhör i princip bör kunna påkallas med envar angående sådant varom han inte författningsenligt är förhindrad att uttala sig. Jag finner alltså inte anledning att förorda någon särreglering med begränsad vittnes- eller editionsplikt inom taxeringsprocessen.

F. n. gäller att sammanträde med prövningnämnd hålls inom stängda dörrar. Det gäller enligt 82 § också muntlig förhandling, om inte skattskyldig begär att den skall vara offentlig. Förvaltningsprocesslagen byg-

ger däremot på principen om domstolsförhandlings offentlighet. Enligt 16 § denna lag skall 5 kap. 1—5 och 9 §§ rättegångsbalken gälla i tillämpliga delar. Utöver vad som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får rätten dock förordna om stängda dörrar, om det behövs med hänsyn till privatlivets helgd eller enskilds behöriga ekonomiska intresse. I samband med anmälan av förslaget till förvaltningsprocesslag uttalar föredragande departementschefen att den omständigheten att offentligheten får vika för sådana intressen i praktiken får antas leda till att rätten förordnar om stängda dörrar i så gott som varje skattemål eller socialt mål, när enskild part begär det. Enligt min mening torde med hänsyn härtill någon särreglering av frågan när taxeringsmål skall handläggas inom stängda dörrar inte vara påkallad.

Enligt 41 § förvaltningsprocesslagen skall bestämmelserna i 4 kap. rättegångsbalken om jäv mot domare gälla den som handlägger mål enligt lagen. Särskilda jävsregler för taxeringsprocessen finner jag inte erforderliga, och bestämmelserna om jäv i 85 § TF bör alltså utgå. Detta gäller även paragrafens andra stycke där det föreskrivs att vid jäv för landskamreraren i hans ställe inträder den tjänsteman hos länsstyrelsen som länsstyrelsen förordnar därtill. Regler om ordförande finns i 7 § lagen om skatterätt och länsrätt. Där sägs bl. a. att bestämmelser om vikarie för ordförande skall meddelas av Kungl. Maj:t.

Prövningsnämnden får enligt 86 § TF vid prövning av besvär inte bestämma taxering till högre men väl till lägre belopp än part har yrkat. Denna paragraf bör ersättas av 29 § förvaltningsprocesslagen där det som huvudregel föreskrivs att rättens avgörande inte får gå utöver vad som har yrkats i målet. Avsteg från denna regel får bara förekomma i enskild parts intresse. Om det föreligger särskilda skäl, får rätten således även utan yrkande besluta till det bättre för enskild, när det kan ske utan men för motstående enskilt intresse. Jag vill framhålla att regeln i 29 § givetvis inte innebär att part vid talan hos skatterätt är bunden vid sina yrkanden i deklARATIONEN. Till frågan om ramen för domstolsprövningen har jag anledning återkomma.

Bestämmelser om prövningsnämnds protokoll finns i 83 och 90 §§ TF. Förvaltningsprocesslagen innehåller i 17 § vissa grundläggande föreskrifter om protokoll, och det har förutsatts att dessa skall byggas på i administrativ ordning. Förvaltningsprocesslagen innehåller inte någon motsvarighet till bestämmelsen i 83 § TF att prövningsnämnden, om den skattskyldige gör framställning därom, skall förordna att uppteckning av uppgifter som vid förhandling lämnas angående dennes förhållanden inte får vara tillgänglig för någon i vidare mån än som gäller i fråga om självdeklARATION. Att en sådan bestämmelse inte torde behövas beträffande protokoll hos skatterätt har närmare utvecklats av föredragande departementschefen i motiveringen till 17 § förvaltningsprocesslagen.

Genomgången av bestämmelserna i TF om prövningsnämndernas

verksamhet visar att dessa kan utgå och att de inte behöver ersättas av särskilda förfaranderegler i TF för skatterätternas vidkommande. I den mån särskilda föreskrifter om förfarandet hos skatterätt behövs utöver de allmänna reglerna i förvaltningsprocesslagen, bör de meddelas i administrativ ordning. Jag förordar således att 77—94 §§ TF utgår liksom rubriken före 77 §. Bestämmelsen i 93 § föreslås, som jag tidigare sagt, bli införd som ny 59 a § med oförändrat innehåll.

95 §

Enligt gällande lydelse reglerar paragrafen i första stycket den rätt att anföra besvär över prövningsnämnds beslut som tillkommer taxeringsintendent, skattskyldig samt kommun. I den föreslagna förvaltningsprocesslagen (prop. 1971: 30) skulle motsvarigheten vara att finna i 33 §, av vilken framgår att talan mot skatterätts beslut föres hos kammarrätt genom besvär. Sådan talan får föras av den som beslutet angår, om det gått honom emot.

Enligt min mening kan de föreslagna bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen väl ersätta vad som nu regleras i 95 § första stycket TF. Uttrycket "den som beslutet angår" kan för skatteprocessens vidkommande i princip inte åsyfta annan än den skattskyldige, taxeringsintendenten samt den kommun som har intresse av kommunal skatt. Några missförstånd på den punkten behöver därför knappast befaras.

De olika besvärssituationer som 95 § första stycket TF anger är tämligen självklara och täcks enligt min mening av den förutsättning som uppställts i 33 § av den föreslagna förvaltningsprocesslagen för rätten att anföra besvär, nämligen att beslutet gått den som beslutet angår emot. I ett avseende är dock den angivna förutsättningen inte helt förenlig med besvärsrätten enligt 95 § TF. Jag syftar här på den rätt att anföra besvär till den skattskyldiges förmån som enligt paragrafens sista stycke tillkommer taxeringsintendent utan hinder av vad som i övrigt stadgas i paragrafen. Med hänsyn till den dubbla roll som taxeringsintendenten spelar genom att han kan företräda både det allmännas och den skattskyldiges intressen kan det ifrågasättas när beslut av skatterätt eller kammarrätt skall anses ha gått honom emot. Särskilt ställer det sig svårt att utan vidare anse att ett beslut till den skattskyldiges nackdel också gått emot taxeringsintendenten, som på grund av sin tjänst i första hand har att bevaka det allmännas intressen. Därför behövs enligt min mening allttjämt en motsvarighet till bestämmelsen i 95 § sista stycket TF av innebörd att taxeringsintendenten utan hinder av den föreslagna bestämmelsen i 33 § förvaltningsprocesslagen äger samma behörighet att anföra besvär till skattskyldigs förmån, som tillkommer denne. Jag har tidigare vid behandlingen av bestämmelserna i 74 § TF föreslagit att frågan om taxeringsintendentens talerätt i förevarande avseende

bör regleras i 106 § TF, och jag återkommer därför senare till denna fråga.

Andra stycket av 95 § TF anger gränserna för talerätten vid besvär till kammarrätten över beslut som prövningsnämnden meddelat som andra instans. Bestämmelsen ger uttryck åt den s. k. instansordningsprincipen, som innebär att yrkandena i besvärsinstansen i princip inte får gå utöver de yrkanden som parten framställt i lägre instans. I enlighet härmed föreskriver bestämmelsen i fråga att besvären endast får innefatta fullföljande helt eller delvis av yrkande som klaganden framställt hos prövningsnämnden. Har denna ändrat taxeringsnämnds beslut utan att yrkande därom framställts av klaganden får besvären till kammarrätten inte innefatta längre gående yrkande än taxeringens bestämmande i enlighet med taxeringsnämndens beslut.

Den i prop. 1971: 30 föreslagna förvaltningsprocesslagen ger uttryck åt den nämnda instansordningsprincipen genom en allmän regel i 29 §, enligt vilken rättens avgörande ej får gå utöver vad som yrkats i målet. Enligt föredragande departementschefens uttalanden i propositionen innebär regeln att besvärsinstansen är bunden inte bara av de yrkanden som har framställts där utan även av yrkandena i underliggande instanser.

Så långt skiljer sig alltså ramen för yrkandena och för rättens prövning enligt den föreslagna förvaltningsprocesslagen inte från vad som nu gäller för taxeringsprocessen enligt TF:s bestämmelser.

Utöver den allmänna regeln föreslås emellertid i den nämnda 29 § förvaltningsprocesslagen ett tillägg, varigenom rätten skulle ges möjlighet att i vissa fall gå utanför parternas yrkanden. Enligt detta tillägg skulle nämligen rätten, om det föreligger särskilda skäl, kunna även utan yrkande få besluta till det bättre för enskild, när det kan ske utan men för motstående enskilt intresse. Någon bestämmelse av motsvarande slag finns inte i TF såvitt angår processen i kammarrätten och regeringsrätten. Då den föreslagna regeln är avsedd att kunna tillämpas av de dömande instanserna även i skatteprocessen kan det vara lämpligt att i korthet beröra vad föredragande departementschefen anfört härom i prop. 1971: 30.

Denne erinrar där bl. a. om de garantier för den enskildes rättssäkerhet som förvaltningsdomstolsprocessen är avsedd att ge och om att införandet av förvaltningsprocesslagen inte bör försämra den enskildes möjligheter att få sin rätt tillvaratagen. Som huvudregel bör gälla att förvaltningsdomstols avgörande inte får gå utöver vad som yrkats i målet. Med framhållande av att avsteg från den regeln bör kunna förekomma bara i enskild parts intresse anför departementschefen att det alltså inte bör komma i fråga att domstolen på eget initiativ gör ändring till nackdel för enskild part (*reformatio in pejus*). Däremot talar, enligt vad som framgår av departementschefens uttalanden, den nyssnämnda synpunk-

ten att förvaltningsdomstolens uppgift är att vara en garanti för den enskildes rättsskydd tvärtom för att öppna viss möjlighet för domstolen att utan yrkande göra ändring till fördel för enskild part (*reformatio in melius*). Departementschefen understryker bl. a. att förekomsten av möjligheten till *reformatio in melius* naturligtvis inte får uppfattas som ett åliggande för rätten att *ex officio* överpröva målet i alla delar. Rätten skall t. ex. i taxeringsmål inte behöva förvissa sig om att någon felräkning inte har skett till den skattskyldiges nackdel. Endast uppenbara eller uppenbarade fel bör normalt rättas med stöd av regeln om *reformatio in melius*. Över huvud taget bör *reformatio in melius* ses som en extraordinär åtgärd som bara motiveras av särskilda skäl och som givetvis inte kan komma i fråga om den skulle gå ut över motstående enskilda intressen. Det kan antas att möjligheten får störst betydelse i skattemål. Enligt departementschefen innebär det förhållandet att rätten utan yrkande kan besluta till det bättre för enskild part självfallt också att rätten — under samma förutsättningar — blir befogad att besluta i överensstämmelse med ett yrkande som går utöver det till vilket den lägre instansen har haft att ta ställning. Vidare bör rättens möjlighet att besluta till det bättre inte vara beroende av att enskild part står som yrkande part i målet. Även i mål, som har kommit under rättens prövning på talan av allmän part, bör rätten kunna besluta till det bättre för den enskilde i förhållande till vad som gäller enligt det överklagade beslutet. Departementschefen framhåller att det får antas att det framför allt blir länsrätter och skatterätter som får anledning att utnyttja en möjlighet till *reformatio in melius*. Även hos kammarrätt torde det någon gång finnas behov av att tillämpa en sådan regel, bl. a. med tanke på att kammarrätten i ett flertal typer av mål är första domstolsinstans. För regeringsrättens del är naturligtvis behovet härav ringa med hänsyn till domstolens ställning som prejudikatinstans. Departementschefen vill emellertid inte hålla för uteslutet att det i något enstaka fall kan framstå som rimligt att även den högsta instansen har en möjlighet till *reformatio in melius*.

För egen del vill jag i detta sammanhang framhålla att mot en på angivna sätt utvidgad ram för skattedomstolarnas prövningsrätt talar i viss mån den rätt att anföra besvär i extraordinär ordning som finns enligt bestämmelserna i 99 och 100 §§ TF. Dessa bestämmelser ger skattskyldig möjlighet att även efter den ordinarie besvärstidens utgång föra talan angående vissa väsentliga fel som kommit att vidlåda hans taxeringar, däri inbegripet sådant som att taxeringen blivit oriktig på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Emellertid kan man enligt min mening tänka sig fall då den skattskyldige själv inte upptäckt att hans taxering blivit för hög t. ex. genom felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Vidare kan andra felaktigheter tänkas förekomma som inte direkt kan hänföras till nu nämnda slag av

förbiseenden och som inte heller utan vidare kan placeras in bland de övriga grunder för anförande av extraordinära besvär som anges i 100 § TF. Jag delar därför den uppfattning som föredragande departementschefen uttalat i prop. 1971: 30 om behovet av en viss möjlighet för skattedomstolarna att även utan yrkande kunna ändra till skattskyldigs förmån. Jag vill dock understryka att möjligheten endast får utnyttjas när särskilda skäl föreligger. Vad som skall anses utgöra särskilda skäl kan inte anges generellt. Det får ankomma på skattedomstolarna att avgöra detta med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet.

Den nu berörda möjligheten att verkställa vissa rättelser kommer alltså, om yrkandena i prop. 1971: 30 bifalles, att bestämmas av förvaltningsprocesslagen medan de skattskyldigas möjligheter att själva yrka rättelse i extraordinär väg liksom hittills kommer att vara reglerade i TF.

I prop. 1971: 30 behandlar föredragande departementschefen i nära anslutning till den nu berörda frågan om domstolarnas prövning inom ramen för yrkandena i målet en annan fråga av intresse i detta sammanhang. Det gäller frågan huruvida domstolen bör vara bunden även av de grunder som parterna har åberopat i målet. Hit hör även spørsmålet om det skall vara tillåtet för part att ändra sin talan genom att åberopa annan grund.

Inom skatteprocessen torde sedan gammalt gälla att, i avsaknad av uttryckligt förbud mot att under pågående process ändra grunden för sin talan, parterna endast varit bundna av de beloppsmässiga yrkandena på så sätt att de ansetts inte kunna i högre instans yrka större nedsättning eller höjning av taxeringarna än vad de yrkat i den lägre instansen.

I prop. 1971: 30 har i den föreslagna förvaltningsprocesslagen inte tagits med några regler härom utöver en regel i 37 § om principiellt förbud att i mål hos regeringsrätten, för vilka prövningstillstånd behövs, åberopa nya omständigheter. Departementschefen framhåller härvid bl. a. att hithörande frågor inte kan lösas generellt för alla typer av mål i förvaltningsdomstol utan att man i stället får tänka sig en reglering område för område. Härför behövs dock enligt departementschefen närmare utredning och han förklarar sig därför avstå från att i detta sammanhang föreslå några regler i ämnet.

Det berörda problemet är otvivelaktigt av principiell betydelse även för skatteprocessen. Då frågan bör lösas i ett större sammanhang stannar även jag för att inte nu föreslå några ändrade regler i detta avseende.

Jag vill ytterligare endast framhålla, att den omständigheten att en part — såsom nu stundom sker — anför nya grunder för sin talan i skattemål givetvis inte i och för sig innefattar sådana synnerliga skäl

som enligt 36 § förvaltningsprocesslagen kan förankra förklaringsställ-
stånd.

Med hänsyn till vad jag här anfört beträffande rätten att anföra be-
svär över skatterätts beslut enligt de nya regler som föreslås bli intagna
i förvaltningsprocesslagen föreslår jag att 95 § utgår.

96 §

Enligt paragrafens första stycke gäller att besvär till kammarrätten
skall inges eller insändas till kansliet hos den förklaringsnämnd som
meddelat det överklagade beslutet. Det tilläggs emellertid att den om-
ständigheten att besvären ingetts eller insänts direkt till kammarrätten
inte får utgöra hinder för målets förklarings. Kammarrätten har att i så-
dant fall omedelbart översända handlingarna till förklaringsnämndens
kansli.

Frågan om till vilken myndighet besvärshandlingar skall inges är en
av de frågor som tagits upp till behandling i prop. 1971: 30. Föredra-
gande departementschefen har för både förklaringslagens och förvalt-
ningsprocesslagens vidkommande intagit ståndpunkten att besvärshand-
lingarna i princip bör inges till besvärinstansen och inte till besluts-
instansen. I överensstämmelse härmed föreslås en bestämmelse i 7 §
förklaringsprocesslagen, enligt vilken besvärshandling tillställs den
domstol som har att pröva besvären. Härtill fogas en föreskrift av inne-
håll att, om besvärshandling före besvärstidens utgång har kommit in till
den domstol eller förklaringsmyndighet som har meddelat det överkla-
gade beslutet, besvären ändå skall tas upp till förklarings.

Den nuvarande ordningen för ingivande av besvär till kammarrätten
skiljer sig alltså från vad som föreslås gälla för förklaringsprocessen.
Skäl kan givetvis anföras mot att man på denna punkt går ifrån ett
inarbetat system som fått sin reglering i taxeringsförordningen och som
de skattskyldiga och myndigheterna vant sig vid. Till dessa skäl hör
inte minst de praktiska synpunkter som kan anläggas i detta samman-
hang. Här kan nämnas sådant som att besvärsskriften regelmässigt skall
kompletteras med de deklARATIONER och övriga handlingar som varit till-
gängliga för beslutsinstansen, dvs. förklaringsnämnden. Vidare skall yt-
rande infordras från klagandens motpart. Allt detta är omständigheter
som i och för sig kan tala för att man bibehåller den nuvarande ord-
ningen beträffande kammarrättsbesvären.

Emellertid ger taxeringsprocessen sådan den utformats i TF inte ut-
tryck åt en enhetlig princip när det gäller besvärshandlingars ingivande.
Regeln om deras ingivande till beslutsinstansen gäller endast beträffande
besvär till kammarrätten. I fråga om besvär över taxeringsnämnds be-
slut gäller att de skall inges till kansliet hos den förklaringsnämnd som
har att pröva besvären. I fråga om talan mot kammarrättens utslag gäl-

ler att den skall föras hos Kungl. Maj: genom besvär som skall vara inkomna till finansdepartementet. Den för förvaltningsprocesslagen föreslagna principen att besvär skall inges till besvärinstansen tillämpas alltså redan beträffande besvär till prövningsnämnd. Detsamma kan sägas gälla också beträffande skattebesvär som skall prövas av regeringsrätten, även om besvärshandlingarna inte inges direkt till domstolen.

Då alltså taxeringsprocessen i vissa delar redan följer den princip som man avser att stanna för i förvaltningsprocesslagen och det är angeläget att så långt möjligt få ett för hela förvaltningsområdet enhetligt förfarande kan jag förorda att man också beträffande kammarrättsbesvär tillämpar regeln om besvärshandlingarnas ingivande till besvärinstansen. Härigenom skulle kammarrättens möjlighet att på ett tidigare stadium i kammarrättsprocessen utöva en processledande verksamhet förbättras avsevärt. Vidare bortfaller bestyret med de i 97 § angivna besvärsförteckningarna.

Genom den förut nämnda regel som föreslagits i 7 § förvaltningsprocesslagen om besvärinstansens rätt och skyldighet att pröva besvär som inom föreskriven tid inkommit till beslutsinstansen, dvs. i detta fall skatterätten, tillgodoses intresset av att en klagande inte förlorar sin besvärsrätt enbart på grund av att han inkommit med besvärshandlingen till fel instans.

I enlighet med det anförda bör alltså enligt min mening nuvarande bestämmelser i 96 § första stycket TF kunna utgå.

Som framgår av föredragande departementschefens uttalanden i prop. 1971: 30 kommer det att stå myndigheterna fritt att närmare utforma de praktiska rutinerna vid besvärssärendenas beredning, förutsatt att inte uttryckliga föreskrifter i ämnet meddelas i särskild författning. Till de frågor som behöver närmare regleras hör sådant som till vilken kammarrätt besvärshandlingar skall insändas, särskilt i sådana fall då kompetensfrågan kan vara oklar som exempelvis i mellankommunala mål. En omläggning av besvärsförfarandet på så sätt att besvär över skatterätts beslut i princip skall inges till kammarrätt kan tänkas aktualisera även andra organisatoriska frågor.

I andra stycket av 96 § TF anges de besvärstider som f. n. gäller vid anförande av besvär till kammarrätten. Härom föreskrivs således att besvär anförda av skattskyldig skall vara inkomna inom två månader från det han erhållit del av det överklagade beslutet. Beträffande besvär som anföras av taxeringsintendent eller kommun räknas motsvarande tid av två månader från den dag då prövningsnämndens protokoll justerades.

Den besvärstid som enligt prop. 1971: 30 föreslås i 7 § förvaltningsprocesslagen är betydligt kortare än nyssnämnda tvåmånaderstid. En-

ligt förslaget skall nämligen för besvär till såväl kammarrätt som regeringsrätt generellt gälla en besvärstid av tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Samma besvärstid gäller redan enligt lagen om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut (1954: 355) och föreslås enligt prop. 1971: 30 gälla enligt förvaltningslagen.

Intresset av enhetlighet i förvaltningsprocessen genom regler som är gemensamma för olika delar av förvaltningsområdet talar starkt för att den föreslagna treveckorstiden också bör gälla som besvärstid för besvär till kammarrätt och regeringsrätt.

Den besvärstid av två månader som nu gäller, har motiverats av hänsyn både till de skattskyldiga och till dessas motparter, dvs. taxeringsintendenter och kommuner. I fråga om de skattskyldiga har åberopats bl. a. deras behov av erforderlig tid för att kunna få hjälp med besvärsskriftens upprättande och i fråga om taxeringsintendent har erinrats om svårigheterna att på kort tid ta ställning till det stora antal frågor om fullföljd som samtidigt kan vara aktuella (se prop. 1943: 345 s. 137—141 och 1956: 150 s. 312 samt SOU 1955: 51 s. 199).

Även om intresset av enhetliga regler för förvaltningsprocessen talar för en förkortning av besvärstiden för talan i överinstanserna, kan man emellertid enligt min mening inte genomföra en sådan betydande förkortning av besvärstiden utan att närmare undersöka vilka praktiska konsekvenser den skulle få. Man kan nämligen enligt min mening inte helt bortse från de tidigare åberopade skälen för den nuvarande tvåmånaderstiden. Dessa torde alltså äga viss giltighet.

Genom att, såsom jag förordat, för skatterätten slopa den tidsgräns, som nu finns i 89 § TF, enligt vilken mål rörande visst års taxering skall vara avgjorda senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, får man en bättre spridning i tiden av skatterätternas beslut. Emellertid måste man även i fortsättningen räkna med att ett stort antal beslut av skatterätt meddelas under sådan tid att de tillställs parterna strax före eller under semestern. Samma situation föreligger om beslut tillställs skattskyldig i samband med någon av de större helgerna under året. För många skattskyldiga skulle det under sådana omständigheter kunna bli mycket svårt att inom en så kort tidsfrist som tre veckor ta ställning till om och i vilket eller vilka avseenden han vill överklaga ett beslut som gått honom emot. Man får i detta sammanhang inte glömma att det är mycket vanligt att den skattskyldige inte själv i tillräcklig grad behärskar den problematik som det är fråga om i ett skattemål och att han alltså ofta behöver anlita sakkunnig hjälp. Att generellt hänvisa de skattskyldiga till möjligheten att före tidsfristens utgång inge formella besvär, som senare kan utvecklas, förefaller mig vara en principiellt sett mindre lämplig utväg. Man kan inte utan vidare räkna med

att alla de skattskyldiga som föredrar att själva föra sin talan i taxeringsmål utan hjälp är medvetna om denna möjlighet. Det torde inte vara uteslutet att en skattskyldig, när han — i vart fall under mera ogynnsamma omständigheter — måste ta ställning till frågan om ett överklagande inom en snäv tidsfrist, hellre avstår från ett sådant överklagande, trots att han i själva verket har goda skäl härför. Även om processuella tidsfrister i och för sig är nödvändiga får de enligt min mening givetvis inte göras så korta att de kan leda till rättsförluster för de enskilda.

Också för de skattskyldigas motparter, främst taxeringsintendenterna, kan det befaras att en så väsentlig förkortning av tiden för anförande av besvär till överinstanserna som det är fråga om skulle vålla vissa svårigheter. Även om dessa svårigheter delvis kan lösas med organisatoriska åtgärder kan man inte komma ifrån att det är ett stort antal beslut som taxeringsintendenterna årligen har att ta ställning till, huruvida de skall överklagas, låt vara att antalet kan variera i olika län. Ofta kommer många beslut, kanske flera hundra, på en gång eller med korta mellanrum. Sedan det konstaterats om beslutet gått taxeringsintendenten emot, skall han avgöra om och i vilken omfattning han har anledning överklaga beslutet. Denna bedömning kan inte utan vidare verkställas av underordnad personal.

Utvägen att anföra formella reservationsbesvär kan inte heller här generellt rekommenderas. Jag kan i detta sammanhang t. ex. erinra om att enligt vad som framgår av JO:s ämbetsberättelse för år 1967 JO funnit anledning till kritik mot den alltför betydande förekomsten av reservationsbesvär just från taxeringsintendenternas sida.

Även riksdagens bevillningsutskott har uppmärksammat frågan i anledning av motioner med yrkande om förkortning av taxeringsintendents besvärstid eller i vart fall förbud mot reservationsbesvär från denne. Utskottet underströk angelägenheten av att grunderna för dennes besvärstalan redovisades i besvärsskriften (BeU 1956: 56).

Enligt min mening föreligger således otvivelaktigt ett starkt intresse av att såväl de skattskyldiga som deras motparter, främst taxeringsintendenterna, är tillförsäkrade en inte alltför kort besvärstid.

Jag vill i detta sammanhang särskilt understryka att skattemålen i en helt annan omfattning än andra slags mål berör allmänheten och i särskilt stor utsträckning förs av den skattskyldige själv utan hjälp av annan.

Jag är därför som framgår av det anförda inte beredd att nu förorda en förkortning av den gällande tvåmånaderstiden för anförande av taxeringsbesvär i överinstanserna. Detta utesluter emellertid inte, vilket jag vill särskilt betona, att frågan om en sådan förkortning kan aktualiseras senare.

På grund av det anförda förordar jag således att den nuvarande bestämmelsen om besvärstiden i andra stycket 96 § TF bibehålls med den redaktionella jämkning som föranleds av att första stycket enligt mitt förslag bortfaller.

Om man i enlighet med vad jag förordat behåller den gällande tvåmånaderstiden för anförande av besvär till kammarrätten, synes man enligt min mening i princip inte heller behöva ändra på vad som i samma bestämmelse sägs angående utgångspunkten för besvärstidens beräkning.

I fråga om skattskyldig gäller att besvärstiden beräknas från det erhållit del av det överklagade beslutet. Jag utgår härvid från att den skattskyldige får underrättelse om skatterättens beslut genom delgivning enligt delgivningslagen (1970: 428), dvs. i normalfallet genom postförsändelse med mottagningsbevis. I fråga om taxeringsintendent eller kommun bör besvärstiden räknas från den dag, då skatterättens beslut meddelades. Med en så pass lång besvärstid som två månader kan det försvaras att beslutsdagen av enkelhetsskäl tas såsom utgångspunkt för tidsberäkningen för klagande av denna kategori.

Som jag förut antytt i samband med frågan om processen i taxeringsmål vid skatterätterna saknas anledning att när fråga är om processen i de högsta instanserna frångå den föreslagna officialprincipen. Det bör därför ankomma på kammarrätt, liksom regeringsrätten, att ex officio — och således oberoende av om motparten gjort invändning därom — pröva om besvären inkommit i rätt tid eller ej. Det bör givetvis kunna förutsättas att mottagningsbevis eller annan utredning, som utvisar när skattskyldig fått del av det överklagade beslutet, föreligger tillgängligt när frågan tas upp till behandling av domstolen.

97 §

Paragrafen innehåller f. n. föreskrifter om vissa expeditionella åtgärder som sammanhänger med den nuvarande ordningen att besvär till kammarrätten över prövningsnämnds beslut skall inges eller insändas till prövningsnämnds kansli. Om denna ordning frångås och besvärshandlingen i stället, såsom jag förordat, normalt skall insändas till kammarrätten, behövs inte längre dessa föreskrifter. Som jag tidigare förutskickat under 96 § kan man förutsätta att de praktiska rutinerna vid besvärshandlingens beredning kommer att kunna utformas av myndigheterna själva i den mån inte uttryckliga föreskrifter utfärdas i särskild författning. Att besvärshandling, som ingetts till skatterätt i stället för kammarrätt, omedelbart skall översändas till kammarrätten med bevis eller påteckning om dagen för ingivandet ligger i sakens natur och behövs enligt min mening inte uttryckligen utsägas i TF.

98 §

Paragrafen innehåller i första momentet en bestämmelse enligt vilken besvär över kammarrättens utslag skall vara inkomna till finansdepartementet inom två månader efter det klaganden erhållit del av kammarrättens utslag.

Vad jag förut anfört under 96 § angående besvärstidens längd gäller i princip även i fråga om besvär till den högsta instansen. Visserligen kan man av naturliga skäl räkna med att antalet mål som överklagas från kammarrätt till regeringsrätten — även vid en utökning av kammarrättsorganisationen — är mindre än det antal som överklagas från skatterätten till kammarrätt. En förkortning av besvärstiden för förande av talan hos regeringsrätten kan emellertid knappast förordas enbart av detta skäl. Jag föreslår därför att den nuvarande besvärstiden om två månader bibehålls. Då regeringsrätten avses skola få sitt eget kansli, förutsätts att besvärshandlingarna insändas direkt till regeringsrätten i stället för som nu till finansdepartementet.

Bestämmelserna i 98 § 2—6 mom. sammanhänger med de förutsättningar för erhållande av prövningstillstånd som f. n. uppställs för regeringsrättens prövning av taxeringsmål. I prop. 1971: 30 föreslås nya regler om prövningstillstånd vid fullföljd från kammarrätt till regeringsrätten. De föreslagna reglerna innebär att prövningstillstånd skall få meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att frågan prövas av regeringsrätten eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning. Detta gäller till skillnad från vad som hittills gällt enligt 98 § 4 mom. även för det fall att motpart anfört besvär. Jag hänvisar till vad föredragande departementschefen anfört här om i prop. 1971: 30. Om de sålunda föreslagna reglerna antas kan de nuvarande bestämmelserna i 98 § 2—6 mom. TF utgå, vilket jag alltså föreslår.

101 § 2 mom.

De ändringar som här förordas är av redaktionell natur. De hänger samman med omorganisationen av den högre förvaltningsrättskipningen. Beteckningen beslut används i förslaget till förvaltningsprocesslag beträffande alla avgöranden av förvaltningsdomstol.

102 §

Fastighetsprövningsnämnderna avslutade sitt arbete med 1970 års allmänna fastighetstaxering i slutet av år 1970. Det är inte bestämt vilket organ som kommer att pröva besvär över fastighetstaxeringsnämndernas beslut vid kommande allmänna fastighetstaxering. Frågan utreds f. n. av 1971 års fastighetstaxeringsutredning. Jag förordar emellertid att ordet fastighetsprövningsnämnd utmönstras ur denna paragraf, eftersom denna benämning torde komma att försvinna.

103 §

I paragrafen föreskrivs bl. a. att extraordinära besvär skall prövas av kammarrätten, om taxeringen är föremål för prövning av kammarrätten eller om den har avgjorts av prövningsnämnd genom lagakraftvunnet beslut. Efter prövningsnämndens ombildning till skatterätt bör gälla att kammarrätten skall pröva sådana mål, så snart taxeringen prövats av skatterätten. Det bör alltså inte förekomma att skatterätten, sedan den prövat taxeringen, på nytt tar upp mål rörande samma taxering, såvida det inte är fråga om självrättelse eller målet blivit återförvisat. Denna princip har också kommit till uttryck i 167 § 1 mom. och 195 § 3 mom. Bestämmelsen att kammarrätten skall pröva målet, om taxeringen är föremål för dess prövning, kan enligt min mening också utgå.

De ändringar som jag i övrigt förordar i 103 § är av redaktionell natur.

105 §

I denna paragraf förordas åtskilliga ändringar av redaktionell natur.

106 §

Bestämmelsen i denna paragraf syftar på det fall då ändring i inkomsttaxeringen påverkar förmögenhetstaxeringen till följd av den s. k. trettiogånge-regeln i 9 § förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt i den lydelse paragrafen hade före den 1 januari 1971. Efter som något sådant samband mellan inkomsttaxering och förmögenhetstaxering inte finns längre, kan bestämmelsen utgå.

Bestämmelser om att taxeringsintendent får föra talan rörande taxering till skattskyldigs förmån finns nu i 74 § sista stycket och i 95 § sista stycket. Som jag tidigare har anfört bör dessa regler ersättas av en gemensam bestämmelse. Jag förordar att en regel ges i denna paragraf av innehåll att taxeringsintendent inom den för honom gällande besvärstiden äger samma behörighet att anföra besvär till den skattskyldiges förmån som tillkommer denne. Bestämmelsen kommer att gälla talan i alla tre domstolsinstanserna, skatterätt, kammarrätt och regeringsrätt.

107 §

Hänvisningen i denna paragraf till fråga som avses i 106 § TF bör utgå med den av mig förordade ändringen i 106 §.

108 §

För anslutningsbesvär till regeringsrätten kommer reglerna om prövningstillstånd i 35 § förvaltningsprocesslagen att gälla.

110 §

Enligt 3 § lagen (1969: 780) med anledning av införande av enhetlig kommunbeteckning, m. m. skall föreskrift i lag eller annan författning om municipalsamhälle ej längre gälla. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1971. Ordet municipalsamhälle bör därför utmönstras ur 110 §.

112 §

I 3 § förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30) regleras hur ansöknings- eller besvärshandling från enskild skall vara beskaffad i formellt hänseende. Handlingen bör innehålla uppgift om namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Något ovillkorligt krav att handlingen skall innehålla alla dessa identifieringsuppgifter ställs alltså inte. Däremot skall den alltid vara egenhändigt undertecknad av den enskilde eller hans ombud. I 4 § lagförslaget finns föreskrifter om vad ansöknings- eller besvärshandling skall innehålla i materiellt hänseende. I handlingen skall anges vad som yrkas, de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet och det beslut mot vilket talan föres. Är handlingen så ofullständig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak, skall rätten enligt 5 § lagförslaget förelägga sökanden eller klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans talan annars inte tas upp till prövning.

I 112 § TF föreskrivs om besvärshandlings innehåll i formellt hänseende endast att skattskyldig skall lämna fullständig uppgift om sin postadress. Några bestämmelser om hur handlingen skall vara beskaffad i materiellt hänseende finns inte i denna paragraf. Klagande kan dock enligt paragrafen föreläggas att fullständiga sin besvärshandling i fråga om yrkande, grunderna för talan eller i annat hänseende. Om sådant föreläggande inte iakttas och besvärshandlingen är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning av målet, får besvären avvisas.

Besvärshandlingarna i skattemål är ofta så bristfälliga att det är svårt att identifiera den skattskyldige och att få klarhet i vad besvären avser. Det är därför angeläget att handlingarna innehåller de uppgifter som behövs i dessa hänseenden. I 3—5 §§ förslaget till förvaltningsprocesslag lämnas föreskrifter om besvärshandlings beskaffenhet. Dessa föreskrifter bör gälla också i taxeringsprocessen, och bestämmelsen i 112 § TF blir därmed överflödig.

Jag vill framhålla att reglerna om avvisning av besvär har samma innebörd i förslaget till förvaltningsprocesslag som i 112 § TF. I överensstämmelse med vad som nu gäller får således enligt 5 § lagförslaget talan inte avvisas förrän parten har fått tillfälle att avhjälpa brist i besvärshandling. I många skattemål torde det vara fullt klart vad besvären avser även om den skattskyldige saknar förmåga att mera klargörande precisera sina yrkanden. Jag förutsätter att i sådana fall taxeringsmyndigheter

och domstolar ser till att befogade ändringar i taxeringarna kommer till stånd, även om besvärshandlingen är bristfällig.

Med det anförda förordar jag att 112 § utgår.

116 §

Gällande bestämmelser. För att eftertaxering skall få ske måste enligt 115 § TF frågan i allmänhet ha prövats inom fem år efter det år då taxeringen rätteligen skulle ha skett. En specialregel gäller för det fall att den skattskyldige har avlidit. Eftertaxeringen, som då åsätts dödsboet, skall prövas inom två år efter utgången av det kalenderår då bouppteckningen ingivits för inregistrering. I prop. 1971: 10 med förslag till skattebrottslag m. m. föreslås förlängning i vissa fall av tid för eftertaxering, när skattskyldig har åtalats för skattebrott. Eftertaxeringsfrågan skall i sådant fall ha prövats före utgången av kalenderåret efter det då åtalet skett eller, om den skattskyldige har avlidit, inom sex månader från dödsfallet.

För eftertaxeringsfrågan är det alltså avgörande att den *prövas* före utgången av de angivna tidsfristerna. Däremot finns det ingen bestämmelse om när talan i sådana mål skall väckas.

Landskontorsutredningen. Utredningen framhåller att bristen på föreskrift om när talan i eftertaxeringsmål skall väckas ibland leder till att framställning om eftertaxering inkommer så sent att prövningsnämnden får otillräcklig tid att föranstalta om den skriftväxling mellan parterna som behövs. Vidare blir det ofta knappt tilltagen tid för prövningen av dessa mål. För att undvika dessa olägenheter föreslår utredningen att yrkande och grund för talan i eftertaxeringsmål skall anges senast den 31 oktober det sista år, då fråga om eftertaxering kan prövas. Bestämmelsen bör enligt utredningen inte ha karaktär av ordningsföreskrift utan vara av förpliktande natur.

Remissyttrandena. De av landskontorsutredningen föreslagna principerna beträffande tid för eftertaxeringsyrkanden accepteras allmänt av remissinstanserna.

Lantbrukets skattedelegation anser att den föreslagna sista dagen, då yrkande och grund för talan i eftertaxeringsmål skall anges, är väl avvägd. Den nuvarande ordningen betecknas ur de skattskyldigas synpunkt som synnerligen otillfredsställande, eftersom det inte sällan händer att den skattskyldige av tidsnöd saknar möjlighet att prestera motbevisning innan ärendet måste avgöras i prövningsnämnden.

I några remissyttranden förordas emellertid en annan lösning. För att undvika olägenheter med anledning av bestämmelsen att fråga om eftertaxering skall ha prövats inom fem år efter taxeringsåret, ifrågasätter sålunda *länsstyrelsen i Norrbottens län* om inte en naturligare lösning vore,

att låta rätten till prövning bli beroende på att yrkandet om eftertaxering delgivits inom fem år efter taxeringsårets utgång. En sådan bestämmelse överensstämmer bättre med andra liknande regler. Tidsskillnaden beträffande prövning i prövningsnämnden kan röra sig om högst några månader, betonas det.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län föreslår att det skall räcka med att fråga om eftertaxering är väckt hos prövningsnämnden före utgången av det femte året. En liknande mening har *länsstyrelsen i Örebro län*.

Departementschefen. I likhet med landskontorsutredningen anser jag att man bör bestämma en slutdag för framställning om eftertaxering. Ett par remissinstanser föreslår att det skall räcka med att frågan om eftertaxering har väckts eller delgetts motparten inom den tid som nu gäller beträffande prövning enligt 115 §. 1 och för sig finns det skäl som talar för en sådan lösning. Den skulle emellertid innebära att man utsträckte tiden för prövning av eftertaxeringsfråga, och jag är inte beredd att i detta sammanhang förordna en sådan tidsförskjutning. Enligt min mening bör man lösa frågan på i princip det sätt som utredningen föreslår. Eftersom tidsfristen för prövning av eftertaxeringsfråga enligt prop. 1971: 10 med förslag till skattebrottslag m. m. i visst fall utgår sex månader från dödsfall, kan dock inte slutdagen fixeras till en bestämd kalenderdag. Jag förordar i stället att framställning om eftertaxering skall ha kommit in till skatterätten två månader före utgången av den tid, inom vilken fråga om eftertaxering senast skall prövas. I framställningen skall yrkande och grund för talan anges. Reservationstalan kan således inte godtas. Om vad sålunda föreskrivs inte iakttas, kan framställningen alltså inte bifallas.

De ändringar som förordas i paragrafens andra stycke är av redaktionell natur.

116 i §

Jag har tidigare förordat att 98 § 2 mom. TF upphävs. Därav följer att också 116 i § första stycket TF enligt prop. 1971: 10 med förslag till skattebrottslag m. m., vilket stycke hänvisar till 98 § 2 mom., bör utgå.

I detta sammanhang vill jag också nämna de redaktionella ändringar som föreslås i 115, 116 a och 116 g §§ i deras lydelse enligt nämnda proposition. Ändringarna innebär bara att ordet "prövningsnämnden" byts ut mot "skatterätten".

117 §

Som jag tidigare har framhållit är det meningen att regeln om domstolsförhandlings offentlighet i princip också skall gälla skatterätt. På grund av föreskriften i 16 § förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30), enligt vilken domstol får förordna om handläggning inom

stängda dörrar, om det behövs med hänsyn till privatlivets helgd eller enskilda behöriga ekonomiska intresse, torde dock förhandlingar inom stängda dörrar bli det vanliga i taxeringsmål. Enligt nyssnämnda 16 § gäller i fråga om offentlighet och ordning vid muntlig förhandling 5 kap. 1—5 och 9 §§ rättegångsbalken i tillämpliga delar. I 5 kap. 4 § denna balk föreskrivs att rätten äger förordna, att vad som förekommit vid förhandling inom stängda dörrar icke får uppenbaras.

Bestämmelsen i 117 § tredje stycket TF föreskriver tystnadsplikt rörande vad som yttrats vid taxeringsnämnds sammanträde och icke offentligt sammanträde med prövningsnämnd. Någon specialregel om tystnadsplikt i fråga om vad som yttras vid sammanträde i skatterätt torde inte vara behövlig, utan det bör räcka med föreskriften i 16 § förvaltningsprocesslagen. Har skatterätt förordnat att muntlig förhandling i taxeringsmål skall hållas inom stängda dörrar, har rätten således att även ta ställning till frågan om tystnadsplikt. Vid bedömningen av denna fråga bör självfallet, liksom när rätten förordnar om avsteg från principen om domstolsförhandlingars offentlighet, behovet av skydd för privatlivets helgd och enskilda behöriga ekonomiska intresse beaktas.

Med det anförda förordar jag att reglerna om tystnadsplikt i 117 § tredje stycket begränsas till att gälla taxeringsnämnd.

118 §

Enligt prop. 1971: 10 med förslag till skattebrottslag m. m. skall denna paragraf upphöra att gälla den 31 december 1971. Övergångsvis bör vad som enligt paragrafen föreskrivs om förste taxeringsintendent gälla skattechef.

124 §

Uppgiften att utdöma taxeringsviten avses bli överförd från länsstyrelse till skatterätt. Jag får härvidlag hänvisa till vad föredragande departementschefen anför i prop. 1971: 14 (s. 57) med förslag till lag om skatterätt och länsrätt. Jag förordar alltså att ordet "länsstyrelsen" byts ut mot "skatterätten".

Paragrafens andra stycke föreskriver att vite inte får utdömas, om ändamålet med vitet har förfallit. Den regeln har en motsvarighet i 40 § andra stycket förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30). 124 § TF innehåller emellertid en speciell regel som inte återfinns i detta lagförslag, nämligen att ändamålet med vitet inte skall anses ha förfallit genom att föreläggandet har iakttagits först efter det att anmälan om vitets uttagande har kommit in. Denna regel infördes genom beslut vid 1961 års riksdag, och motivet var att komma till rätta med dem som tredskades med att fullgöra ett vitesföreläggande. Med åberopande av vad jag anförde i prop. 1961: 100 (s. 307 f) anser jag att denna specialregel alltså bör gälla på taxeringsområdet.

125 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om talan mot vitesbeslut. Motvarande bestämmelser finns i förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30). I 33 § lagförslaget regleras var och i 7 § när besvärshandling skall lämnas, och 10—12 samt 18 §§ innehåller regler om skriftväxling. Här angivna bestämmelser i förvaltningsprocesslagen gör andra—fjärde styckena av 125 § TF överflödiga, och jag förordar att de utgår.

129 §

I tredje momentet förevarande paragraf finns bestämmelser om ersättning till sakkunnig. Härmed avses sakkunnig som anlitas av taxeringsnämnd eller prövningsnämnd enligt 15 § TF eller av förste taxeringsintendent enligt 17 §. Som jag tidigare har framhållit i anslutning till 15 § blir det också möjligt för taxeringsmyndigheterna att anlita tolk. Förevarande moment bör därför kompletteras med bestämmelse om ersättning till tolk. Skatterätts möjlighet att anlita sakkunnig eller tolk regleras i förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30).

Allmänna ombudet för mellankommunala mål är fr. o. m. den 1 januari 1971 tjänsteman hos riksskatteverket. Ersättningar till dem han anlitar bör därför bestämmas av detta verk.

I tredje momentet föreskrivs också att ersättningarna skall bestämmas med iakttagande av de föreskrifter om disposition av medel som Kungl. Maj:t kan meddela. Denna bestämmelse torde böra utgå såsom överflödig.

Enligt åttonde momentet åtnjuter ledamot i prövningsnämnd ersättning enligt grunder som fastställs av Kungl. Maj:t. I de skatterätter som skall ersätta prövningsnämnderna kommer ledmännen att kallas nämndemän. Nämndemännen i länskatteätterna liksom i länsrätterna skall utses av landstingen, medan nämndemännen i den mellankommunala skatterätten skall förordnas av Kungl. Maj:t. TF bör inte innehålla bestämmelser om ersättning till nämndemännen, utan regler här om bör meddelas i annan ordning. Jag förordar därför att åttonde momentet upphör att gälla.

De ändringar som förordas i första och femte momenten är av redaktionell natur.

159—163 §§

Som jag inledningsvis har anfört finns det vissa återstående frågor inom fastighetstaxeringens område som är föremål för översyn av 1971 års fastighetstaxeringsutredning. Denna översyn kan eventuellt leda till att fastighetstaxeringsreglerna bryts ut ur TF. Under alla omständigheter torde översynen resultera i omfattande redaktionella ändringar. Med några undantag saknar TF:s regler om allmän fastighetstaxering

aktualitet under tiden fram till nästa allmänna fastighetstaxering, som författningsevenligt skall äga rum år 1975. Det saknas sålunda anledning att nu göra redaktionella ändringar i paragrafer som med sannolikhet kommer att omarbetas före denna fastighetstaxering och som inte blir tillämpliga dessförinnan. Jag kommer därför inte att föreslå ändringar i de avsnitt om allmän fastighetstaxering som avser taxeringsorganisationen, skyldighet att avlämna allmän fastighetsdeklaration m. m., förberedande åtgärder, fastighetstaxeringsnämndernas verksamhet och besvär över fastighetsnämnds beslut. Dessa avsnitt omfattar 131—158 §§.

Bestämmelserna i 160 och 162 §§ om fastighetsprövningsnämndernas verksamhet har sin motsvarighet i 77 och 79 §§, vilka paragrafer förordats skola utgå. I 161 § hänvisas till en rad andra bestämmelser om prövningsnämndernas verksamhet som också bör upphävas enligt vad jag tidigare har föreslagit.

Enligt 163 § andra stycket skall prövningsnämnden, sedan fastighetsprövningsnämnden avslutat sitt arbete den 15 december under taxeringsåret, vidta åtgärder enligt 91 § TF, dvs. besluta om rättelse i beslut av fastighetsprövningsnämnden som blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Jag har tidigare förordat att 91 § TF skall upphöra att gälla, eftersom bestämmelser om s. k. självrättelse finns i 32 § förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30). Sistnämnda paragraf gäller dock endast självrättelse i egentlig mening, dvs. rättelse av fel som domstolen själv har gjort. Bestämmelsen i 163 § TF ger däremot en annan myndighet än den som har beslutat befogenhet att göra rättelse i här avsett fall. En regel med motsvarande innehåll bör alltså finnas. Jag förordar därför en bestämmelse av innebörd att länsskatterätten får rätta beslut av fastighetsprövningsnämnd som till följd av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbiseende innehåller uppenbar oriktighet. Vidare bör gälla att part skall få tillfälle att yttra sig innan rättelse sker, om det inte är obehövligt. Bestämmelsen, som utformats med 32 § förslaget till förvaltningsprocesslag som förebild, bör lämpligen införas i 159 §, vilken paragraf i sin tidigare lydelse har upphävts genom beslut av 1968 års riksdag.

I överensstämmelse med vad jag här har anfört bör också 160—163 §§ upphöra att gälla och rubriken närmast före 160 § utgå.

164—166 §§

I TF:s tredje avdelning under avsnitt VII ges under 164—166 §§ regler om besvär över fastighetsprövningsnämnds beslut och kammarrättens utslag rörande allmän fastighetstaxering.

Som framgår av vad jag nyss har anfört bör de bestämmelser i TF som nu finns angående fastighetstaxering inte ändras i större utsträckning än vad som kan anses nödvändigt i detta sammanhang. De änd-

ringar jag föreslår i 164—166 §§ får därför i första hand ses som en följd av de ändringar jag föreslår i 95—98 §§.

Till att börja med föreslås en mindre omredigering av rubriken till avsnittet. Vidare föreslås att ordet "kammarrätten" på de flesta ställen där det förekommer i 164—165 §§ ändras till "kammarrätt". Dessutom bör i 164 § 4 mom. första stycket hänvisningen till 97 § utgå. Vidare bör i samma moment andra och tredje styckena utgå.

I 165 § 2 mom. ges föreskrifter om de särskilda sakkunniga som efter förordnande av Kungl. Maj:t skall kunna kallas till tjänstgöring såsom ledamöter i kammarrätten vid handläggning av fastighetstaxeringsmål. Möjligheten att tilkalla sådana ledamöter efter den nya kammarrättsorganisationens genomförande bör enligt min mening stå båda kammarrätterna till buds i den utsträckning som gällt för den hittillsvarande kammarrätten. Jag föreslår därför att 165 § 2 mom. kompletteras i enlighet härmed.

Bestämmelserna i 166 § reglerar rätten att överklaga kammarrättsens utslag i mål angående allmän fastighetstaxering. Av paragrafens första stycke framgår att mål som rör uppskattning av fastighets taxeringsvärde f. n. stannar i kammarrätten såsom sista instans och alltså inte får överklagas till regeringsrätten. Däremot föreligger rätt att anföra besvär i fråga om vissa rättsfrågor, t. ex. om fastighet är skattepliktig eller ej eller om egendom över huvud taget bör taxeras såsom fastighet.

De nya regler om prövningstillstånd såsom förutsättning för regeringsrättens prövning av besvär över kammarrätts beslut i förvaltningsmål som föreslås i prop 1971: 30 bör enligt min mening gälla även i fråga om fastighetstaxeringsmål. Jag hänvisar till vad föredragande departementschefen anfört i prop. 1971: 30 angående omorganisation av förvaltningsrättskipningen m. m. I enlighet med den uppfattning som kommit till uttryck i nämnda sammanhang beträffande rätten att anföra besvär i högsta instans föreslår jag att de nuvarande bestämmelserna i 166 § ersätts med en hänvisning till de av mig föreslagna bestämmelserna i 98 §.

167 §

I 1 mom. andra stycket ges föreskrifter om vem som skall pröva besvär i särskild ordning. F. n. gäller att sådana besvär i första hand skall prövas av fastighetsprövningsnämnden eller, om dess arbete har avslutats, av prövningsnämnden i länet. Eftersom fastighetsprövningsnämndens arbete med 1970 års allmänna fastighetstaxering har avslutats, blir det efter prövningsnämndens ombildning till skatterätt denna domstol som skall pröva dessa besvär.

Som jag har framhållit i anslutning till 166 § bör kammarrätten inte i fortsättningen vara sista instans i flertalet mål rörande fastighetstaxe-

ring utan de allmänna fullföljdsreglerna bör gälla. Detta bör också medföra att, om kammarrätten har avgjort ett mål om fastighetstaxering, extraordinära besvär rörande samma taxering bör prövas av regeringsrätten.

Jag förordar ändringar i 167 § första momentet i överensstämmelse med vad jag nu har anfört. Övriga ändringsförslag är av redaktionell natur.

173 §

Den förordade ändringen i 173 § 1 mom. är föranledd av mitt förslag att 129 § 8 mom. skall upphöra att gälla.

175 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövningsdistrikt och om prövningsnämnds åligganden med avseende på särskild fastighetstaxering. Som jag har framhållit i anslutning till 17 § bör begreppet prövningsdistrikt inte finnas kvar. Några allmänna regler om skatterätts åligganden erfordras inte heller i TF. Regler om talan mot taxeringsnämnds beslut finns i 191 §. Jag förordar därför att 175 § upphör att gälla.

176 §

Jag förordar att paragrafen får samma lydelse som 15 § och hänvisar till min motivering till de föreslagna ändringarna i denna paragraf.

181 §

På skäl som har anförts i anslutning till 51 och 53 §§ anser jag att skatterätterna icke bör ha här avsedd anmaningsrätt. Jag förordar härav betingad ändring.

192 §

Första momentet av denna paragraf innehåller en hänvisning till 160—162 §§, vilka förordats skola utgå. Andra momentet motsvarar 89 §, som enligt vad jag tidigare har anfört också bör utgå. I överensstämmelse härmed bör 192 § upphöra att gälla och rubriken före paragrafen utgå.

193 och 194 §§

De ändringar som jag förordar i rubriken före 193 § och i paragrafernas text följer av vad jag tidigare har anfört i anslutning till 164—166 §§.

195 §

Beträffande de ändringar som jag förordar i denna paragraf får jag hänvisa till vad jag har anfört i anslutning till 167 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I prop. 1970: 103 beräknades att länsstyrelserreformen och därmed också inrättandet av skatterätterna skulle komma till stånd den 1 juli 1971. I överensstämmelse härmed föreslogs i prop. 1971: 14 att lagen om skatterätt och länsrätt skulle träda i kraft nämnda dag. Med ändring härav har riksdagen beslutat att lagen skall träda i kraft den dag Konungen bestämmer (CU 1971: 9, rskr 51).

Som framgår av prop. 1971: 30 föreslås förvaltningslagen träda i kraft den 1 januari 1972 och förvaltningsprocesslagen den 1 juli 1971 beträffande skatterätt och länsrätt och i övrigt den 1 januari 1972. Det får förutsättas att förvaltningsprocesslagens ikraftträdanderegler under riksdagsbehandlingen anpassas till dem som skall gälla beträffande lagen om skatterätt och länsrätt.

Man får alltjämt utgå från att länsstyrelserreformen blir genomförd tidigare än reformen av regeringsrätten och kammarrätten. Eftersom länsstyrelsernas omorganisation och prövningsnämndernas ombildning till skatterätter föranleder flertalet av de ändringar i TF som jag har förordat, bör lagen om ändring i TF träda i kraft den dag Konungen bestämmer. Bestämmelsen i 89 § att prövningsnämnderna i princip skall ha avgjort målen senast den 30 juni året efter taxeringsåret förordas bli upphävd redan dagen efter den då lagen utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Anledningen till detta förslag är att prövningsnämndernas arbete till följd av den allmänna fastighets-taxeringen och strejken vid länsstyrelserna försenats så att det knappast blir möjligt att avgöra målen inom den angivna tiden.

I samband med lagens ikraftträdande behövs särskilda övergångsbestämmelser av teknisk natur. Kungl. Maj:t bör bemyndigas meddela sådana.

Förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt

Utöver de ändringar som motiveras av förslaget till förvaltningslag och förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30) förordar jag i det följande vissa justeringar i huvudsak i förtydligande syfte.

22 §

Gällande bestämmelser. Redovisning av mervärdeskatt sker i deklara-tioner, som skall lämnas till länsstyrelsen senast den 5 i andra månaden efter utgången av den redovisningsperiod som deklarationen avser. Deklarationen skall avfattas på blankett som har formen av ett hålkort och utgör en kombination av postgiroinbetalningskort och deklaration. Enligt 42 § skall skatten betalas genom insättning på särskilt postgiro-konto. Skatten förfaller till betalning den dag då deklaration senast skall lämnas enligt 22 § tredje stycket. Inbetalning av skatt anses ha

skett den dag inbetalningskort eller försändelse som innehåller gireringskort inkommit till postanstalt. I praktiken innebär dessa bestämmelser att deklaraionsblankett, som används vid inbetalning av skatt på postanstalt den dag skatten förfaller till betalning kan inkomma till länsstyrelsen först en eller två dagar efter inbetalningen. Skall skattskyldig ej betala skatt för viss redovisningsperiod lämnas deklaraionen direkt till länsstyrelsen.

Departementschefen. Den föreslagna utformningen av 7 § förvaltningslagen passar väl på de fall då skattskyldig lämnar deklaraion direkt till länsstyrelsen. Däremot kommer deklaraion som används vid inbetalning av skatt i stadgad ordning att komma in till länsstyrelsen i vart fall en dag efter inbetalningen. Detta kan leda till att förseningsavgift enligt 64 b § mervärdeskatteförordningen påförs den skattskyldige. För att undvika denna konsekvens bör 22 § tredje stycket kompletteras med en bestämmelse som innebär, att vid inbetalning av skatt i behörig ordning, dvs. med användande av den särskilda blanketten, deklaraionen anses ha lämnats till länsstyrelsen vid den tidpunkt då betalningen anses ha skett. I övrigt bör gälla att deklaraion anses ha kommit in till länsstyrelsen enligt reglerna i 7 § förvaltningslagen.

34 §

I 74 § finns en hänvisning till 54 och 55 §§ TF i fråga om delgivning av beslut. Det räcker enligt min mening, att här ange att beslut skall tillställas den skattskyldige.

I 17 § förvaltningslagen anges, att beslut varigenom myndighet avgör ärende, skall innehålla de skäl som bestämt utgången. Med hänsyn till att beslut enligt 34 § förordningen om mervärdeskatt är preliminära bör bestämmelsen om motivering av beslut kvarstå i 34 §.

Av tekniska skäl bör anges att beslut i förekommande fall skall innehålla uppgift om den skatt som skall avräknas.

36 §

Förvaltningslagen innehåller bestämmelser om att beslut skall tillställas den skattskyldige, att skälen för beslut skall anges och att besvärshänvisning skall meddelas. Motsvarande bestämmelser i denna paragraf kan därför utgå. I fråga om avräkning hänvisar jag till vad jag anfört vid 34 §.

39 §

Ändringen är av samma slag som angivits vid 36 §.

46 §

Ändringarna innebär endast att prövningsnämnd byts ut mot läns-skatte rätt och skattedomstol mot kammarrätt. Vidare bör kammarrättens avgörande kallas beslut i enlighet med vad som förordats i prop. 1971: 30.

50 §

Den skattskyldiges motpart i mål och ärenden som rör mervärde-skatt är det allmänna ombudet i varje län. Bestämmelser om dennes funktion lämnas i 50 §. Allmänt ombud skall föra det allmännas talan och får föra talan enligt 51 och 54 §§ även till skattskyldigs förmån. Enligt 51 § har skattskyldig rätt att föra talan mot slutligt beslut enligt 36 § första stycket eller mot beslut om efterbeskattning. Enligt 54 § gäller TF:s bestämmelser om besvär över prövningsnämndens beslut och kammarrättens utslag i tillämpliga delar även i mål eller ärenden som rör mervärdeskatt. Slutligen har allmänna ombudet möjlighet enligt bestämmelserna i 55 § att anföra besvär i särskild ordning i där angivna fall. Handläggningen av mål och ärenden som rör mervärdeskatt ankommer i första hand på länsstyrelsen. Det allmänna ombudet inträder i handläggningen först sedan slutligt beslut om fastställelse av skatt eller annat slutligt beslut meddelats av länsstyrelsen.

Utöver de ändringar i förtydligande syfte som jag i det följande förordar anser jag att bestämmelser om det allmänna ombudets kompetens bör lämnas i det kapitel som avser besvär. Jag förordar därför att andra meningen i 50 § första stycket utgår och att allmänna ombudets rätt att anföra besvär till skattskyldigs förmån regleras genom en hänvisning i 56 § till 106 § TF.

51 §

I paragrafen lämnas bestämmelser om den skattskyldiges rätt att anföra besvär hos prövningsnämnden.

Jag har i annat sammanhang (prop. 1968: 137 s. 36 f) framhållit att det allmänna ombudet bör inta samma ställning i skatteprocess hos prövningsnämnd eller skattedomstol som en taxeringsintendent. F. n. torde det allmänna ombudet inte på eget initiativ kunna överklaga ett slutligt beslut. Hans kompetens blir på så vis begränsad till att vara passiv motpart till den skattskyldige i andra instans. Endast om denna instans meddelar ett beslut som går honom emot kan han på eget initiativ föra målet till kammarrätten. Vissa skäl kan anföras för en sådan tillämpning. Jag anser dock att övervägande skäl talar för en annan tillämpning. Såväl enligt TF som enligt förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning gäller, att representanter för det allmänna kan föra talan mot beslut i första instans. När det gäller förfarandeförordningen är det ett allmänt ombud som för denna talan.

Så bör enligt min mening vara fallet även i fråga om mervärdeskatt. Jag förordar därför en ändring av 51 § första stycket i avsikt att eliminera den begränsning till den skattskyldige som nu ligger i utformningen av paragrafen.

52 §

I paragrafen anges att tiden för anförande av besvär över länsstyrelses slutliga beslut om fastställelse av skatt är två månader och att besvären skall ges in till länsstyrelsen. I fråga om besvärstiden får jag här endast hänvisa till vad i det följande anføres vid behandlingen av 54 §. Länsstyrelsen bör bytas ut mot länsrättsverket.

53 §

I paragrafen anges att Konungen förordnar om prövningsnämnds sammansättning i mål eller ärenden som rör mervärdeskatt och att 77—92 §§ TF skall gälla i tillämpliga delar.

Med hänsyn till de nya bestämmelserna om länsrättsverkets organisation förordar jag att 53 § första stycket utgår. Även andra stycket bör utgå eftersom jag förordat att de angivna bestämmelserna i TF skall upphöra att gälla.

54 §

I paragrafen anges att bestämmelserna i 95—97 §§ och 98 § 1 mom. TF om besvär över prövningsnämnds beslut och kammarrättens utslag i tillämpliga delar gäller i fråga om mål eller ärenden rörande mervärdeskatt.

Enligt mervärdeskatteförordningen gäller f. n. att talan skall föras inom två månader mot länsstyrelses slutliga beslut om fastställelse av skatt och mot prövningsnämnds beslut samt mot kammarrättens utslag. Enligt min uppfattning är det en avsevärd fördel ur tillämpningssynpunkt att besvärstiden i fråga om olika beslut enligt samma författning så långt möjligt är lika. Detta gör sig framför allt gällande när process förs i flera instanser. Jag anser därför att besvärstiden i fråga om nu avsedda beslut bör vara lika lång.

I fråga om besvär enligt TF över beslut av skatterätt eller kammarrätt har jag förordat att besvärstiden, som f. n. är två månader, inte anpassas till förvaltningsprocesslagens bestämmelser. De skäl jag åberopat härför kan i viss utsträckning åberopas också i fråga om mervärdeskatt. Relativt ofta rör det sig om samma besvärsgrunder och samma processmaterial som åberopas vid samtida besvär över inkomsttaxering. Jag anser därför att det finns skäl att behålla samma besvärstid som enligt TF.

Hänvisningen i 54 § mervärdeskatteförordningen måste anpassas till de ändringar som föreslås i TF.

55 §

Paragrafen reglerar rätten för skattskyldig och allmänt ombud att anföra besvär i särskild ordning.

I TF finns motsvarande bestämmelser om rätt att anföra besvär i särskild ordning i 100 och 101 §§. Dessa bestämmelser är utformade så att det allmännas representant har samma rätt att anföra sådana besvär till den skattskyldiges förmån som denne själv. Till den skattskyldiges nackdel får taxeringsintendent föra talan endast då det är fråga om rättelse av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Någon anledning att i fråga om mervärdeskatt medge att allmänna ombudet generellt får föra talan i särskild ordning till den skattskyldiges nackdel torde inte föreligga. Uppkommer anledning att till den skattskyldiges nackdel ändra lagakraftvunnet beslut om fastställelse av skatt får detta enligt min mening ske enligt bestämmelserna om efterbeskattning. Beträffande felräkningar och andra liknande misstag bör dock hinder inte föreligga att rätta dessa genom besvär i särskild ordning av allmänt ombud även om rättelsen sker till den skattskyldiges nackdel. Jag förordar att bestämmelser i enlighet med vad jag nu anfört införs i paragrafen.

56 §

Ändringen är betingad av att jag förordar att 112 § TF skall utgå och av vad jag anfört i samband med behandlingen av 50 § mervärdeskatteförordningen.

Förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning

Förfarandeförordningen reglerar förfarandet i fråga om ett stort antal indirekta skatter. Förordningen innehåller vissa regler om skattskyldig, beskattningsmyndighet, allmänt ombud m. m. Dessa berörs inte av förvaltningslagen eller förvaltningsprocesslagen (prop. 1971: 30). Förfarandeförordningen innehåller också en reglering av besluts- och besvärsförfarandet. I dessa avseenden kräver däremot de nya lagarna att förordningen ändras i vissa delar.

9 §

I likhet med vad jag förordat beträffande 56 § 4 mom. TF bör beslut om handlings undantagande från granskning meddelas av länskatte rätt. Ordet "länsstyrelsen" i tredje stycket bör därför bytas ut mot "läns skatterätten".

12 §

Beskattningsmyndigheten kan f. n. i vissa fall förelägga vite och också döma ut försuttet vite. Enligt lagen om skatterätt och länsrätt m. m. gäller, att vitesmål av rättssäkerhetsskäl handläggs vid domstol. Samtidigt pekas på kravet på snabbhet vid handläggningen. Detta behov föreslås bli tillgodosett genom att vitesmål i viss utsträckning skall kunna avgöras som enmansmål.

I fråga om flertalet av de skatter på vilka förfarandeförordningen är tillämplig är riksskatteverket beskattningsmyndighet. Naturlig anknytning till länsorganisationen saknas därför. Enligt vad jag inhämtat kommer frågan om utdömande av vite att handläggas av verkets rättsenhet. Det finns anledning att anta att handläggningen kommer att tillfredsställa kraven på rättssäkerhet och snabbhet. Jag finner därför inte skäl att frångå den nuvarande ordningen beträffande handläggning av vitesmål och föreslår alltså ingen ändring i 12 §.

16 §

Bestämmelserna i 16 § om att den skattskyldige normalt skall erhålla tillfälle att yttra sig över vidtagen utredning och annan handling av betydelse för beslut om skatt motsvaras i sak av 15 § förvaltningslagen, och de kan därför utgå.

22 §

Att den skattskyldige skall få tillfälle att yttra sig innan beslut om rättelse meddelas framgår av 19 § förvaltningslagen. Motsvarande bestämmelse i 22 § förfarandeförordningen kan därför utgå.

23 §

I 23 § finns bestämmelser om skyldighet för myndighet att ange skäl för beslut och att, när part äger fullfölja talan mot beslut, meddela fullföljdshänvisning. Motsvarande bestämmelser i förvaltningslagen finns i 17 och 18 §§. Dessa gäller dock uttryckligen endast beslut, varigenom myndighet avgör ärende. I fråga om preliminära beslut bör särskilt anges, att förvaltningslagens bestämmelser om motivering och underrättelse om besluts innehåll skall gälla. I fråga om andra beslut gäller detta utan särskilt stadgande i förfarandeförordningen.

34 §

Paragrafen innehåller bl. a. en bestämmelse om att sökande skall få tillfälle att yttra sig över utredning som förebragts annorledes än av honom. Eftersom regeln motsvaras av 15 § förvaltningslagen kan den utgå ur förfarandeförordningen.

36 §

Meddelat förhandsbesked bör delges den skattskyldige. I fråga om beslut om avvisning av ansökan om förhandsbesked bör dock räcka med en föreskrift om underrättelse om besluts innehåll. Sådan föreskrift finns i förvaltningslagen och behövs alltså ej här.

40 §

Besvär över beskattningsmyndighets beslut skall anföras inom två månader eller, i fråga om beslut om förhandsbesked eller beslut om utdömande av vite, inom tre veckor. För skattskyldig och för den som förpliktats utge vite räknas besvärstiden från det han erhållit del av beslutet. I andra fall räknas tiden från beslutets dag. I fråga om slutligt beslut, som enligt 19 § andra stycket anses föreligga sedan ett år förflutit efter utgången av det kalenderår, under vilket beskattningsperioden gått till ända, räknas besvärstiden från den dag beslutet anses föreligga. Besvären skall ges in till beskattningsmyndigheten.

Beträffande besvärstiden har jag i fråga om TF och förordningen om mervärdeskatt förordat att nuvarande tvåmånaderstid skall behållas. De skäl som jag anfört härför kan inte återopas med samma styrka i fråga om de skatter på vilka förfarandeförordningen tillämpas. Jag är därför av den uppfattningen att någon från förvaltningslagen avvikande bestämmelse inte behövs i förfarandeförordningen.

41—43 §§

Bestämmelserna i 41—43 §§ kan, med hänsyn till 4, 5, 10 och 13 §§ förvaltningsprocesslagen, enligt min mening utgå.

44 §

Över kammarrättens utslag får part föra talan hos Kungl. Maj:t genom besvär. Besvärstiden är även i detta fall två månader eller, när det gäller förhandsbesked och utdömande av vite, tre veckor. Även den som inte varit part i kammarrätten kan i vissa fall föra talan mot dess utslag. Besvärstiden räknas från det klaganden fick del av utslaget eller, när talan förs av den som inte varit part i kammarrätten, från utslagets dag.

I likhet med vad jag anfört under 40 § finner jag inte skäl att förorda annan besvärstid än den enligt förvaltningsprocesslagen normala. Föreskrift om besluts innehåll behövs ej här. I övrigt är ändringarna i 44 § av teknisk natur.

45 §

I paragrafen ges part rätt att anföra anslutningsbesvär inom tid som är kortare än den vanliga besvärstiden. Eftersom besvärstiden enligt vad jag tidigare anfört kommer att vara tre veckor, bör tiden för anslut-

ningsbesvär förkortas till två veckor i fråga om fastställande av skatt eller efterbeskattning. Den nu gällande tiden för anslutningsbesvär i fråga om förhandsbesked, en vecka, bör fortfarande gälla.

Förordningen (1922: 260) om automobilskatt

15 §

Paragrafen innehåller regler om att besvär över länsstyrelsens beslut i fråga om frihet från skatt och i fråga om förment oriktigt påförande av skatt föres hos kammarrätten genom besvär. Besvären skall ges in till länsstyrelsen senast på den trettionde dagen efter det klaganden fått del av beslutet. Vidare lämnas i paragrafen bestämmelser om förfarandet då besvären ges in till kammarrätten.

I fråga om besvärreglerna i TF och i förordningen om mervärdeskatt har jag förordat att den nuvarande besvärstiden om två månader skall behållas. De skäl som åberopats härför gör sig inte gällande med samma styrka i fråga om automobilskatt. Med hänsyn härtill anser jag att någon särbestämmelse inte behövs i detta avseende. Förvaltningsprocesslagens besvärregler kommer då i stället att gälla.

16 §

Paragrafen innehåller regler om besvär över kammarrättens utslag. Besvär skall föras hos Kungl. Maj:t senast på den sextionde dagen efter det klaganden fått del av utslaget. Besvären skall inges till finansdepartementet.

Med hänsyn till vad jag anfört under 15 § och till att förvaltningsprocesslagen innehåller regler om besvär över kammarrättens beslut förordar jag att 16 § utgår.

17 §

Regler om att besvärshandling får insändas med posten behövs inte. Första stycket kan därför utgå.

Förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt

I 26 § stadgas, att intyg i vissa fall skall företes till ledning för värdering av aktier m. m. Är det fråga om handlingar som inte är börsnoterade skall intyget meddelas av landskamreraren i länet eller, i Stockholms län, av taxeringsdirektören. Jag vill erinra om den omorganisation av länsstyrelserna som förestår. Det saknas anledning att i förordningen föreskriva att viss tjänsteman skall utfärda intyg av detta slag. Detta bör fastställas i arbetsordning för länsstyrelsen.

Rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521)

Förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen innehåller bestämmelser om besvärstid och om besvärsförfarandet. Särskild reglering härav behövs därför inte i rusdrycksförsäljningsförordningen. Jag förordar att bestämmelserna härom utgår. I sak innebär detta att menighets besvärstid förkortas från fem till tre veckor.

Förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall

6 §

I paragrafen hänvisas beträffande besvär över länsstyrelses beslut i fråga om återbäring av omsättningsskatt till vad som stadgas i förordningen (1922: 260) om automobilskatt. Jag förordar att hänvisningen till automobilskatteförordningen ersätts med en bestämmelse av samma innebörd som den jag förordat beträffande 15 § förordningen om automobilskatt. I sak innebär detta, att besvärstiden förkortas från 30 dagar till tre veckor och att besvärshandlingarna skall ges in till kammarrätten i stället för till länsstyrelsen.

Förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker

4 § 1 mom.

Innan beslut om indragning av tillstånd att tillverka öl och starköl meddelas skall tillverkaren beredas tillfälle att yttra sig. Förvaltningslagen innehåller bestämmelser om kommunikation med part av uppgifter som tillförts ärendet av annan än parten. Om myndighet tillför ärende uppgifter genom utredning e. dyl. bör i princip part få del av dessa uppgifter. Jag förordar därför att bestämmelser om kommunikation utgår ur 4 § 1 mom. och att förvaltningslagens motsvarande bestämmelser kommer att gälla.

Stämpelskatteförordningen (1964: 308)

39 §

Bestämmelsen i fjärde stycket om att sökande skall beredas tillfälle att yttra sig över utredning som förebragts annorledes än genom sökanden kan utgå eftersom erforderliga föreskrifter om kommunikation finns intagna i 15 § förvaltningslagen.

40 §

Föreskrifter om att beslut skall innehålla skälen för beslutet och i vissa fall fullföljdshänvisning finns i 17 och 18 §§ förvaltningslagen. Motsvarande bestämmelser i stämpelskatteförordningen kan därför utgå. I övrigt hänvisar jag till vad jag anfört i fråga om 36 § förfarandeförordningen.

Kommunalskattelagen (1928: 370)

Följdändringar av formell natur bör vidtas i 49 §, 50 § 2 mom., 75 § 1 mom. och anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen. I samband härmed får jag även anmäla en framställning från riksskattenämnden om ändring av nuvarande tidsfrist för ansökan av oskiftat dödsbo om dispens i vissa fall.

Gällande bestämmelser. Enligt bestämmelserna om taxering av oskiftat dödsbo i 53 § 3 mom. kommunalskattelagen skall boet efter den som var bosatt i Sverige taxeras som svensk juridisk person för senare år än dödsåret. Fr. o. m. fjärde året efter dödsåret tillämpas dock bestämmelserna om handelsbolag på dödsboet om boet skulle ha en till statlig inkomstskatt taxerad inkomst över 10 000 kr. eller större skattepliktig förmögenhet än 100 000 kr. Om någon av dessa förutsättningar föreligger, beskattas inte dödsboet som självständigt skattesubjekt utan dödsbodelägarna beskattas direkt för boets inkomst och förmögenhet. Om särskilda skäl föreligger kan riksskatteverket medge dispens från regeln om behandling av dödsbo såsom handelsbolag. Ansökan skall för att kunna upptas till prövning göras hos riksskatteverket senast den dag boet har att avlämna uppgift enligt 38 § TF, dvs. senast i samband med att boet lämnar självdeklaration för beskattningsåret i fråga.

Dispensbestämmelsen blev tillämplig första gången i fråga om 1969 års taxering (prop. 1966:85, BeU 55, rskr 339, SFS 1966: 724).

Riksskattenämndens framställning. I skrivelse den 17 december 1970 anför riksskattenämnden att nämnden kunnat konstatera, att ansökan i vissa fall inkommit efter ansökningstidens utgång. Trots den informationsverksamhet som bedrivits, kan det inträffa fall då dödsbodelägarna inte får vetskap om att boet skall behandlas som handelsbolag i beskattningshänseende förrän genom taxeringsnämndens meddelande om ifrågasatt avvikelse från den självdeklaration, som dödsboet avger under femte året efter dödsåret. Vid den tidpunkten är emellertid ansökningstiden redan utgången och en eventuell dispensansökan kan sålunda inte upptas till prövning. Riksskattenämnden anmärker i detta sammanhang, att nämnden tolkat dispensbestämmelserna så att, om reglerna för handelsbolag visst är blivit tillämpliga beträffande dödsboet, dispens inte

kan meddelas i fråga om senare taxeringsår. Nämnden anser det otillfredsställande att dispens inte kan meddelas till följd av att ansökan inkommit för sent även om äganderätten till boets tillgångar är svävande eller annat giltigt skäl för dispens föreligger. Bestämmelserna om ansökningstid bör enligt riksskattenämndens mening vara så utformade att bodelägarna har tillräckligt rådrum för ingivande av dispensansökan efter den tidpunkt då delägarna senast fick vetskap om att boet skall taxeras som handelsbolag. Detta önskemål skulle tillgodoses om tiden för dispensansökan utsträcktes till att omfatta hela det taxeringsår, då bestämmelserna om handelsbolag första gången blir tillämpliga beträffande dödsboet. Riksskattenämnden föreslår därför att dispensbestämmelserna i 53 § 3 mom. kommunalskattelagen ändras i enlighet härmed.

Departementschefen. I prop. 1966: 85 anförde jag att det var önskvärt att en senaste tidpunkt för ingivande av dispensansökan bestämdes. Jag ansåg det då knappast vara förenat med någon svårighet för dödsboet att inkomma med dispensansökan senast samma dag som boet hade att lämna uppgift enligt 38 § TF i sin egenskap av handelsbolag. Denna tidpunkt torde överensstämma med tiden för att lämna deklaration. Med en sådan föreskrift skulle dispensbeskedet normalt kunna beaktas redan vid åsättande av taxering i första instans. Om slutligt avgörande i dispensärendet inte hunnit meddelas före det taxeringsnämnd avslutat sitt arbete, borde den skattskyldige genom besvär hålla möjligheten till ändring av taxeringen öppen. Jag förordade därför då en bestämmelse i enlighet därmed. Dispensbestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 1968 och tillämpades första gången i fråga om 1969 års taxering.

Riksskattenämnden har nu anmält att bestämmelserna om tidpunkten för ingivande av dispensansökan har lett till otillfredsställande konsekvenser. Nämnden har pekat på fall, där dödsbodelägarna först genom beslut av taxeringsnämnd har fått vetskap om att dödsboet skall taxeras som handelsbolag. Ansökningstiden för ingivande av dispens är då emellertid utgången och ansökan kan sålunda inte upptas till prövning, trots att giltiga skäl för dispens i och för sig kanske föreligger. Med hänsyn till vad riksskattenämnden anför har jag ingen erinran mot att tidpunkten för ingivande av dispensansökan utsträcks. Jag vill erinra om att taxeringsintendent kan anföra besvär över taxeringsnämndens beslut intill utgången av april månad året efter taxeringsåret. Dödsbodelägarna kan således i vissa fall först genom taxeringsintendents besvär få vetskap om att dödsboet skall taxeras som handelsbolag.

Med hänsyn till dessa förhållanden förordar jag att bestämmelserna ändras så att ansökan om dispens skall göras senast under året efter det taxeringsår, då oskiftat dödsbo första gången skall behandlas som handelsbolag i beskattningshänseende. Jag vill erinra om att den skatt-

skyldige bör genom besvär över taxeringsnämnds resp. skatterätts beslut hålla möjligheten till ändring av taxeringen öppen, i de fall slutligt avgörande i dispensärendet inte hunnit meddelas före taxeringsmyndigheternas beslut.

Kupongskatteförordningen (1970: 624)

23 §

Enligt paragrafen kan aktiebolag, som försummar annan skyldighet enligt kupongskatteförordningen än skyldigheten att innehålla och inbetala kupongskatt i föreskriven tid eller ordning, föreläggas vite. Vite föreläggs av länsstyrelsen i det län där bolagets styrelse har sitt säte. Försuttet vite utdöms av länsstyrelsen efter anmälan av riksskatteverket. I fråga om vite gäller i övrigt 123—125 §§ TF.

Utdömmande av vite är efter länsstyrelserreformens ikraftträdande en fråga som faller på skatterätt. Det synes lämpligt att låta länsskatte-rätten i det län där aktiebolaget har sitt säte vara vitesforum.

I detta samband är det emellertid också lämpligt att efter länsstyrelserreformens ikraftträdande låta riksskatteverket få överta rätten att förelägga vite enligt paragrafen. Riksskatteverket är enligt 6 § kupongskatteförordningen beskattningsmyndighet.

27, 29 och 30 §§

Ändringarna är föranledda av de nya reglerna i förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30).

Lagen (1961: 332) om handräckning vid taxeringsrevision

2 och 7 §§

F. n. meddelas beslut om handräckning av länsstyrelsen. Sådant beslut bör efter omorganisationen enligt prop. 1971: 14 meddelas av länsskatte-rätten. Som följd härav bör 2 och 7 §§ ändras.

8 §

Enligt 8 § andra stycket får utan hinder av vad som annars är föreskrivet talan mot länsstyrelsens beslut om handräckning och undantagande från taxeringsrevision av handling som tas om hand vid förrättningen, föras hos Kungl. Maj:t genom besvär som skall ges in till finansdepartementet.

Av 33 § förslaget till förvaltningsprocess i prop. 1971: 30 framgår att talan mot skatterätts beslut förs hos kammarrätt. Någon uttrycklig bestämmelse härom i 8 § lagen om handräckning vid taxeringsrevision behövs således inte.

Ändringen i 8 § tredje stycket sammanhänger med att även kammarrätts beslut bör lända till omedelbar efterrättelse om ej annorlunda förordnas.

11 §

Lagens bestämmelser om taxeringsrevision bör gälla även skattrevision enligt 24 § kupongskatteförordningen (1970: 624) och kontroll enligt 19 § förordningen (1958: 295) om sjömansskatt. 11 § har ändrats i enlighet härmed.

Övergångsbestämmelser

Ändringarna bör träda i kraft den dag Kungl. Maj:t bestämmer. Äldre bestämmelser bör dock gälla i fråga om talan mot beslut av länsstyrelse som meddelats före ikraftträdandet. Kungl. Maj:t bör få rätt att meddela de bestämmelser som behövs för ikraftträdandet.

Förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter

6 §

Paragrafen reglerar besvär förfarandet i mål om bevillningsavgift. F. n. gäller en besvärstid om en månad i fråga om talan mot länsstyrelsens beslut. Besvärstiden för talan mot kammarrättens utslag är två månader. Dessutom innehåller paragrafen bestämmelser om förfarandet i samband med att länsstyrelsen översänder dit inkomna besvär till kammarrätten. Länsstyrelsen skall infordra yttrande över besvären m. m.

I förslaget till förvaltningslag och förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30) upptagna föreskrifter om besvär insändande till myndighet och besvärstider bör gälla i stället för de som anges i denna paragraf. Paragrafen föreslås därför skola innehålla endast att talan mot länsstyrelsens beslut skall föras hos kammarrätten genom besvär.

Förordningen bör träda i kraft samtidigt med nyssnämnda lagförslag. Äldre bestämmelser bör gälla vid talan mot beslut som meddelats före ikraftträdandet.

Uppbördsförordningen (1953: 272)

72 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om allmänt ombud i uppbörds-mål. Ombudets besvär rätt är begränsad vad gäller talan mot lokal skattemyndighets och länsstyrelsens beslut, vilket kommer att beröras i det följande.

Bestämmelserna om att allmänt ombud kan höras över ansökan eller besvär hos länsstyrelsen föreslås utgå, liksom föreskriften att ombudet

skall yttra sig över besvär i uppbörds mål hos kammarrätten och Kungl. Maj:t. Härmed avses emellertid inte någon ändring i sak. Möjligheten att höra allmänt ombud då denne inte är part får anses föreligga utan särskild föreskrift därom. Frågan om skyldighet att höra part är reglerad i förslaget till förvaltningslag och förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30).

83 §

Föreskrifterna om vite i uppbördsärende, som finns i denna paragraf, innebär bl. a. att länsstyrelsen utdömer förelagt vite. Fråga om utdömande av vite föreslås skola prövas av länsskatterätten.

85 §

Paragrafen reglerar förfarandet vid besvär över lokal skattemyndighets beslut.

Besvärsmyndighet är f. n. länsstyrelse. I enlighet med vad som uttals i prop. 1971: 14 (s. 58) föreslås att länsskatterätten skall vara besvärinstans i uppbörds mål såvitt de avser sådan fråga som f. n. kan överklagas till kammarrätten. Förslaget innebär därför att länsstyrelsen bibehålls som besvärinstans endast i fråga där länsstyrelsen tillika är sista instans, nämligen i fråga om preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering eller jämkning av sådan skatt, verkställande av skatteavdrag och anstånd med inbetalning av skatt.

Besvärstiden är f. n. en månad från delgivning för enskild part och två månader från beslutsdatum för allmänt ombud, vilkens besvär rätt är begränsad till att avse endast fråga om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares skatt. Det föreslås att bestämmelserna om besvärstid utgår, liksom föreskriften att besvärshandling skall inges till länsstyrelse. På grund härav kommer att gälla bestämmelserna om besvärstid m. m. enligt förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen.

Innehållet i det föreslagna sista stycket ansluter sig till den föreslagna lydelsen av 75 § TF.

86 §

Länsstyrelse är f. n. sista instans i mål som enligt den föreslagna lydelsen av 85 § skall överklagas dit. Emellertid får talan inte heller föras mot beslut i vissa frågor som länsstyrelse avgör i första hand. Detta gäller beslut rörande anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall, framställning om försättning i konkurs, ackordsförslag, avskrivning av skatt eller föreläggande av vite. Förslaget innehåller inte någon ändring i dessa avseenden. Den föreslagna ändringen av paragrafens första stycke är av redaktionell natur.

Allmänt ombuds besvär rätt över länsstyrelses beslut är f. n. begränsad till att avse fråga om arbetsgivares ansvarighet för arbetstagares

skatt, restavgift, ränta å kvarstående skatt eller iakttagelse vid riksskatteverkets granskning av verkställd debitering.

Bl. a. för att besvärreglerna skall bli enklare föreslås att det allmänna ombudets besvärsrätt skall vara obegränsad i fråga om beslut av länsstyrelse, som kan överklagas av enskild part, och beslut av länskatte rätt. Den utvidgning av besvärsrätten enligt gällande ordning som härigenom blir följden torde inte ha nämnvärd betydelse i praktiken.

De nuvarande föreskrifterna om förfarandet hos länsstyrelsen sedan kammarrättsbesvär inkommit dit får anses sakna självständig betydelse. De föreslås därför skola utgå. Bestämmelserna om besvärstid och partsbehörighet. m. m. bör ersättas av föreskrifter i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Besvärstiden i uppbörds mål blir då tre veckor från delgivning och besvärshandling skall i motsats till vad f. n. är fallet vid besvär till kammarrätten ges in till besvärsmyndigheten.

Övergångsbestämmelser

De föreslagna bestämmelserna bör träda i kraft samtidigt med lagen om skatterätt och länsrätt i vad bestämmelserna avser skatterätts kompetens. I övrigt bör lagen träda i kraft den 1 januari 1972.

Övergångsvis bör gälla äldre bestämmelser i fråga om talan mot beslut i uppbörds mål. Detta gäller till att börja med sådana beslut som meddelats före ikraftträdandet av den nya lagen, oavsett i vilken instans beslutet fattats.

En särskild fråga är kompetensfördelningen mellan länskatte rätt och länsstyrelse beträffande lokal skattemyndighets beslut som meddelats före lagens ikraftträdande. Det synes lämpligast att de båda myndigheternas behörighet även beträffande dessa mål får avgöras enligt de nya reglerna. På samma sätt bör det ankomma på länskatte rätten att pröva mål om utdömmande av vite, som inte avgjorts i första instans vid ikraftträdandet.

Under tiden från lagens ikraftträdande till den 31 december 1971 bör gälla, att besvärshandling över lokal skattemyndighets beslut skall inges till besvärsmyndigheten men att besvären skall tas upp till prövning om de kommit in till beslutsmyndigheten inom besvärstiden. Denna föreskrift föregriper bestämmelser av motsvarande innehåll i förvaltningslagen.

Med hänsyn till att tidpunkten för ikraftträdandet av lagen om skatterätt och länsrätt skall bestämmas av Kungl. Maj:t, bör inte heller ikraftträdandet av de nya bestämmelserna i uppbördsförfordningen fastläggas nu. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att förordna om ikraftträdandet och meddela övergångsbestämmelse.

Förordningen (1958: 295) om sjömansskatt

24 §

Paragrafen innehåller föreskrifter om allmänt ombud i mål angående sjömansskatt. Med ändringsförslaget avses att göra klart, att allmänt ombud kan föra talan även mot beslut om vite enligt 30 §.

30 §

Enligt nuvarande ordning förordnar länsstyrelse om uttagande av förelagt vite. Enligt förslaget skall skatterätten i Göteborgs och Bohus län tilläggas denna funktion. Förfarandet kan härigenom bli snabbare samtidigt som frågan om rätt domstol inte medför problem. Föreskrifterna om delgivning av beslut om utdömmande av vite bör utgå, eftersom förslaget till förvaltningsprocesslag (prop. 1971: 30) har bestämmelser att beslut skall tillställas part.

32 §

Paragrafen innehåller föreskrifter om besvär över sjömansskattenämndens beslut i de fall, då talan föres hos kammarrätten.

De nuvarande bestämmelserna om parts behörighet att föra talan, som är tämligen detaljerade, torde kunna ersättas av föreskrift i förvaltningslagen om parts talerätt. De kan därför utgå.

F. n. gäller att besvär skall inges till sjömansskattekontoret. Beträffande ingivande av besvär bör förvaltningslagens bestämmelser likaledes gälla.

De särskilda förhållandena för sjömän och i övrigt inom sjöfarten har motiverat gällande bestämmelser om besvärstid till kammarrätten, nämligen sex månader för sjöman och två månader för annan part. Jag finner inte anledning att föreslå någon ändring i detta avseende, som alltså är ett avsteg från vad som i princip kommer att gälla beträffande besvärstid efter den 1 januari 1972.

I paragrafens andra moment finns föreskrifter om skriftväxling m. m., som i den mån de kan anses behövliga kommer att ersättas av föreskrifter i förvaltningslagen. Momentet kan därför utgå.

Nuvarande bestämmelser i tredje momentet har i förslaget flyttats till 33 §.

Ett speciellt spörsmål är forumfrågan vid besvär till kammarrätt i mål om sjömansskatt, dvs. frågan om vilken kammarrätt som efter den 1 januari 1972 skall ha att pröva sådana mål. Inte minst den omständigheten att åtskilliga av dem som erlägger svensk sjömansskatt är bosatta utomlands medför behov av särskilda föreskrifter i nämnda hänseende. Dessa bör enligt min mening utformas så, att sjömansskattemål — som till antalet är mycket få — hänvisas till en enda överinstans,

lämpligen den planerade kammarrätten i Göteborg. Frågan synes emellertid böra lösas i annat sammanhang.

32 a §

Paragrafen innehåller bl. a. bestämmelser om besvär över länsstyrelses beslut i mål om utdömmande av vite, som blir överflödiga när förvaltningsprocesslagen träder i kraft. Här bör gälla den vanliga besvärstiden om tre veckor. Allmänna ombudets besvärsmått i sådant mål, som också berörs i paragrafen, följer av den föreslagna lydelsen av 24 §. Övriga bestämmelser torde sakna självständig betydelse. Det föreslås därför att paragrafen skall upphävas.

34 §

Den föreslagna lydelsen upptar bl. a. innehållet i nuvarande 33 § med vissa redaktionella ändringar. De skäl som talar för att gällande besvärstid för talan mot sjömansskattenämndens beslut bibehålls motiverar också en längre besvärstid än tre veckor vad avser talan mot kammarrätts beslut i sjömansskattemål. Denna föreslås vara två månader även i fortsättningen. Av praktiska skäl bör detta, liksom f. n. är fallet, gälla också i mål om utdömmande av vite.

Övergångsbestämmelser

De nya bestämmelser som bör träda i kraft samtidigt med lagen om skatterätt och länsrätt avser frågan om allmänt ombuds behörighet (24 §) och skatterätts behörighet att utdöma vite (30 §). Sistnämnda paragraf i dess nya lydelse bör gälla även mål om vite som inte avgjorts i första instans när bestämmelsen träder i kraft.

Övriga föreslagna bestämmelser bör träda i kraft samtidigt med förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Äldre bestämmelser bör gälla vid talan mot beslut som meddelats före ikraftträdandet. Detta innebär bl. a. att besvärshandling skall inges till sjömansskattekontoret om sjömansskattenämndens beslut meddelats före den 1 januari 1972. Det bör liksom i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att förordna om ikraftträdandet samt om utformningen av övergångsbestämmelserna.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) lag med anledning av inrättande av skatterätter, m. m.,
- 2) lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623),

- 3) *förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt,*
- 4) *lag om ändring i förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning,*
- 5) *förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobilskatt,*
- 6) *förordning om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt,*
- 7) *lag om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521),*
- 8) *förordning om ändring i förordningen (1956: 545) angående omsättningskatt å motorfordon i vissa fall,*
- 9) *lag om ändring i förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker,*
- 10) *förordning om ändring i stämpelskatteförordningen (1964: 308),*
- 11) *lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),*
- 12) *förordning om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,*
- 13) *förordning om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,*
- 14) *förordning om ändring i kupongskatteförordningen (1970: 624),*
- 15) *förordning om ändring i förordningen (1951: 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst,*
- 16) *lag om ändring i lagen (1961: 332) om handräckning vid taxeringsrevision,*
- 17) *förordning om ändring i förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,*
- 18) *lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),*
- 19) *förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Innehållsfört eckning

	Sid.
Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	2
1 Förslag till lag med anledning av inrättande av skatterätter, m. m.	2
2 Förslag till lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623)	2
3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt	34
4 Förslag till lag om ändring i förordningen (1959: 92) om för- farande vid viss konsumtionsbeskattning	38
5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobilskatt	41
6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt	42
7 Förslag till lag om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521)	42
8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1956: 545) an- gående omsättningskatt å motorfordon i vissa fall	43
9 Förslag till lag om ändring i förordningen (1960: 253) om tillverk- ning och beskattning av malt- och läskedrycker	44
10 Förslag till förordning om ändring i stämpelskatteförordningen (1964: 308)	44
11 Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)	46
12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt	47
13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt	47
14 Förslag till förordning om ändring i kupongskatteförordningen (1970: 624)	48
15 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1951: 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst	50
16 Förslag till lag om ändring i lagen (1961: 332) om handräckning vid taxeringsrevision	53
17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättig- heter	54
18 Förslag till lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272)	55
19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt	58
Utdrag av statsrådsprotokollet den 19 mars 1971	61
Inledning	61

	Sid.
Nuvarande förhållanden	62
Skatteförvaltningen i länen	62
Förvaltningsrättskipningen	64
Beslutade och föreslagna reformer	65
Skatteförvaltningen	65
Förvaltningsrättskipningen	66
Departementschefen	67
Generell bestämmelse	68
Taxeringsförordningen (1956: 623)	69
Förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt	116
Förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning	120
Förordningen (1922: 260) om automobilskatt	123
Förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt	123
Rusdrycksförsäljningsförordningen (1954: 521)	124
Förordningen (1956: 545) angående omsättningskatt å motorfordon i vissa fall	124
Förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker	124
Stämpelskatteförordningen (1964: 308)	124
Kommunalskattelagen (1928: 370)	125
Kupongskatteförordningen (1970: 624)	127
Lagen (1961: 332) om handräckning vid taxeringsrevision	127
Förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	128
Uppbördsförordningen (1953: 272)	128
Förordningen (1958: 295) om sjömansskatt	131
Hemställan	132

